
3 1761 06633484 8

GJENNEM HUNDREDE AAR.

SMAA TIDS- OG CHARAKTEERBILLEDER

I BIOGRAPHISK RAMME.

AF

CAMILLO BRUUN.

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

THIELES BOGTRYKKERI.

1879.

TILEGNET

MINE SØDSKENDE

SOM FESTGAVE.

Kjære Sødskende! Paa Grund af Omstændigheder, der kun kunne tilregnes mig som uskyldig Aarsag, kommer jeg post festum. Et højtideligt Familieanliggende, er ligefuldt mit Ærinde.

Hvortil jeg sigter, vide I: Den 26de Februar 1879 var det **100-Aarsdagen** for vor Bedstefaders Kjøb af »David Skolemesters Gaard«, eller rettere, den inderste og ældste Deel af Samme — den, hvori det lille, gamle Huus, med Karnap og Svalegang, laae.

Efterhaanden erhvervedes Familieejendomsretten til den hele tilstødende **Gade**, der, trods Hundreder af Aar, endnu smukt hævder sine officielle Aldersprivilegier. Der var altsaa i Sandhed god Grund til at ihukomme Dagen, selv om det kun skete i den stille Tanke.

Et »Festprogram« maatte der dog til, og det bringer jeg her.

Jeg veed nok, at et Par af Eder har næret nogen Frygt for min Idræt, idet I tænkte som saa: »Er det rigtigt af ham, at gjøre vor Fader, der i sit hele beskedne Liv selv søgte at unddrage sig offentlig Opmærksomhed, til Gjenstand for en saadan, efter hans Død?«

Jeg maa vel tilstaae Eder nogen Ret til at dømme saaledes, saalænge I ikke vide, hvad jeg skrev; dette erkjender

jeg saa meget desto villigere, som jeg selv har følt min Pen hemmet af en lignende Betænkelighed; men efterhaanden som Arbejdet skred frem, kom jeg stærkere og stærkere til den Erkjendelse, at man kan overdrive sin Pietetsfølelse, og jeg tør nok nære det Haab, at ej alene I, men ogsaa Udenforstaaende, efter Læsningen, ville give mig Ret i, at jeg ikke har gjort mig skyldig i nogen Indiscretion.

Stamtavlen, bag i Bogen, vil jeg nødig have betragtet som et Stykke Nips; det har kostet mig Besvær, at samle de enkelte Dele til den. — »Blodet er aldrig saa tyndt, det er dog tykkere end Vand«; jeg har fornummet Blodets Røst ved at see de mange Navne paa tildeels ubekjendte, yngre Slægtninge. Ved et Echo i min Sjæl, sender jeg Eder og dem Alle min kjærligste Hilsen.

Ordrup, i Sommeren 1879.

Eders hengivne Broder

Camillo Bruun.

INDHOLD.

I. Det gamle Huus.

(1740—1826.)

Hans Bruun.

Vi ere ved en af de første Tiere i det 18de Aarhundrede. Paa Jyllands Vestkyst, i Kvong Sogn, Ringkjøbing Amt, levede paa hin Tid en Gaardmand — fri eller ufri — ved Navn Søren Hansen Bruun. Stedet, hvor han boede, kan jeg ikke betegne nøiagtigere, end ved at henvise til de »Bruunsgaarde«, som, efter Sigende, endnu skulle bestaae. Denne Mand, som var min Oldefader, nedstammede fra en Præst, som, en Tid efter Reformationen, havde været Sjælesørger for Menigheden, saa at den foregaaede Rustification allerede dengang kan have havt gammel Datum.

Om Præsten »Hr. Hans« haves, saavidt mig bekjendt, ingen positive Oplysninger.

Men — nu træffer det sig saa, at Biskop Hans Tavsen havde blandt sine 13 Børn en Datter, som var gift med en Kjøbmand og Raadmand i Ribe; denne Mands Navn var Peder Bruun,

og han havde med sin formeldte Hustru en talrig Børneflok. Da kom »den store Pestilens«, og den bortrev den hele Hob tilligemed Moderen; kun en eneste Søn, Hans, undgik dette Naufragium commune; han overlevede Katastrophen.

Ripenser-Skribenten Terpager, hvis Dagbøger have authentisk Værd, og senere Dr. H. Rørdam, vide Besked om dette; men ingen af dem veed, hvor den tilbageværende Søn blev af; jeg ganske vist langt mindre, men er dog, ved at fremsætte Spørgsmaalet og beregne Tiden, kommet til følgende Besvarelse — kald det kun Licentia poetica:

Æblet er begribeligvis faldet i Stammens Nærhed, og Hans var, fra Lille af, bestemt for den gejstlige Stand; han blev, som sandsynligt er, opdragen i denne, og modtog omsider Ordination som Præst — for Kvong Menighed. Gisningen er saa meget mindre usandsynlig som Talen er om et Sogn under Ribe Bispediøcés, hvor Hans Tavsen raadede for de gejstlige Embedsbesættelser.

Om nu end, ifølge det Foranførte, Familie-Anerne, paa fædrene Side, ere lidt apokryphe, er det dog ligefuldt vist, at min Oldefader, med nogle Tip'er foran, var Sognepræst i Kvong og heed Hans Bruun.

— Som et Exempel paa, hvorledes det kan gaae frem og tilbage i denne vegeterende Verden,

skal jeg her ikke undlade at anføre, at en Descendent i lige Linie af fornævnte Hans Bruun, nemlig min afdøde Broder Hans Herman Bruun (1839—1855) blev Sognepræst, vel ikke i Kvong, men i de umiddelbart tilstødende Nabosogne: Hemmet og Sønder-Vium.

— I Foraaret 1760 kom Hans Sørensen Bruun, dengang tyve Aar gammel, til Kjøbenhavn for at tjene Kongen.

Hvorfor han ikke undgik den Skjæbne at blive Soldat, veed jeg ikke. Sandsynligst er det, at en Lodtrækning mellem Sognets vaabenføre Ungdom, har rammet ham; thi som bekjendt var Militairtjenesten endnu paa hin Tid ingen personlig Byrde, men en Pligt, der paahvilede Hartkornet. Først 1788 indtraadte Forandringen, men allerede fra Frederik den IV's Tid var Landet inddelt i Lægder.

Stavnsbaandet var, som bekjendt, i høj Grad trykkende; men Tanken om at skulle forlade Hjemmet for at blive Soldat, bidrog ikke til at gjøre det mindre føleligt. Af dem, der, efter Tjenestetidens Udløb vendte tilbage, hørtes Beskrivelser, som nok kunde faae Haarene til at rejse sig paa de Lyttendes Hoveder:

»Lønningen, til Et og Alt, var: 4 Skilling daglig; derfor skulde Soldaten føde sig selv, skaffe Vox til Skoene, og Hvedemeel til Haaret.

Rekruttiden var »blodig«, og Vagttjenesten uudholdelig. Indkvarteringen hos Borgerne var i Reglen ligesaa ubehagelig som i Casernerne, og da der dengang laae fire Regimenter, foruden Cavalleri og Artilleri, i Kjøbenhavn, var, saa at sige, enhver Krog trykkende opfyldt med Militair«.

Alt dette vidste man, men Kundskaben gik endnu videre: Billederne fra Garnisonstiden fremvistes stadig i den grelleste Belysning; den var desværre altfor sand.

»Fra Hals til Fod — Alt paa sin Preussisk — blev Soldaten pinligt indskruet i den stramme Mundering med dens Tilbehør af Bandolér, Sabelgehæng, Patrontaske etc. etc., samt trættende overlæsset med Muskèt, Sidegevær, Hirschfænger o. a. desl. — Den vide Kofte og de magelige Træsko bleve med Et til Attributer fra Fortiden; de stive og stenhaarde Kommissko med de lange, snærende Støvletter, bragte Fødder og Been til at ophovne — ligefuldt skulde der marcheres som om Intet var i Vejen; Nakkepidsken, gjennemboret af en tyk Staaltraad og indsmurt i Hvedemeel, skulde staae saa stiv som en Pind, og alligevel skulde der, paa Commando, sees baade til Højre og Venstre, som om Hovedet sad paa en Tap; den tydske Corporalstok arbejdede glat væk, for ligesom ved Trylleslag at bringe Smidighed i Lemmer, der iforvejen ikke vidste det Mindste om,

hvad Bøjelighed var. De uvidende og raa Officerer vare dels tydske Lykkeriddere og dels Junkere af dansk Adel, »martialske« i Uniformen og til at lee ad i deres civile Klæder: Grønne Kjoler, guldgallonerede, trekantede Hatte, franske Kaarder og blanklakerede Kravestøvler med høje, røde Hæle.«

Alt Sligt og meget Mere vidste man, som sagt; men denne Forkundskab var alt andet end opbyggelig.

— Nogen anden Bagage, end et Sæt solide, uldne Underklæder kunde der ikke være Tale om, da Hans rejste til Hovedstaden, eftersom han fra nu af, i lange Aar, skulde bære »Kongens Klæder«. — Paa den indvendige Side af Vesteforet stak, i en hemmelig Lomme, den stribede Lærredspung med nogle Dalere og Skillinger i slesvigsk Courant, som var den i Hjemmeegnen gangbare Møntsort. — Det ængstede Hjerte slog mod denne Amulet, og blev derved noget beroliget.

Han havde, saaledes fortælles der, endnu et andet og bedre Trøstemiddel til sin Raadighed: Med Smakken, som førte ham fra Aarhus til Kallundborg eller Korsør, havde han et Par Stude. De vare kjøbte for hans egen Regning og fedede paa Faderens »Tipper« ved Ringkjøbing Fjord, i Nærheden af, hvor Nymindegab lukker op for

Havet, og i Følge med disse sine Opfostringer, vandrede han saa den lange Vej til Hovedstaden. — Da denne Nomade-Industri ogsaa tillægges andre Vestjyder, som under lignende Forhold droge fra Hjemmet, er det rimeligt, at flere Kammerater have givet ham Følgeskab, under lignende Ægide.

Han naaede omsider Maalet; men da han naturligvis ikke kunde betjene sig af sine Stude som Odins Helte af Galten Særimner, var det hans Opgave, snarest mulig at blive dem kvit. At dette lykkedes ham, er der ingen Tvivl om, og der kom nu foreløbig fyldigere Udstopning i Vesteforet. Den lille Kapital, som snart fandt et sikkrere Gjemmested, dannede i hvert Fald Grundlaget for en, i Aarenes Løb, erhvervet Formue.

Som ægte Jydekarl — det være sagt til hans Lov — svarede han fuldt til det Omdømme, der, med Hensyn til Flid, Vindskibelighed og deslige Dyder, var bleven til et Ordsprog for den hele jydske Race.

— Hvorledes Militairtjenesten blev udstridt, skal jeg lade være usagt; dog lader det til, at den er forløben uden at volde ham særlige Gjenvordigheder. Skjøndt Danmark rustede sig stærkt for Syvaarskrigen, og Krigen med Rusland var lige ved at komme til Udbrud, blev Freden dog ikke dengang brudt.

Afmønstringstimen slog efter at hans Regiment, der, som jeg troer, en Tid laa i Hertugdømmerne, var vendt tilbage til Hovedstaden. Et Kapitel, der let kunde være blevet skjæbnesvangert, var altsaa heldig naaet til Ende.

Dèr stod nu Hans Bruun »ledig paa Torvet«; men ingenlunde som Herkules paa Skillevejen; i sit stille Sind havde han allerede taget Beslutning om, hvorledes han vilde træde ind i det nye Liv, som fra nu af stod ham aabent; at være »Borger og Indvaaner« i Hovedstaden, var i mange Henseender noget Andet end at træde Leergulvet og strikke Strømper i den lille Bondestue, paa den jydske Hede.

Her havde man dog Udsigt til, ved Flid og Sparsommelighed, omsider at kunne naae det Maal, at blive fri og selvstændig; Tanken om at stifte Familie derovre, maatte derimod fylde Sindet med Frygt og Bæven: Stavnsbaandet hildede, som sagt, og Børnene bleve ufrie. Her vare gode, timelige Vilkaar i rimelig Udsigt; dèr gjaldt det om, under Slid og Slæb, at dyrke den fattige Hedeegns sandede Jorder.

Nej! Tanken om at vende tilbage, var forlængst opgiven; dog har han, uden Tvivl, sendt et Suk til det fjerne Hjem; han havde jo forladt den fædrene Arne som en kjærlig Søn og god Christen.

Det afgjørende Lod var altsaa kastet.

Skjøndt Hans Bruuns Pengekat i den forløbne Tid neppe havde havt Lejlighed til at formere sig synderligt, kan det dog paa den anden Side antages, at den ikke havde mistet Noget af sit oprindelige Huld. Nu var Tiden kommen til at tænke paa dens bedre Tilstand. En energisk Vilje og et godt Haab stode hos; hvorfor skulde da vel Formaalet svigte?

Der maatte selvfølgelig begyndes forsigtigt og smaat; en eller anden lykkelig Conjunctur maatte afventes. Til Indledning bortfæstede han sig »som Tjener« — saaledes staaer der i min Faders efterladte Notater; men dette kan — synes det mig — umuligt være correct. Enhver maa kunne sige sig selv, at Corporalstokken ikke kan have gjort Vidunder, og at den ærgjærrige og stoute Jyde, slet ikke egnede sig til at »varte op« og være Voltigeur paa Karossens Tjenersæde; han har naturligvis, i Overeensstemmelse med sit Naturel, valgt den i enhver Henseende ganske anderledes behagelige og til en vis Grad dominerende Stilling, at være Vognstyrer, eller, nævnet uden Omsvøb, Kudsk.

Jeg tilstaaer, at det er min egen frie Phantasi, der kalder Bukken hans Trone, Stalden hans Kongerige og Hestene hans kjære og lydige Undersaatter. Hvad hjalp det vel, mener jeg,

at Herskabet vilde ud at kjøre, naar der fra Stalden blev raabt: Nej! — Det var dog Dyrene, det fornemmelig kom an paa, de skulde være tykke og fede; og sæt saa, at »den Fjernere« havde faaet Kolik, eller haltede lidt paa det »nærmere« Bagbeen, ikke at tale om, at en Skagle kunde være hos Sadelmageren eller et Hjul hos Karetmageren — lutter Vilkaar, der vanskelig kunde forudsees eller imødegaaes — hvem var det saa, hvis Vilje gjorde Udslaget?

Efter et Datidsoverslag var der omtrent 300 private Kjøretøjer i Kjøbenhavn; der gaves et lignende Antal Landsteder, eller ialtfald Steder, hvor Folk laa paa Landet, i Hovedstadens Nærhed — Størsteparten paa Frederiksberg og ud ad Strandvejen; man »agede« til Kirke, og Ingen, som havde nogenlunde Raad til at give sig »en Air«, havde Lyst til at »skride« tilfods paa de sølede Gader.

Under disse Omstændigheder vilde det vist have været en let Sag for Hans Bruun at »skifte Sæde«; men det geraader ham sikkert til Ære, at han ikke gjorde det. I de nitten Aar, han tjente, indbefattet den militaire Tid, gjorde han kun en eneste Gang Forandring, nemlig da hans fleraarige Hosbonde, Hofjuveler Fabricius, havde forladt denne Verden med samt dens Heste, Vogne og Juveler; thi efter den Tid kom Hans

til Enkefrue, Justitsraadinde Boertmann, hvor han greb Tøjlerne med vanlig Dygtighed, og det var i Sandhed ikke hendes Skyld, at han slap dem i Utide.

En skjøn Dag underrettede han sin Frue om, at han ønskede at forlade hendes Tjeneste. Han udviklede for hende den Fremtidsplan, han havde lagt, og som det nu, i hans fyrgetyvende Aar, var paa Tide at realisere.

Fruen hørte paa ham med Velvilje, og gav ham sit Bifald. Da han var færdig, sagde hun:

»Godt nok, lille Hans! Jeg vil ikke staae din Lykke i Vejen; tverimod! Hvis Du trænger til Penge, kan Du trøstig komme til mig. I din Haand vil en god Plan altid lykkes.«

Hvori denne bestod, vil fremgaae af det Følgende.

Den 26de Februar 1779 kjøbte Hans Bruun en lille Ejendom, kaldet »David Skolemesters Gaard«, som laa længst inde i den fordums »Lille St. Annæ Gade«, et Navn, der dog tilhørte Fortiden og ikke mere existerede.

»Gaard« og »Gade« —? Ja, kjære Læser, af denne Beskrivelse er Du lige klog; thi vel er Alt endnu, i en hvis Henseende, ved det Gamle; men Talen er ikke om nogen »Miraklernes Gaard«, som det vilde være en Skam ej at kjende; den gjælder et Terrain, som Du maaskee mange Gange,

i Forbigaaende, har seet paa, uden at skjænke det Opmærksomhed; thi Du vidste ikke, at Vognmandsgaarden paa Store Kjøbmagergade Nr. 26 har været Vognmandsgaard i Hundreder af Aar, og at den desuagtet endnu den Dag i Dag er en Gade, og at David Skolemester har boet længst derinde, i et lille, afsides Huus med Snitværk og Svalegang! Saaledes forholder det sig dog. Hvem kan vide, om ikke en eller anden af dine Forfædre i Barnealderen har tumlet sig her, medens Riset svævede over hans Hoved, eller sænkede sig — længere nede?

Alt i to Hundrede Aar har Gaden været lukket for den ene Ende og Gjennempassagen stoppet; men engang i Fortiden dannede den dog et Forbindelsesled mellem Kjøbmagergade og Pilestræde (hvor Kandestøber Høys Sted spærrer) og med Silkegade (hvor Bager Marstrands Gaard kom i Vejen).

Vil Nogen see ind ad den altid aabne Port, der fører til fornævnte Ejendom, saa opdager han — forudsat at det er Aften — Blussene fra to af den højvise Magistrats Løgter, og hvis han har et meget fint Øre, kan han nok høre dem fortælle Historier om osende Tran og søvnige Vægtere.

Hvorfor skinne disse Løgter? Naturligvis fordi her alligevel er en Gade! Ikke desmindre maa

det forundre, at Løgterne, og Gaden, have kunnet hævde deres Existens, medens saameget Andet er gaaet til Grunde. Jeg veed ikke nogen bedre Fortolkning, end den bekjendte Anecdote om Skildvagten, som var bleven udstillet ved et tjæret Plankeværk, og først blev inddragen, da man var kommen under Vejr med Postens Overflødighed, som Følge af at Plankeværket allerede for mange Aar siden var forgaaet af Ælde.

Ligervis kan man jo ogsaa her have forglemt at slukke Sjeur Davids Løgter; thi at de vedligeholdes af Høflighedshensyn eller som et Slags Vestasild, af Veneration for Traditionens Guddom, troer jeg ikke. Forresten halter Lignelsen; thi her forefindes, midt i Cul-de-sac'en, virkelige Magistratsbrosten, som det i Aftenstunden er rart at kunne passere tørskoet, ved Lys.

— Til nøjere Orientering anseer jeg det for min Pligt, at gaae lidt dybere ind i Texten.

Jeg har liggende for mig en Bunke af Skjøder, Brandforsikkringer, Kjøbecontracter, Maalebreve etc. — Alt vedkommende de forskjellige Ejendomme, hørende til »David Skolemesters Gaard«, samt de forskjellige Ejendommes forskjellige Ejere i et Tidsrum af 200 Aar. Deraf noterer jeg blot Følgende:

Af Matr.-Nr. 18 (nyere 15, nyeste 13), kjøbte Hans Bruun den 26 Febr. 1779 den Deel, som

er omhandlet foran og bagefter i nærværende Beskrivelse, af Hyrekudsk Ole Nielsen Lind, hvis Fader, Hyrekudsk Niels Olsen Lind, havde ejet Gaarden siden 1741, da han kjøbte den af Engelhardt Stich, som rimeligvis tillige var hans Forgjænger i Faget.

Af Matr.-Nr. 18 (nyere 14, nyeste 13) kjøbte Hans Bruun af Enken efter »sal. Johan P. Eichler, forhen Borger og Urtekræmmer her i Staden«, endvidere den 16de Decbr. 1786 for 10,000 Rd. dansk Courant den Del af »David Skolemesters Gaard«, som havde Hovedbygning ud til Kjøbmagergade, en egen mindre Gaardsplads bag sig, samt en lang Bygning med Façade paa venstre (ɔ: nordre) Side, ud til den store Gaard. Heri var indbefattet den Andel i Overbygningen af Port — Indkjørselen til »D. Sk. Gaard« —, som tidligere havde hørt til Nr. 20 (nu 24). Oprindelig hørte disse Ejendomme ikke sammen, men en Bogholder Feddersen forenede dem i 1732. Bygningerne vare afbrændte under den store Brand 1728 (Branden naaede kun til den nuværende Porcellainsfabrik).

Hermed er Referatet om hine Ejendomshandler afsluttet; Slutningskjøbene af Stederne indenfor David Skolemesters Gaards Omraade foregik først i 1809 og 12, dog derom senere; kun skal jeg endnu i største Korthed anføre, hvad

jeg endvidere har erfaret af mit flygtige Bekjendtskab med de gamle Documenter.

Et Auctionsskjøde af 6te Novbr. 1697, udstedt af Auctionsdirecteur Peter Vinberg, viser, at et af Stederne i »David Sk. G.«, tilhørende Niels Møller, blev ved 3die Auction, »efter det tændte Lys's egen Udslukkelse«, tilslaaet Borger Peder Jensen. Efter dennes Død blev det underhaanden solgt til Vilh. Barth, som efterlod det i Arv til tre Sødskende Juel.

Et andet Document udviser, at et Sted i oftnævnte Gaard, tilh. Hans Heinrich Schneemann, blev solgt 1717 til velfornemme Mand Hyrekudsk Søren Sindelsen, hvis Enke i 1746 solgte Stedet til Hyrekudsk Mathias Sørensen, som paa sin Side i 1752 solgte det til Brødrene Niels Jensen og Rasmus Jensen Müller (jeg formoder, at de vare Hyrekudske).

Fremdeles har jeg fundet et Skjøde, udstedt af Studiosus Joh. Braëm til Jens Rasmussen i 1744. Og dermed troer jeg, i en vis Henseende, at have gjort Hundredaars-Programmet Fyldest.

Den af Hans Bruun nærede Plan med de til Samme knyttede Fremtidsforhaabninger tegnede altsaa til at gaae i god Opfyldelse. Den ældgamle Hyrekudskegaard var nu hans; og, hvad mere er, i Stalden stode til en Begyndelse 22 unge og solide Heste, bestemte til at trække

Vognskurets Beholdning af 10 Kareter og 3 lette Chaiser, ej at tale om de diverse Kaner, der midlertidig, med de dem tilhørende Bjælder, Tæpper, Klokker og Topper, vare hængte til Rane. Seletøj til 12 Par Heste, 24 Reservebaghjul og en Mængde Staldredskaber supplerede Resten af det anskaffede nye Materiel. Naar hertil regnes, at Lofterne tyngedes af Fourage, og, at det var den oprindelig lille Pengekat, som uden extraordinair Bistand havde fremtryllet det Hele, saa troer jeg, at have sagt Adskilligt, hvoraf kan uddrages en god og lærerig Moral.

Ikke destomindre følte den nye Ejer sig trykket og hæmmet indenfor det domicile Omraade: Pladsen var for indskrænket og Concurrencen nærgaaende. I den store Gaard, hvis Port førte directe ud til St. Kjøbmagergade, stode ham 2 Concurrenter i Vejen, og vare de end ikke »farlige«, drillede og generede det dog, at have dem saa tæt paa Livet. Her maatte for enhver Pris snart skee en Forandring, hvis Planen fuldstændig skulde lykkes.

— Forinden jeg gaaer nærmere ind paa at vise, hvorledes denne Deel af Opgaven blev løst, skal jeg omtale en anden, meget væsentlig Begivenhed — for mig end yderlig væsentlig; thi uden den kunde jeg vanskelig have siddet her og skrevet »en Bedstefaders Historie«.

Om det, hvortil jeg sigter, hørte med til »Planen«, veed jeg ikke; det kommer ialtfald an paa den ejendommelige Definition. Jeg troer, at Hjertet gjorde sig fuldstændig til Herre, medens det dog af Høflighed, tog Fornuften med paa Raad.

Til Hans Bruuns Ejendom hørte et bagved liggende Grundstykke, som stødte op imod en stor Have. Inde i denne Have, der strakte sig fra Pilestræde til Store Kjøbmagergade, omtrent udfor den nuværende Postgaard — dengang Overpræsidentens Embedsbolig —, laae et Palais, kaldet »det reventlowske Hôtel«, som beboedes af en rig, engelsk Familie.

Det er langt fra, at jeg tænker mig »Maanen og Havemuren« som Rollehavende i en idylromantisk Æventyrkomedie; jeg troer tvertimod, at Hans Bruun, paa ægte jydsk Viis, har skudt den nærmeste Gjenvej gjennem Hovedgaden til Hotellet.

Hvad skulde han bruge Omveje til? Det var ingen af de rige Miss'er Mac Eway, Besøget gjaldt. Den, han søgte, var en jævn, flittig og fordringsløs ung Brunnette af et tækkeligt, tarveligt og rart Udvortes. Hendes Plads i den conventionelle Rangforordning steg i det Højeste til »Mamselle«, og hun gjorde ikke Fordring paa at sidde til Højbords og spise Kirsebær med de Store. Den Omstændighed, at hun fra den ene (bortdragende)

engelske Familie var gaaet over til den næste, er ikke noget Beviis for, at hun personlig nærede Forkjærlighed for Albions Sønner og Døttre. — Sagtens havde hun samlet sig Noget til Bedste.

Hvor længe Bekjendtskabet mellem Hans Bruun og Ane Marie Krogh havde varet, og hvilke Omstændigheder, der havde ledet dertil, veed jeg ikke, nok er det, at Brylluppet skulde staae. — Det lille Huus omme i »David Skolemesters Gaard« ventede paa den Husligheds-Aand, der skulde give det Hygge. Da alt Udvendigt var i saa god Orden, hvi skulde da ikke ogsaa Brudehuset være sat i complet og ordentlig Stand? Jo, det var det rigtignok!

Altsaa stod Brylluppet, og det var ovenikjøbet et rigtig fornemt og aristokratisk Bryllup. Efter Datidens patriarchalske Skik besørgede Brudens Herskab Stadsen, ej alene hvad den egentlige Festlighed, ɔ: Mad og Drikke, angaaer, men den kostbare Brudedragt var heel og holden en Foræring fra den naadige Lady.

Jeg mindes dunkelt fra mine tidligste Aar at have seet min Bedstemoders Brudekjole; den var af sort, brocheret Atlask, ikke af den Slags, Silkeormene nutildags fuske fra sig, men af et Stof, der var saa tykt og svært, at Kjolen »kunde staae alene« midt paa Gulvet.

Hvorledes Højtideligheden — nogen egentlig Glædesfest var den neppe — iøvrigt foregik, veed jeg ikke; men det husker jeg — og det er det historisk-mærkelige ved Sagen —, at bemeldte mine Bedsteforældre holdt Bryllup i den store Sal, netop paa det Sted, hvor Kronprindsensgade udmunder i St. Kjøbmagergade.

Hôtellet blev ikke længe efter nedrevet, og Tomt og Haveplads omdannet til den nævnte Gade; jeg passerer aldrig Kjøbmagergade paa dette Sted, uden at tænke derpaa.

Idet jeg omtaler det nævnte Palais's Forsvinden, er det ikke mere end billigt, at jeg »bygger op, hvor jeg river ned«. Jeg skal da minde om adskillige andre mægtige Bygninger, der, paa Frederik den Femtes Tid, rejste sig i Hovedstaden.

I den dengang nys anlagte Bredgade findes fra hin Tid følgende Palai'er: Lindencrones paa Hjørnet af St. Annæ Plads; Berkentins (senere Schimmelmanns); Bernstorffs (Arveprindsens); Dehns (Prinds Frederik af Hessens); — alle paa højre Side. Paa venstre Side: det laurvigske Palais, hvis Grund naaede fra Dronningens Tværgade til Marmorkirken, og Demersières Palais (Hôtel Phønix), der naaede fra Bredgade til Store Kongensgade.

Længere ude, paa Amalienborg, findes de fire Palais'er: det moltkeske, schackske, lewetzauske og bernstorffske; endelig kan man paa Tilbagevejen over Kongens Nytorv kaste et Blik paa Hôtel d'Angleterre — rigtignok ikke det nuværende — og tænke paa Gehejmeraad Gram, og paa Hôtel du Nord, som ejedes af Grevinde Holstein.

Men tilbage til min Historie!

Hvorledes vilde Verden see ud, naar den ikke var rig paa Modsætninger? Den stive Silkekjole maatte, tilligemed dens Bærerinde samt den lykkelige Brudgom, endnu samme Aften forlade den rige Sal — hvor Parret vist egentlig ikke har følt sig »som hjemme«, og drage til deres egen tarvelige Bolig, inderst i David Skolemesters Gaard.

Efter Dagens noget paatvungne Prunk og Herlighed, følte de sig da, og det med fuld Sandhed, i rette Hjem, med Evne til at trække Vejret let og frit. Det lille Huus, som aabnede sig for de Nygifte, var paa 2 Etager, men lavt og smalt; det stod der dog hyggeligt og ærværdigt i sin hundredaarige Rococo-Dragt, med udvendig Trappe under den dækkede Svalegang.

De Nygifte toge hele Stueetagen i Besiddelse; men den var ikke stor, den bestod kun af et eneste Værelse med Alkove. Boskabet derinde var

hverken kostbart eller prægtigt, men solidt og godt.

Jeg vil afskrive Fortegnelsen, saaledes som den findes mellem Familiepapirerne:

Et Ege-Skatol, et firkantet Fyrrebord, en Lænestol, 6 højryggede Stole med Ryslæders Betræk, et Speil i forgyldt Ramme, 2 blaastribede Bolsters Underdyner, 1 Bolsters Overdyne, 2 blaastribede Hovedpuder, 2 Par Hørlærreds Lagener, 2 Par Pudevaar og — ja videre gaaer Fortegnelsen ikke. — Unge Brudefolk, som ville tage den her givne Opskrift til Norm, ville nok selv kunne supplere Resten; dog maae de ikke glemme at tage ad Notam: At Alt var betalt; den lille Pengekat havde ogsaa været Mester for dette Stykke.

Ordet »Mester« minder mig om den gamle David, som i sin Tid færdedes her mellem sin Skoleungdom. Den Støj og Spektakel, som dengang var et Særkjende for den lille Gaard, lignede ikke Nutidens Rummel og Tummel fra Strigle og Hjul, fra Hestebeslag og Træskoklammer. Pladsen udenfor blev Dag for Dag mindre og mindre, og indenfor — hvorledes gik det med den?

Saa bankede da endelig Hans Bruun atter paa Justitsraadinde Boertmann's Dør. Aar og Dag vare forløbne siden sidst; og da der var raabt »Kom ind!«, stod den fordums Tjener, ikke ydmyg,

men selvtillidsfuld, som det sømmede sig den stabile Borgermand med den prægede Anstand og det alvorlige Væsen, foran den rige Frue. I ligefrem Korthed udrettede han sit Ærinde: Den Plan, han fremdeles havde for, krævede en Pengesum, som han i Øjeblikket ikke disponerede over.

Fruen lod ham ikke tale ud. »Rigtig, min kjære Ven! det glæder mig, at Du ikke har glemt vor Aftale. Pengene ere til din Raadighed, naar Du vil« — sagde hun.

Lad mig sige det med det Samme: det temmelig betydelige Laan, der saa beredvillig blev ham ydet, var allerede i 1788, ved Fru Boertmann's Død, fuldstændig tilbagebetalt.

Dagen efter det her omhandlede Besøg, var det først, at Hans Bruun kjøbte det foran omtalte Forhuus ud til Kjøbmagergade, samt Sidelængden, paa norde Side i Gaarden, og nu først var han nogenlunde Eneherre paa Terrainet.

Til første Fardag maatte hans Concurrenter rømme Pladsen og drage hen, hvor de vilde.

Det lille Huus med Svalegangen begyndte snart at blive for trangt; den Førstefødte havde allerede meldt sig, og skulde der komme ret mange af Mester Davids Drenge i den paabegyndte nye Udgave, vilde det see galt ud.

Det varede derfor heller ikke længe, førend en bedre og større Lejlighed blev tagen i Besiddelse; men »Tæring efter Næring« var en Regel, der blev strængt overholdt.

Med Bedriften gik det ypperligt. Det hele Kjøbenhavn vilde have Vogne paa St. Kjøbmagergade. »Bruun's Vogne« først og sidst. Adressecomptoiret udøvede ikke længer sit Privilegium paa at holde Portechaiser, og af andre Befordringer var vel nok at faae, men ingen saa smukke og efterspurgte som Bruun's.

Men der var ogsaa Nødvendighed nok for det rullende Vehikel. Jeg skal blot nævne Datidens luxurieuse Bryllupper, de flotte Barsler og de overdaadige Begravelser, ved hvilke sidste saavel Sørgeværelserne som hele Tjenerskabet bleve betrukne med Sort. Ved alle disse Lejligheder viste de lange Rækker af Vogne, at den Speculation, at være Hyrekudsk i Kjøbenhavn, ikke hørte til de slette, naar man forresten forstod sig paa Sagen og tog ordentlig fat.

Om Sommeren vilde — dengang som nu — Alle til Skoven; men Farten gik langtfra med Damp. Vejene — navnlig den kjære Strandvej — vare bundløse, og det kneb haardt for de stakkels Heste. (Hvor »Kongeveje« vare anlagte, maatte disse kun befares af de Fornemme, der havde Nøgler til de mange spærrende Bomme.)

Dyrehaven — hvor »Konsterne paa Bakken« dengang vare tarvelige —, Fortunen, Bellevue og Klampenborg vare allerede stærke Tiltræknings-punkter. Mester Hans's Trakteursted i Taarbæk, var endogsaa berømt.

Bestillinsbogen paa Vogne var gjerne udfyldt flere Dage iforvejen. Ortographien i denne Bog var ejendommelig. Saaledes stod der engang: »Feb. 12te red Gardener paa Farimagsvejen.« Dette betød ikke, at Garderne havde været ude at ride, men, at Gartner Rée til den Dag havde bestilt en Vogn; Agent Holcks Vejviser i stort Vestelommeformat, Kjøbenhavns Enepriviligerede Efterretninger, Berlingske Tidende, Postrytteren og Tilskueren udgjorde den daglige Læsning, men kunde ikke bidrage til at fremme den litteraire og politiske Sands, o. s. v.

Skjøndt jeg afbryder her, tager jeg dog ingenlunde Afsked med Hans Bruun. Læseren vil i Sønnens Biographi, som nu følger efter, finde ham, og jeg glæder mig til, paa denne Viis, bedre at kunne fuldføre Billedet af den højt hæderlige Borgermand. Jeg overdriver ikke naar jeg siger: Naturens Haand havde dannet ham; hans Retsind, Vindskibelighed og medfødte gode Forstand, bødede paa Manglen af Kundskaber; aldrig kom noget uskjønt Ord over hans Læber.

Han var højt elsket af sine Børn og agtet af Medborgere.

Da han var 85 Aar gammel, og paa ingen Maade vilde »sidde« for en Maler, blev denne hemmeligt placeret ved Siden af den Gamles Dagligstue, og hvad enten han vilde eller ej, opfangedes han dog paa Lærredet i et ypperligt Billede af Maleren Turetein. Dèr sidder han i sin hvide Kalmuksfrakke, med den langt hvidere, sukkertopformede Nathue strittende paa Hovedet. Alderen har naturligvis forvansket hans oprindelige Ansigtstræk, dog ere de milde og røbe ingen Aandssløvhed.

Den 26de April 1826 døde han, 86 Aar gammel; hans Hustru, der i 37 Aar havde levet ved hans Side, kjærlig, trofast og gudhengiven, var gaaet forud nogle Aar iforvejen.

Jeg, Sønnesønnen, satte ham dette Minde!

II. Fortsatte Erindringer.

(1780—1862.)

JOHANNES BRUUN.

Den 9de October 1780 blev han, som det foran er fortalt, født i den mørke Alcove i det lille Huus, inderst i »David Skolemesters Gaard«. Hvis jeg havde sagt, at han for første Gang saae »Dagens Lys« derinde, vilde jeg altsaa have syndet mod det rette Begreb.

I Daaben fik han Navnet Johannes Severin Bruun, hvorved jeg har at bemærke, at det gamle nedarvede Familienavn Hans havde maattet bøje sin Form for Sprogets og Sædernes højere stillede Fordringer.

Forinden Johannes havde lært at gaae, vilde Naturen, at han til en vis Fuldkommenhed forstod at kravle, og denne Idræt forsømte han ikke at øve. Naar Moder undlod at passe paa, vips! var han oppe ad Trappen, som løb udvendig paa Husets Forside. Fra de mange Svalereder, højt tilvejrs under Snitværket, stak de smaa Fugleunger Hovederne ud og kviddrede kammeratlig til ham.

Hvor var der ikke fornøjeligt heroppe, og hvor langt kunde han ikke herfra, gjennem Rækværkets Tremmer, see ud i Verden — den hele Baggaard! Ja her var rigtignok dejligt! kunde H. C. Andersen have sagt.

Men det var ogsaa en mageløs Svalegang; den førte ej alene til den øvre Etage, men videre, som en Slags Viaduct, til Sidehuset, og i dette var det nok værd at komme; thi her boede En, som blev kaldet Moster, saa at hun vel sagtens ogsaa var hans kjødelige Tante, og her fandt han to prægtige Legekammerater i hendes Børn: Peer og Martha.

Moster havde rigtignok en Mand, som ligeledes boede deroppe; men denne Mostermand eller Onkel, som tidligere havde været Apotheker i Christiania, brød han sig ikke noget om; den hyppigt befrygtede »Træden paa«, under Op- og Nedstigningen paa Trappen, fremkaldte endogsaa en Slags fjendtlig Væren mellem Parterne.

Johannes, Peer og Martha hørte uadskilleligt sammen som Bladene i en Trekløver. Ud gjennem det lille Vindue i Mosters Kjøkken, ud i Tagrenden mellen de to Huse — det var deres daglige Valfart. Deroppe i Luften blev bygget Slotte og Kasteller, saa det kunde forslaae, baade med Taarne og Spiir, i alle mulige phantastiske Former. Alt hvad der kunde samles sammen af

Tallerken- og Potteskaar gik med som Byggemateriale. Og vilde saa undertiden Regnvandet ikke løbe, paa Grund af Tagrendens Tilstopning, hvad skadede saa det? Det forskjønnede jo Landskabet, og fremkaldte jublende Glæde, naar Slottene vare omgivne af Sø, og de smaa Papirsbaade sejlede lystigt om derude.

I denne lykkelige Periode havde, hvad man nok kan tænke, Johannes faaet Støvler paa Benene, og disse sidste havde han lært ordentligvis at bruge.

En Dag kom hans Moder og tog ham ved Haanden. Vejen førte i en Retning, han nok kjendte, fordi han ad den saae Folk komme og gaae; men hvor den førte hen, vidste han ikke; det var aldrig faldet ham ind, at tænke derpaa. Nu opstod Spørgsmaalet pludselig: Hvor vilde hans Moder føre ham hen? Hvad monstro, vilde han faae at see?

Moder og Søn skrede gjennem den store Forgaard; dens Tilværelse havde han aldrig anet; han var ængstlig og greb fastere om Haanden, som førte ham; men Vejen gik videre, gjennem den aabne Port, ud paa den stærkt befærdede Kjøbmagergade, og nu var det fuldstændig forbi med hans Sindsro; han søgte at holde Moderen tilbage, og bad:

»Moder, lad os gaae hjem; jeg kan ikke lide de mange Mennesker; de see saa vist paa mig, og de ville Allesammen rive mig om. Kom! der er meget bedre hjemme!«

Denne Scene var et Fremtidsbillede af Drengens Liv; den store Verden fik ingen Tillokkelse for ham; han gik helst af Vejen for ikke at blive reven omkuld af de travle Mennesker, og han fandt sin eneste Glæde i Hjemmet.

— Johannes gjorde en ny territorial Opdagelse; denne Gang indenfor de faderlige Enemærker og ganske i Hjemmets Nærhed. Dette hidtilværende Terra incognita var egentlig en Slags Ørken, hvor vilde Horder stundom huserede, og hvor en knyttet Haand og et revet Skind traadte istedetfor Tomahawk og Skalp.

Dette ubekjendte Land var hverken mere eller mindre end hin, i den forrige Biographi omtalte, øde Plads, som ved det reventlowske Palais Forsvinden og ved den aabnede Forbindelse mellem Kjøbmagergade og Pilestræde, lig et andet Suez, pludselig fra et værdiløst Bab-el-Mandab, var bleven forvandlet til en kostbar Byggegrund, og de vilde Horder vare slet og ret Kvarterets ungdommelige Proletarer, der samledes for at lege og slaaes.

Da Johannes først havde faaet Hovedet gjennem det lille Vindue, som førte ud til Pladsen,

fik han med Lethed hele Kroppen til at følge efter, og han blev modtagen med Jubel. Den første Forknyttelse var snart overstaaet, og, i sin Egenskab af Ejerens Søn, blev han, efter kort Tids Forløb, respecteret som første Mand paa Pladsen.

Den lille Stueaflægger blev, ved saaledes at omplantes, forvandlet til en kraftig Frilandsvæxt, og skulde Noget i hans senere Drengeaar kunne nævnes, som medvirkende til den Raskhed i Væsen, han fik, maatte det være da han gik paa Konstacademiets Tegneskole og hver Aften deltog i Kampen mellem »Pikenerer« og »Grenaderer« (ɔ: Frihaands- og Ornamentklassen).

— Verden bliver ikke staaende paa eet Sted. En Dag kom der en ny Variation paa den gamle Vise: »So leb' dann wohl, Du altes Haus!« Himmelsengen, Bordet, de højryggede Stole, Bornholmeren og Kjøkkentøjet — det hele Indbo, blev baaret bort, og tilsidst kom Fa'er og Mo'er.

Moder tog sin Dreng ved Haanden; denne Gang skete det for ikke oftere, at føre ham tilbage; thi Familien flyttede; det gamle Huus med Svalegangen, David Skolemesters eget lille Huus, skulde rives ned, for at gjøre Plads for en ny Stald- og Ladebygning.

Da Johannes gik, saae han bedrøvet op til Svalerederne under det fremspringende Snitværk;

de halvvoxne Unger kiggede ned, ligesom for at sige ham Farvel — det tænkte han idetmindste — og paa sin Side ønskede han, at de snart maatte kunne flyve, saa at ogsaa de maatte være flyttede forinden Huset faldt.

— Rejsen var ikke lang; kun nogle faa Skridt, til Sidehuset i den store Gaard, hvor en rummeligere og i enhver Henseende bedre Lejlighed, forsynet med alt det nødvendige Tillæg af Bohave, stod rede til at modtage Familien.

Til Stedet hørte en egen lille indelukket Gaardsplads, men dog langt friere end den forrige; der var rigtignok her hverken Heste eller Vogne; men til Gjengjæld førte Indgangen ud til Portindkjørselen, og laae ganske tæt ved den store Gade. Johannes havde, siden sin første forskrækkede Udflugt dertil, oftere besøgt den, og han var nu ikke længer bange for dens Mennesker og Tummel.

Desuden havde han strax opdaget, at der i Forhuset, umiddelbart ved hans nye Hjem, var mange Drenge, der syntes at love et godt Kammeratskab; nogle af dem vare større end han; det var saameget desto bedre.

Ganske rigtig! Dèr eller dèr, paa første eller anden Sal, boede en Jødefamilie ved Navn Wallich, med en Hærskare af Drenge, og af disse var især Elias hans Jævning i Størrelse

og Alder; det Samme gjaldt fornemmelig ogsaa Christopher, en Søn af Bundtmager Rohmaica, som boede og havde Boutik i Stuen, ud til Gaden.

Johannes fortæller: »Christopher var altid første Mand til Spilopper. Engang, da Jøderne i den lille Gaard vare forsamlede til Løvsalsfest — ved hvilken Lejlighed den hele Plads var omdannet til en Slags Løvhytte — og Folk fra Gaden vare stimlede sammen for at see Jøderne spise ved Lys, sneg Christopher sig ind i Trængslen, hvor han ved Hjælp af en Stoppenaal og en lang Ende Sejlgarn, syede baade Jøder og Tilskuere sammen i Flæng. Efter denne Heltegjærning begave vi os Alle op i et af Gangvinduerne, hvorfra vi med en stor Haandsprøjte overdængede hele Hoben, baade Jøder og Christne, og det var os en sand Fryd, at være Vidne til Folks Anstrængelser for at komme bort. — Kammeratskabet var saa godt, at end ikke Jødedrengene svigtede ved denne Lejlighed.« — Pueri sunt pueri!

En Dag laae Christopher og Elias alvorlig i Totterne paa hinanden. Sidstnævnte maatte trække det korteste Straa. »Nu skal jeg døbe Dig, Jøde!« sagde Christopher og spændte i det samme Been for sin Modstander, saa at han kom til at ligge paa Ryggen i den dybe Rendesteen. Det ulykkelige Offer skreg om Hjælp, medens Sejr-

herren klemte paa, og holdt ham under Vandet, saa dybt, at kun Hovedet var oppe. »Johannes, Johannes!« lød det i ynkelige Toner; »Hjælp, hjælp! Han døber mig! Skynd Dig! Lad ham la'e mig op!«

Det er unødvendigt at sige, at den forlangte Bistand blev ydet, og at Voldsmanden maatte opgive sit Proselytmageri. — Mange Aar efter, da der var stor »Jødefejde« i Kjøbenhavn, og det var en almindelig Fremgangsmaade at putte de stakkels Israëlitter under Rendestensbrædterne og træde derpaa, blev Erindringen om denne Skjærmydsel opfrisket hos Den, der ved hin Lejlighed havde været en Beskytter, og nu ogsaa var det, hvorsomhelst det var ham muligt.

Omgangen med Elias og hans Brødre, i Forbindelse med den Omstændighed, at Johannes en Tidlang havde sit Værelse ved Siden af Jødeskolen, kun adskilt fra denne ved en Brædde-væg, bevirkede, at han lærte den jødiske Dialect, og til Fuldkommenhed forstod af efterligne den. Hans Forældre misbilligede denne Efterligning, og meente, at han kunde anvende sine Talenter bedre, hvis han havde nogle. — Ingen af dem vidste, hvormegen Glæde denne »Talen-Jødisk« engang i Tiden skulde forskaffe ham. At dette blev Tilfældet, derom vil udentvivl komme til at forlyde siden.

Nu indtraf den sædvanlige Episode i en Drengs Liv: Skolegangen. Johannes havde faaet Sødskende; den lille Krig blev stundom forlagt til Værelserne; »Knægten var ikke til at regjere«, hverken ude eller inde; der maatte sættes en Capsun paa ham; han maatte faae Andet at tage vare, og fremfor Alt, han maatte lære at lystre.

I denne Henseende var det jo saare heldigt, at »Selskabet for Borgerdyd« havde lejet Skolelokale i Gaarden, og fra denne Omstændighed til den næste, at tage Monsieur Vildfugl ved Vingebenet, stække ham, og sætte ham paa den nederste, lave Pind eller Bænk i Pogeklassen, var der et kort Spring. En anden Sag var det, at tvinge ham til at høre efter og lære Noget — det Spring var meget længere.

Dèr sad Delinqventen i sit Fangenskab, og maatte høre paa, hvorledes Kammeraterne snakkede Jødisk og tumlede sig ude paa Gangen, uden at han kunde være med, og dèr sad han og fornam de liflige Toner fra Posthornet, idet han maatte indskrænke sig til en blind Forestilling om, hvorlunde den hjemvendte Postillon nu lagde det bulede Horn og den røde Kappe fra sig paa Sædet, uden at det altsaa var ham muligt at sætte sig op og agere Stedfortræder, ved at svinge Pidsken, gribe den tomme Line, rejse i Ind-

bildningen, og, saa godt, det lod sig gjøre, efterligne Postkarlens Gjenhilsen til Hjemmet.

»Ja, hvem der var Postkarl og kunde blæse«! tænkte han med et Suk, idet Fanfaren pludselig fik en anden Lyd. To Gange havde Læreren, Hr. Ejler Hagerup, ved nogle nærgaaende Spørgsmaal, søgt at blæse ham tilbage fra det vegeterende Liv; tredie Gang faldt det Dommedagsslag, som vækkede den Drømmende paa en ublid Maade. Nedslaget kastede ham langt ind under Skolebordet; Jerichos Mure vare blæste overende; det gnistrede for hans Øjne — det var Lynet — men saa var han vaagen.

— Formodentlig holdt han sig vaagen i nogen Tid; thi jeg veed ikke rettere, end at han fra nu af, begyndte at sandse og lære Noget. Og dog, og dog — han var meget for tidlig kommen paa den doctrinaire Pinebænk.

Skolen flyttede; Freqvensen havde været stærkere end Rummet taalte; men for Johannes's Vedkommende hjalp denne Omstændighed Intet; han flyttede med! — Scenen blev forlagt til Pilestræde — til det Huus, hvor Boghandler Soldin boede — det var den foreløbige Forandring. Og Skolen flyttede og flyttede, fra Pilestræde til Laxegade og fra Laxegade til Admiralgade; det hjalp Altsammen Intet; Johannes var stadig med ligesom Nissen i Bøtten, og han stak Hovedet op ved hvert

Skifte, og han følte samme Glæde som den lille Mand med den røde Hue, naar denne raabte: »Hejsa, vi flytte idag!« — Det var endda ikke saa underligt; han var jo bleven til en af Borgerdydskolens flinkeste Drenge, og eftersom han selv siger det, »uden at rose sig«, skal hans Ord ogsaa staae til Troende.

Lad os nu engang betragte Borgerdydskolen i Syttenhundrede og Halvfemserne, med Johannes Bruun's Øjne; maaskee kan det dog lønne Umagen lidt. Jeg lader ham selv tale:

»Inspekteuren, som boede ved Skolen, heed Gylche; han var egentlig Skrivelærer, men lærte os dog ogsaa Historie og Geographi. At han var en dygtig Lærer i disse Fag, slutter jeg dels af min Haandskrift, dels af, at jeg endnu paa mine gamle Dage, erindrer de fleste Rigers Kongerækker, og heller ikke har forglemt de forskjellige Landes Inddelinger, Bjerge og Floder efter Sommerfeldts Geographi.

— En vis storslaaet Verdenskatastrophe har paa en Maade bidraget til at fæstne min Erindring til denne Skolens Styrer og Førstelærer: Undertiden — sædvanlig een Gang om Maaneden — plejede han at indlede Historietimen med et kort Resumé af de seneste historiske Begivenheder af almindelig Interesse, og vi Drenge, i ældste Klasse, forbleve saaledes ikke uvidende om Urolig-

hederne i Frankrigs Hovedstad, hvorvel de Færreste af os søgte selvstændig Oplysning gjennem de sparsomme Avisefterretninger.

Tør jeg dømme efter vor Tilbøjelighed til at gjøre Spektakel og kaste hverandre Bøger og Linealer i Hovederne, var Stemningen herhjemme ikke forbleven ganske uberørt af det Anarchie, der rystede Seinestaden. Der circulerede visse Stikord, hvis Braad vi godt forstode at anbringe paa rette Steder: Hoffet og Militairet. Tiden havde maaskee endnu ikke udslettet Erindringen om den »Revolution« ovenfra, der havde bragt Struensee paa Skafottet og Caroline Mathilde i Landflygtighed.

Militairet blev betragtet som et kostbart Legetøj, der kun existerede for i paakommende Tilfælde, at kunne tage Parti for Hoffet og vende Front imod Folket; Rivninger imellem Civile og Militaire havde flere Gange fundet Sted i Philosophgangen, hvor en Soldats Kolbestød endog havde bevirket et Menneskes Død. —

Det var den 2den Februar 1793. Vi havde indtaget vore Pladser i den temmelig store Skolestue; Støjen lød i dæmpede Toner, da visse ubedragelige Lyd og Kjendetegn fra Værelset ved Siden af, tydede paa at Inspector var i Anmarch.

Saasnart Døren gik op og Hr. Gylche havde viist sig, saae vi Alle ligesom med eet fælles Øjekast, at der maatte have tildraget sig noget

Overordentligt, som han agtede at meddele. Hans markerede Ansigt, der altid bar Præget af mislige Mavebetingelser, havde idag antaget et lidende Udtryk af en anden Charakteer. Med usædvanlig Hast skred han til sit Pulpitur, hvor han blev staaende oprejst, medens de blodløse Læber i nogen Tid vedbleve at bevæge sig krampagtigt, uden at give Lyd.

Endelig kom han til Orde: »Mine Venner! Siden jeg sidst fortalte Eder om de truende Begivenheder i Frankrigs Hovedstad, er en skrækkelig Kjendsgjerning bleven fastslaaet. Revolutions-Tribunalet har dømt den skikkelige, men svage Kong Ludvig den Sextende til Døden, og Fald øxen har allerede den 21. forrige Maaned fuldbyrdet denne Dom. Anarchiet — den menneskelige Utilregnelighed i dens værste og blodigste Skikkelse — raser fremdeles derovre, og det er umuligt for Nogen at forudsee, hvor langt Blodsudgydelsen vil gaae. Hos ethvert Menneske med Følelse og Forstand maa denne Efterretning nødvendig fremkalde Sensation; jeg i det Mindste føler mig ikke oplagt til at fortsætte Timen idag. Naar Posten har bragt nærmere og fuldstændig paalideligt Budskab, kunne vi gjenoptage Traaden; for idag kunne I gaae hjem!«

Tilladelsen behøvedes ikke gjentagen; to Minuter efter hendøde Lyden af den sidste

Støvlehæl fra den knagende Trappe, og borte vare vi, hver i sin Retning. Min Vej faldt som sædvanlig gjennem det smalle Højbrostræde; en Flok Matroser kom fra Lille Kirkestræde i støjende Løb og rev mig med sig. Jeg maatte bruge Benene godt for at kunne klare mig; men da Presningen gik ligeud, ned ad Kjøbmagergade, og i Retning ad den altid aabne Port til (David Skolemesters Gaard), fandt jeg det ganske gemytligt at blive revet bort som ved et Slags Lufttryk.

Hvad det var for et Instinct, der havde samlet Matroserne og kaldt dem denne Vej, veed jeg ikke; men hvis det var Anelsen om Opløb og Spektakler, der havde foranlediget deres Fremflugt, da havde de ganske vist den rigtige Fært. — Ved Hjørnet af Løvstræde og Kjøbmagergade standsede Troppen med et Sæt, ligesom en Flok Skarnbasser, der slaaer ned, tiltrukne af Stedets Aroma. »Mudderet« havde taget sin Begyndelse; Bevægelsen blev nu mere levende.

Hvad var der da paafærde? »Helas! Quel bruit pour une omelette!« En lille Løjtnant, en Hr. v. Rømeling, Søn eller Sønnesøn af Ministeren under det guldbergske Ministerium, var bleven rendt paa Ærmet af en Student ved Navn H. C. Michelsen. Løjtnanten havde trukket blank, og Studenten havde knækket hans Sabel over sit Knæ. I dette Øjeblik kom Matroserne og Folk

stimlede til; det Rygte, at Løjtnanten havde stukket et Menneske ihjel, foer som en Løbeild ned ad Gaden, medens den Paagjældende havde været heldig nok til at flygte ind paa Postgaarden, hvis Port blev lukket til hans Beskyttelse.

En Infanteriafdeling rykkede frem, — den maa have været i Nærheden — Gadeterrainet udfor Posthuset blev afspærret; Trængslen blev stuvet til begge Sider, og jeg blev stuvet ind ad David Skolemesters Port.

Paa Regensen ringede man et Slags »Storm« med den store Klokke; Alumnerne strømmede til; Opraab imod Militairet fulgte, og Sværmen ad Kjøbmagergade voxede. En Student, der vilde begive sig til sin Bolig, som laae indenfor Soldaternes Cordon, blev slaaet tilbage med en Geværkolbe. Folket, og navnlig Matroserne, toge Parti for Studenten, der var den som Digter senere bekjendte Henrik Steffens, og halvt tvungent maatte denne, i Spidsen for en stor Skare, begive sig til Raadhuset for at klage.

Udenfor Raadhuset tiltog Uroligheden, og Henr. Steffens maatte vise sig for at berolige Mængden, da det Rygte, at han var fængslet, havde udbredt sig. Saasnart det lod sig gjøre, søgte han at slippe ukjendt bort ad en Bagdør.

Efterretningerne fra Paris havde givet de fredsommelige Kjøbenhavnere Blod paa Tanden.

Oppe paa Slottet stængede man stærkere end sædvanlig for Dørene; Hestgarden sprængte med opspændte og skarpladte Karabiner gjennem Gaderne for at splitte enhver Sammenstimlen, kort sagt, af den ubetydelige Aarsag var fremkommen en Gjæring, der et Øjeblik syntes truende.

Dagen efter var Roligheden vendt tilbage. Løjtnanten blev til Straf forsat fra Garden til Infanteriet og flyttet til Rendsborg, et Par af Studenterne — H. Steffens og Wieck — fik en lempelig Irettesættelse af Consistoriet, og Regensens store Klokke blev borttagen for lang Tid. — Saaledes endte denne »puniske Krig«. Jeg anede kun lidet, at min ringe Person nogle Aar senere skulde faae et Sammenstød med Helten fra »Posthusfejden«; derom vil jeg komme til at tale til sin Tid.

I Skolen fik vi næste Dag den udsatte Beretning, og jeg blev beæret med Tilladelse til at maatte afgive mit Referat.«

— Det er godt nok med denne lille Episode af politisk Stemning; men stort at betyde havde den neppe. Tidsaanden, hvis nogen saadan virkelig var fremtraadt i ny Skikkelse, maatte vel have yttret sig; men man mærkede neppe Stort til forandrede Livstegn. Samtidig med, at hver Postdag hidbragte nye Rædselsbudskab, og rundt omkring fremkaldte en naturlig Uro, udenfor Til-

dragelsernes egentlige Skueplads, begyndte herhjemme den rahbekske Periode gemytligt at florere. Joh. Ewald og Wessel vare borte og Skjønlitteraturen indskrænkede sig fornemmelig til Klublivet: omkring »den store Bolle« i »Dreyers Klub« bænkede sig »Aanderne«, og udfra denne Kreds maatte man vel kunne vente at høre Tidens Stemmegaffel slaa Tonen an. Frankenau, T. C. Bruun, Cl. Frimann, Zetlitz, Rahbek o. fl. sang Alle vakkert fra Formens Side; men Indholdet var som oftest panegyriske Udbrud for »Christian, Landets Fader« og »Frederik, Kongens Søn«, eller Lovprisning af Viin, Biskop og Punch, inclussive Kvindens Herlighed. En Variation træffe vi dog paa hin Tid hos Tode; han sang om Mad. Oxesteg, Haresteg, Kalkunsteg, Torsk og Kalvesteg fik hver sin Lovsang, og det vel at mærke for ramme Alvor, uden nogensomhelst Allusion i anden Retning end den rent materielle. Her en Prøve:

Vel os som rolig sysler her
Med Steg,
Mens Brødres Liv for Andre er
En Leg!
Naar hele Verden riv's og slaa's,
Vi her saa fredsomt gotte os
Ved Steg!

Den Eneste, hos hvem vi finde Tidens politiske Retning berørt er P A. Heiberg; men det var naturligvis heller ikke vel seet i de højere

Kredse. — Nogle Aar senere (1799) fulgtes som bekjendt Heiberg og Malte Conrad Bruun i Landflygtighed til Paris. — Hvorfor holdt de dem ikke til Torsk og Kalvesteg?

— Jeg vender mig atter til Skolen.

»Læreren i Græsk og Latin heed Gjerding; men da jeg ikke var bestemt til at gaae ad den studerende Vej, nød jeg ikke hans Undervisning; imidlertid naaede der dog lidt ind til mig gjennem den tynde Bræddevæg; Scanderingen af de latinske Vers faldt mig især i Øret, og ikke faa Glosser og Sentenser fulgte med i Kjøbet og heftede sig fast til min Hukommelse.

Bemeldte Gjerding gjaldt for at være en lærd Mand, men en stor Pedant. Da han kort efter at Skolen var begyndt, tog Magistergraden, forlangte han, at Drengene skulde tiltale ham med »Hr. Doctor«, og vee den Forsømmelige! Ved en forefalden Lejlighed, optraadte han som Digter; men hans Digt var ligesaa tørt og pedantisk som han selv.

En tredie Lærer var Tydskeren Reisler, bekjendt fra sin Grammatik, som udkom i flere Oplag, og fra sit Lexicon. Denne Mand var utvivlsomt dygtig i sit Fag; men han forstod ikke at bibringe Andre af sin Lærdom. Vi oversatte et Brudstykke af Cooks Rejser, hvilket

stod i Grammatiken; det blev repeteret saa grundigt, at jeg endnu husker en Deel deraf udenad.

Da Reisler bestandig i Undervisningstimerne samlede Materiale til sit Lexicon, fik Drengene imedens Lov til at gjøre, hvad de selv vilde. Naar Spektaklet blev altfor galt, raabte han gjerne: »Still, der Kronprinz kommt!« — Men et sørgeligt Tilfælde traf den stakkels Mand: et af hans Børn faldt ud ad et Vindue og slog sig ihjel paa Stedet; fra den Tid af, blev han bitter mod Skjæbnen og hævnede sig paa sin uskyldige Omgang.

Da jeg saaledes engang af Wolffs Læsebog skulde oversætte det bekjendte Vers:

»Morgen, Morgen! Nur nicht heute!
Sprechen immer träge Leute;
Morgen! heute will ich ruh'n!«

og erklærede, at dette »Morgen! heute« var aldeles meningsløst og uoversætteligt, gav han mig som Modbevis et Par »Haandtag« med et Spanskrør, saa voldsomme og smertefulde, at jeg løb hylende ud af Klassen og svalede min Haand paa Jern-Trappegelænderet.

Læreren Hr. Ejler Hagerup, har jeg allerede foran omtalt; hans Opgave var nærmest at prente Begyndelsesgrundene i de yngste Elever.

Til Slutningen skal jeg ikke glemme at nævne Custos. Hans Navn var Hentze. Lig andre

Custoder solgte han Hvedebrød og førte Justits i Skolens Udenværker; han var baade hadet og afholdt, ligesom det kunde falde.

— Og atter og atter flyttede Skolen; denne Gang til Gammelstrand; Johannes var med som det gamle Inventar.

Det er mærkeligt nok, hvorledes Erindringen om en Spot, eller en Krænkelse, kan holde ved gjennem Livet. Johannes glemte aldrig de Vittigheder, der fra Kammeraternes Side i lang Tid regnede ned over ham, paa Grund af, at Faderens Haarskjærer, engang midt i en Undervisningstime, kom farende ind i Klassen og raabte: »Johannes, Du skal strax komme hjem og kjøre ud med din Fader!«

En anden Gang kunde det, hvad Spotteglosserne angaaer, være gaaet ham lige saa galt, hvis man ikke havde faaet Andet at tænke paa:

Det var om Eftermiddagen, den 26de Februar 1794; han sad ved sin Bog og studerede paa dens Indhold, da der med Eet opstod et stærkt Røre udenfor, paa Gaden, og det gjentagne Udraab: »Der er Ildløs! Slottet brænder!« kaldte den hele Skole til Vinduerne.

Der var Syn for Sagen. Tykke Røgskyer stege op fra den ligeoverfor, paa den anden Side af Kanalen beliggende stolte og kolossale Bygning; de væltede forbi Skolestuen og formørkede den

»Slottet kan ikke brænde; det er en Umulighed! Jeg veed det bedre!« raabte Johannes og gjentog sit Raab ivrigere og ivrigere, fordi Ingen syntes at ville høre paa ham.

»Snak, Dreng!« sagde Læreren, »hvor har Du din Visdom fra?«

Stærkere og stærkere væltede Røgen frem, og ude paa Gaden og paa Slotspladsen, voxede Larmen.

»Det maa være noget Løst, som brænder derinde; men selve Slottet staaer ikke i Fare,« vedblev Drengen. »Jeg kommer der daglig, og veed det fra min Ven Svendsen og hans Fader, som er Snedker og boer derovre. Han har sagt mig, at Lofter og Bjælkeværk ere saaledes indlagte, at en opstaaet Ildebrand ingen synderlig Skade vil kunne gjøre. Det maa være en Skorstensild! — Rigtignok er det besynderligt — det falder mig nu ind — at der i flere Dage har været en underlig Brandlugt paa Gangene og i Værelserne; jeg har selv lagt Mærke dertil ved den store Marmortrappe, som endnu er under Arbejde. Men jeg veed da, at Marmor ikke kan brænde.

Ingen gav Agt paa, hvad »den Kloge« fortalte; Drengene bleve i en Hast sendte bort og formanede til at tage sig i Agt for Vogne og Trængsel; men Johannes kom den Eftermiddag silde hjem, og skete det omsider, var det kun for

atter at løbe ud. Hvorledes skulde han kunde have teet sig rolig, naar alle andre Mennesker vare i travl Bevægelse, naar alle Gemytter vare grebne af Forfærdelse. Der herskede jo ikke længer nogen Tvivl, Kjendsgjærningen var tilstede; det prægtige Slot, der havde kostet Millioner, stod i lys Lue.

Fra det Sted, han havde valgt sig til Udkig, kunde han see en stor Deel af det, som tildrog sig: »Der er ingen Redning mere!« heed det blandt Mængden. — De Kongelige forlode Slottet, ligesom Rotterne, det brændende Skib: Begge Majestæterne, Arveprindsen, Enkedronningen, Hertugen af Augustenborg og Flere — alle maatte de romme Pladsen, for ej at indebrænde.

Johannes var fra sit Stade Vidne til, at Slottets prægtige Taarn, med Eet, som skete det ved en electrisk Ledning, stod i et Flammehav, og han deeltog i det almindelige Smerteskrig, da det bøjede sig, sank sammen og faldt over imod Gammelstrand — imod Skolen, hvor han nylig havde været saa fast i sin falske Tillid. I een Henseende havde han dog været paa rette Spor; Ilden var opstaaet under Gulvet, i Nærheden af den under Arbejde værende Marmortrappe; den hidrørte fra forstoppede Kakkelovnsrør.

Denne sørgelige Begivenhed, der tilmed, under Redningsforsøgene, kostede mange Mennesker

Livet, efterlod et varigt Minde i hans Erindring; men Eet lærte han deraf, nemlig: at det ikke duer, blindt at bygge sin Paastand paa Andres Theorier.

Skoletiden var næsten til Ende. »Anno 1795, Dom. Qvasimodo geniti«, blev Johannes Bruun antagen til Confirmation i St. Nicolai Kirke af Provst Saxtorph, og den 29de Novbr. s. A. fandt Handlingen Sted.

Det var en Act, af meget lang og derhos pinlig Varighed; den optog paa den fornævnte Dag, Tiden fra Klokken 9 om Formiddagen til Klokken 3 om Eftermiddagen, og da det var Skik og Brug, at Confirmanten ikke maatte nyde Noget ɔ: skulde faste til han kom fra Kirke, og da han under hele Højtideligheden: Overhøring, Prædiken og Velsignelse, skulde staae op, og ikke et Øjeblik i al denne Tid, fik Lejlighed til at tage Hvile, saa kan man sikkert forlade sig paa hans Ord, naar han siger: »Jeg husker, at jeg kom meget sulten og træt fra Kirke.«

Jeg vil fremdeles lade den Paagjældende selv tale:

»Min Pynt erindrer jeg ikke ganske nøje; jeg veed nemlig ikke, hvorledes jeg var friseret; men det husker jeg tydeligt, at jeg bar en çeladongrøn Kjole, trekantet Hat og Pidsk i Nakken,

saa at jeg uden Tvivl maa have taget mig malerisk ud.«

— Atter kom en Episode af Kjøbenhavns Ildebrandshistorie, paa en Maade, til at staae som Mærketid for hans Livserindring. St. Nicolai Kirke, hvori han var bleven confirmeret, blev endnu i samme Aar af Luerne forvandlet til en Ruin.

Hvad angaaer den gamle, anseelige Kirkes Architectur, da henvises til de rette Kilder; heldigvis blev endda Taarnet reddet; det staaer og vil forhaabentlig vedblive at staae i Aarhundreder. Johannes besteg det hyppigt i Følge med den Uhrmagersvend, hvis Hverv det var at regulere Taarnuhret. Kjøbenhavn i Fugleperspectiv interesserede ham meget, ligesom ogsaa den store Solviser over Portalen til den venstre Indgang. Man sagde, at den var forfærdiget af Longomontanus, en Bondesøn fra Ringkjøbingegnen, som i sin Ungdom blev en begejstret Elev af Tycho Brahe og senere i 42 Aar var Professor i Naturvidenskab ved Kjøbenhavns Universitet. Man tillægger ogsaa Longomontanus Rundetaarns Construction.

St. Nicolai Kirke, der altsaa hører med til Historien, var omgiven af en ældgammel Kirkegaard, som endnu paa hin Tid maatte modtage Kvarterets Døde; man anslaaer de her Begravedes Antal til over Hundred'tusinde, saa at, om end

Pakningen af de Døde har været sildeagtig, det deraf kan sluttes, at Størrelsen ikke var ganske ringe. Kirkegaarden bredte sig mellem Vingaardstræde, Holmensgade og Lille Kongensgade.

Der var i dette Kvarteer et stort Virvar af Smaagader, Gyder og saakaldte Gange; de dannede Dunstkanaler, som ledede Smitstof fra de slet tildækkede Liig, og aflejrede Sygdom og Dødelighed hos de omboende Indvaanere.

Ældre Folk kunne vel endnu erindre nogle af disse »Smutter«, der ikke adskilte sig synderligt fra Peder Madsens Gang, som først nylig er bleven jevnet med Jorden. Saavidt jeg veed existerer ikke længer nogen Smedensgang, Rohdes Gang, Nillekegade o. s. v.

Paa den her omtalte Tid var den nuværende Højbroplads — hvad der er bekjendt nok — optaget af de tre smalle Gader: Højbrostræde, Store og Lille Færgestræde; (Maleren Ley har fængslet Erindringen om disse Gyder ved et Billede) men Ilden, som 1795 ikke skaanede den prægtige Kirke, havde til Gjengjæld den Fortjeneste, at lyse op her og skaffe Hovedstaden en af dens skjønneste Pladser.

Hvis Digteren, Statschirurgus og Barbeer Carl Friederich Reiser, som beskrev den »fyrgerterlige« Ildebrand i 1728, endnu havde levet, vilde han have havt et rigt Stof for sin Pen; men han

vilde ogsaa have gjort den sørgelige Erfaring, at den moralske Indflydelse, han tillagde sit Skrift med Hensyn til Omgangen med Lys og Ild, og paa hvilken han begrundede sin Ansøgning om en livsvarig Pension af Kjøbenhavns Brandkasse, var illusorisk.

Johannes Bruun var ingen almindelig Confirmant, der nøjedes med, Dagen efter Confirmationen, at spadsere paa Volden eller ryge radekopske Cigarer i Kongens Have; han vilde ikke rives med af den vulgaire Strøm, men klare sine Bugter alene, og det, saa at det kunde sees og spørges.

Til den Ende fik han lagt Saddel og Trendse paa den af Faderens Kjøreheste, der bedst egnede sig for en fuldfærdig Cavalleer. Da han fra Lille havde været vant til at ride hen til Vandtruget, haabede han nok, at kunne holde Ballancen paa en længere Udflugt, og saa styrede han da i Skridtgang op ad Gaden. Foruden Stadsen fra igaar: den Trekantede og den Çeladons, bar han et Par langskaftede, gulkravede Ridestøvler med Sølvsporer, og en lang Ridepidsk.

Men, hvad enten »den høje Hest«, den glatte Saddel, en Hund, en Gadedreng, en donqvixotisk Vejrmølle eller alle Dele tilsammen vare Skyld deri, nok er det — hvi skulde jeg fortie det? —

han blev Græsrytter. — Hesten, der sagtens var tilfreds med, at have naaet sin ondskabsfulde Hensigt, gjorde strax omkring og travede den lige Vej hjem; men Johannes krydsede sig frem til Maalet gjennem Smaagaderne, for ikke at blive seet og udleet.

Den næste Dag tog Faderen ham for sig. Han holdt en lille Formaningstale, hvis Kvintessens var den, at herefter maatte »Drengen rystes af Ærmet«; han maatte ikke glemme, at som ældste Søn, var han bestemt til at overtage Forretningen, og at det fra nu af gjaldt om, ved Nidkjærhed og Paapassenhed, efterhaanden at gjøre sig dygtig dertil. Et Løfte i saa Henseende blev givet med oprigtigt Alvor.

»Men,« vedblev gamle Bruun, »Aarene ligge for Dig; jeg haaber med Guds Hjælp endnu en Stund selv at kunne styre Roret, og der kan altsaa for Dig blive Tid nok endda til at udvide dine Kundskaber eller søge lærerig Adspredelse. Forsøm ikke Lejligheden! Enhver fornuftig Udgift i denne Retning vil jeg med Fornøjelse betale; thi Ingen har smerteligere end jeg følt, hvad en forsømt Opdragelse vil sige.« — Johannes takkede og lovede at handle derefter.

Saavidt det lod sig gjøre og hans Kjendskab til Sagerne naaede, tog han nu ivrig Deel i Forretningens Ledelse, og man vil let kunne forstaae,

at det beroede paa ham selv, om Tiden skulde finde fuld Anvendelse.

Nytaarsregningernes Udfærdigelse var selvfølgelig en Begivenhed, der krævede Tid og Flid; mange af dem vare paa hele Folioark, eftersom en stor Deel Kunder, ifølge gammel Slendrian, kun betalte een Gang aarlig, hvilket vistnok var en meget upractisk Indretning, eftersom de store Summer sjeldent laae løse i Lommen, naar Betalingstiden kom.

Johannes Bruuns Kaligrafi tog sig ved denne Lejlighed godt ud, og naar Regningerne laae færdige, fornøjede det Faderen saameget, at han fremtog en Femdalerseddel, som til Flids- og Prisbelønning, vel glattet og udstrøgen, blev nedlagt i en særlig, dertil bestemt chinesisk Æske. Deponeringen skete med en vis ceremoniel Højtidelighed, der samtidig med et venligt Nik og et anerkjendende Smil, havde en opløftet Pegefinger i Følge, og saaledes tillige syntes at indeholde en stum Moral. Da Johannes imidlertid ikke havde lært Chinesisk, oversatte han Texten ad libitum, »og — siger han selv, med en vis Undseelse over sin Ødselhed — den sidste Seddel kom altid til at ligge alene.«

En ung Springfyr, som lige er undsluppen Skoletvangen og seer sig stillet ved Indgangen til den fuldfærdige og velplanerede Livsbane, der fremtidig skal være hans, kan nok føle et Pust af

Livets Alvor, uden dog derfor at miste Trækfuglens Længsel efter Flugt. — Menneskenaturen har i Reglen bedst af at være sin egen Banebryder, og den Forret, Førstefødslen giver, kan ofte have fordærvende Indflydelse. Dette var dog langtfra Tilfældet for Johannes's Vedkommende; han følte Taknemmelighed mod Faderen, som ved Flid og Vindskibelighed havde gjort Fremtidsvejen ryddelig for ham, og han lovede i sit stille Sind, saa godt det stod i hans Magt, at gjøre sig værdig til det Lod, Hændelsen havde kastet i hans Skaal.

Udenfor laae endnu den Egn, gjennem hvilken det stod ham frit for, at anlægge Stier og plante Blomster til Livets Nydelse; det var denne Cultur, han søgte; saasnart det blev ham muligt, vilde han ifærd dermed.

Den første Betingelse, vidste han, var at holde sig pæn, og naar Haarskjæreren daglig kom for at frisere den Gamle, faldt der bagefter lidt Pudder (Hvedemeel) og Pomade (Lysetalg) af til den Unge. — »Mine Pidskebaand,« fortæller han, »kjøbte jeg af en omvandrende Jødedreng, almindelig kaldet Simon Slikmund«. Denne Fyr besad et godt Snakketøj og søgte paa alle Maader at gjøre sig rørende, for gjennem Medlidenheden at fange Kunder; snart var hans Fader syg og snart hans Moder død, men Ingen lod sig narre. Det var en bekjendt Sag, at Simon Slikmund

var en Slikmund, og saa vidste man nok, hvor Fortjenesten gik hen.

Den Stand, Johannes fra nu af hørte til, var ganske vist ikke blandt dem, der indtog nogen høj eller anseet Samfundsrang, skjøndt den langtfra indesluttede saadanne Typer, som dem Holberg, fra et tidligere Aarhundrede, skildrer, bl. A. i »Det lykkelige Skibbrud.« — At han ved sit Exempel skulde kunne hæve Standen, faldt ham ikke ind; derimod meente han jo nok, at han vilde kunne hæve sig selv uden at træde paa den. Hans egen Fader gav ham jo allerede i saa Henseende det bedste Exempel; thi om end gamle Hans Bruun's Stamtavle fremviste den rurale Herkomst, havde dog vist en venlig Fee været tilstede ved hans Fødsel og givet ham det ægte og umiskjendelige Adelspræg i Vuggegave.

Nok sagt, den unge Sæd havde god Spirekraft, men de, der tillagde ham Æren for alle Reformer paa hin Tid, toge dog vist fejl. Fa'er Bruun gav ikke saaledes Commandoen fra sig. Rigtignok var der en vis højrød Kareth, som aldrig Nogen forhen havde seet Mage til, og hvorom Mange nærede den Formening, at den lige lukt var rullet ud af den unge Stamherres Hoved, ligesom Minerva af Jupiters; men om det var Tilfældet, veed jeg ikke. — Maria Rohmaica, som paa sin Confirmationsdag indviede dette Pragt-

stykke, ansaae rigtignok dets Fremkomst som et udsøgt Galanteri, alene beregnet paa hende. Saavidt kan Forfængeligheden gaae, endog hos en Confirmant.

Som Exempel paa, at den »tørre Jyde« kunde være oplagt baade til Alvor og Skjæmt, og at han selv tog Deel i Styrelsen, kan tjene følgende Anecdote fra Slutningen af forrige Aarhundrede.

En Morgenstund var Hans Bruun gaaet ud ad Nørreport for om muligt at gjøre »Forprang« om et eller flere Læs Hø. I Nørreallée kom ham en Mand farende imøde: »Der er En, der har hængt sig derhenne i Alléen!« — »Men saa skar De ham vel ned?« — »Nej, jeg blev bange, og desuden havde jeg ingen Kniv!«

Manden med »Spøgelsefrygten« foer videre, og Hans Bruun fortsatte raskere sin Udvej, idet han bestandig søgte i Trætoppene efter den Hængte. — Bønderne, der kom forbi med deres Hø- og Halmlæs, kunde slet ikke forstaae, hvad »Fa'er« idag havde saa travlt med, siden han ej engang standsede og gjorde Bud paa deres Varer.

Pludselig opdagede den Søgende en Person, der stod tæt op imod et af Træerne; det var øjensynligt, at denne saae efter Noget i Grenene. »Hænger han dèr?« lød Spørgsmaalet, idet Spørgeren selv strakte Hals, og, i den Hensigt,

at hæve sig, lagde Haand paa den Tiltaltes Skulder. Istedetfor Svar gjorde denne en svingende Bevægelse og satte et dødblegt Ansigt lige imod hans. Han havde talt til selve den Hængte; Hr. Urian's Støvlenæser berørte Jorden; de dannede Tappen, hvorpaa Figuren drejede sig. Naturligvis gjorde Kniven en Ende paa denne »Slinger i Valsen«, men Individet viste sig at være absolut dødt, og Forprangen røg den Dag i Lyset.

— Kort Tid efter, at han var kommen hjem, bankede stærke Knoer paa derude. Fra det inderste Værelse, hvis Dør stod paa Klem, saae han, at det var en Bonde, som han mindedes nys at have mødt med sit Læs ude i Alléen. — Det var hans Hensigt strax at vise sig, men han blev forhindret derfra ved den uimodstaaelig komiske Situation, han indenfor blev Vidne til.

Bonden bankede paa Døren ind til Mellemværelset, og da en Stemme havde raabt: »Kom ind!«, rakte han Halsen frem og saae sig om i Stuen; men kunde til sin Forbauselse Ingen opdage. Der udspandt sig nu følgende Samtale mellem Bonden og den Usynlige.

»Det var dog en forskrækkelig Hast vor Fa'er« havde idag ude paa Landevejen. Nu er jeg kommen for alligevel at sælge Ham mit Ho.«

Stemmen: »Hvad skal Du ha'e?«

Bonden, som syntes at Spørgsmaalet lød

lidt ærgerligt, svarede paa sin Side i en gnaven Tone: »Godt Ord igjen! Vi har da før slaaet en Handel af med hinanden. Jeg skulde vel saadan paa det Lav ha'e en Rigsorts Penge for Lispundet.«

Stemmen med ironisk Skratten: »Ha, ha, ha! Hvad skal Du ha'e?«

Bonden strakte atter Halsen frem og saae sig om i Værelset; men skjøndt han Ingen kunde opdage, vedblev han:

»Nu gaaer Fa'er for vidt! Et Par Skillingspenge faaer jeg vel at slaae af; lad os saa faae Sagen afgjort i en Ruf, for Bæsterne længes efter at komme i Stald.«

Samtalen vedblev endnu i nogen Tid paa samme Viis, og Bondens Ærgrelse var stegen til det Højeste, da »Fa'er« med Eet viste sin Person i den aabne Dør.

»Hvad skal Du ha'e?« spurgte han i en Tone, der forekom Bonden endnu mere irriterende. — Denne belavede sig paa et grovt Svar; men nu lød det igjen: »Hvad skal Du ha'e? ha, ha, ha! Poppedrengen skal ha'e Sukker.»

Det opklaredes nu i en Hast, at Bonden havde ladet sig narre af Pappegøjen, der hængte tilvejrs paa et Søm paa Vinduesposten. Handelen til den lave Pris stod ved Magt; men den Narrede indrømmede dog, at han hellere vilde passiare med den levende Hængte end den Døde ude i Alléen.

— Det er vist nok, at et Talent, for at svare til sit Navn, maa være medfødt; derefter maa det plejes og dyrkes. Det Samme gjælder om en Naturgave, der ikke udvikles: den kommer enten slet ikke til Verden, udelukkes fra sin Ret, eller forgaaer ligesom en Blomst mellem kvælende Ukrud.

Johannes havde et Talent; det bestod i Øresands for Musik og Sprog. Opdagelsen kom uden Tvivl ganske ubevidst, og Talentet behøvede forsaavidt ingen Impuls ude fra. Ikkedestomindre skulde jeg næsten troe, at det bulede Posthorn har havt sin Deel »i Spillet«.

Sad Drengen ikke allerede i Tagrenden til David Skolemesters Huus og byggede Luftkasteller til Svalekviddret? Og mon ikke hans Sands vækkedes naar Postkarlen sendte Hilsen derop? Sad han maaskee ikke allerede og holdt Drømmebog i babyloniske Tungemaal, den Gang Læreren, Hr. Ejler Hagerup, saa ublidt slog til Lyd paa hans Trommehinde? Dog nej! Tonerne, han hørte, de musikalske og sproglige, behøvede som sagt ingen ydre Paavirkning for at blive til, de vare medfødte.

— Udenfor »Levebrødsfaget« er det langtfra, at Johannes nød nogen særlig Begunstigelse fremfor sine yngre Sødskende. Hvad Kundskaber og Opdragelse angaaer, stode de alle fuldstændig paa

lige Fod, om end den Ældste selvfølgelig — ialtfald for en Tid — maatte gaae forud. De to Gamle sparede Intet, hvor det gjaldt om Børnenes Opdragelse. Det var en Retfærdighedsgjærning, maaskee en egoistisk Trang, men i saa Fald af bedste Slags.

For de to Sønner og den ældste af Døttrene blev der holdt Privatlærere, navnlig i Fransk og Tydsk, i Modersmaalet, i Dands og flere Fag, og Kappelysten var stor hos dem Alle. Med Hensyn til Musikundervisningen gjaldt den samme ligelige Fordeling, kun med den Forskjel, at Johannes blev bestemt for Violinen og Peter for Fløjten, og, hvor aparte det end lyder for en Dame, blev sidstnævnte Instrument ogsaa Søsterens.

Den første Musiklærer var en Hoboist ved Navn Körner. »Denne Undervisning,« siger Joh. Bruun, »var ret efter mit Sind, og hvor der er Lyst, gjøres hurtig Fremgang; saaledes varede det ikke længe, førend vi, med Assistance af en musikalsk Ven, Capelmusicus Kragh, som spillede Bratsch, kunde udføre Kvarteter. Denne Øvelse gav Færdighed i at læse Noder, og uden denne, nytter det ikke at tale om et godt Spil.

Læreren, som udentvivl har glædet sig over sine Elevers Fremgang, men sagtens tillige især havt sin egen Forfængelighed og materielle Interesse for Øje, componerede en saakaldet »Dob-

belt-Concert«, som han i bedste Form tilegnede dem. De vare Begge — de to Brødre — henrykte derover og gave sig strax ifærd med Indstuderingen. — Aaret iforvejen (1795) havde Gl. Bruun ladet opføre en ny Gaard paa den meget omtalte Tomt, ud til den ny anlagte Kronprindsensgade (Stedet er det nuværende Nr. 8). En Etage var endnu ikke bleven udlejet; hvorledes skulde den vel bedre kunne indvies end ved en Concert, hvor de to fejrede Virtuoser kunde faae Lejlighed til at lade sig høre?

Tilladelsen var ikke vanskelig at faae, og Johannes var glad tilgavns, »ikke fordi jeg skulde spille Obligat,« siger han, »nej, tvertimod, det gøs i mig, naar jeg tænkte derpaa; men selv at faae en Concert bragt istand og deltage deri, det var mageløst.

»Hvor var jeg ikke lykkelig,« udbryder han, da man kom slæbende med den store Contrebas Valdhornkasserne og Nodepultene; »jeg vilde vist være bleven halvtosset af Længsel efter Aftenens Komme, hvis jeg ikke havde havt saa uendelig travlt med at faae Stole, Borde, Gardiner etc. bragte hen i de tomme Værelser.«

»Endelig slog den store Time; Lysene vare tændte, de indbudne Tilhørere toge Plads, og »Hoboisterne« — thi af lutter saadanne bestod Orchestret — kom trampende paa deres tyk-

saalede Støvler. Saa blev der Ro, og Ouverturen begyndte. Mit Hjerte sad i min Hals. Omsider blev den famose Dobbel-Concert lagt frem, og nu var det næsten ude med mig.

Spillet var til Ende. Angstfuld stod jeg og turde ikke see op; men i samme Øjeblik regnede og drønede det med Bifald. Jeg hørte Epitheter som »ypperligt, herligt, yndigt« — ja, og saa var jeg væk af Henrykkelse.

Men nu kom »Spillemændenes« Tid til Glæde; thi aldrig saa snart havde Tilhørerne fjernet sig, førend min Moders Sendebud kom til Syne med optaarnede Smørrebrødsfade samt en dampende Punchbolle af mægtigt Omfang. Piben fik en anden Lyd.«

Denne Concert-Debut var Blod paa Tanden for den ungdommelige »Virtuos«, og hele hans nidkjære Attraa gik fra nu af ud paa, »at være med«. Imidlertid var han dog saa fornuftig at indsee, at han endnu burde lære Adskilligt, før han prøvede paa at tilfredsstille sit forfængelige Haab. Det var allerede godt, at hans Musiklærer vilde tage ham med til Orchestret i »Det forenede musikalske Selskab«, som hver Søndag Aften Kl. 5 samledes i det nuværende »Hôtel du Nord«.

Her, blandt Musikens Velyndere, hvis Toner han lyttede til og hvis techniske Færdigheder han fulgte gjennem Nodernes Labyrinther, her følte

han sig paa rette Hylde, og han vilde sagtens strax have ladet sig indmelde i Selskabet, hvis ikke Lovenes Stringens, med Hensyn til Aldersgrændsen, havde sat ham Slaa for Døren.

Heldigvis vare ikke alle Foreninger lige peremptoriske i deres Lykurgiana; det varede derfor heller ikke længe, førend han havde faaet den ene Fod over Tærsklen til det sociale Liv. Den anden Fod fulgte snart efter, og saa havde han det »gaaende«.

Indtrædelsen »i Verden«, netop i hin ungdommelige Gjæringsperiode, ansaae Joh. Br. altid senere som en Begivenhed, der havde havt stor Indflydelse, ej alene paa Ørets Modtagelighed for Tonerne, men ogsaa for Legemets og Aandens Dannelse. »Kanterne bleve slebne af« i Tide. — Han bejlede især til Damernes Gunst, og han havde Lykken med sig: Damerne, baade de ældre og yngre, syntes godt om det unge Blod og den conversable Cavalleer; det var »de Skjønne«, som, uden at vide det, drejede Slibestenen.

— Den rahbekske Tid var paa Heldingen; Klublivet florerede ikke længer saa frodigt som tidligere. Knud Lyne dirigerede vel endnu fra sit »Bakkehuus«, Bachanalerne paa Skydebanen og i Dreyers Klub, og hans og mange Fleres Viser trængte derfra ud blandt Befolkningen. Efterlignere og Efterdønninger forekom fremdeles,

men ikke længer med den samme intensive Kraft som tidligere; Tonen havde i det Hele faaet en mildere Lyd. Det var ingen sat Regl for Hustruen, at hun skulde sidde oppe om Natten og vente paa sin ravende Ægtefælle, hvis Pølseviser, Sange for Damerne og Hymner for Evan og Eros, pêle-mêle stak frem af Kjolelommens Skjul, og ved Tilsynekomsten fremviste Vittigheden og Lunet i en obscøn Sky af Romdunst og Tobaksrøg. Det smukke Kjøn havde sejret over den smudsige Phantasies sminkede »Chariter«; Dandsens Glæder havde fortrængt de støjende Orgier; Thalias Papyrus-Templer skøde frem, hvor den falske Coturn havde styltet sig op til det Uskjønne; Musikens naturlige og velgjorende Toner havde overdøvet Glassenes Kvinkeleren og Knivenes uharmoniske Raslen.

Lad os exempelvis kaste et Blik paa den Sang for Damer, der stak ud fra Frakkelommen, og er af N. T. Bruun. Forfatteren lider ikke, at man »immer væver om Fædrenes Tid: De salige Herrer drak langt meer end vi, og legte gar gjerne med Tøsene Pant«; midt i Sangen hedder det derhos:

Hvor Tiden har faldet de Stympere lang!
De Viser ej havde, ej kjendte de Sang;
Med stirrende Øjne om Flasken de sad;
Højt, om Een imellem Chrisillis dem kvad.

Men var det at undre? Mamaerne jo
Bar sorte Uldhoser i ruggsvarte*) Sko
Og blaa Filtes Buxer til Loppernes Trøst,
Alt nok for at isne hver Arvesynds Lyst.

See derimod vores fortryllende Noer!
Hvor pipper igjennem det spøgende Flor
Hver Yndighed frem i Chariternes Dragt,
Og fængsler vort Hjerte med tryllende Magt.

(Poëterne ville aldrig anerkjende Fædrenes priste Herlighed.)

Ja, ja! Siig kun, at det er den grelle Revers, jeg har stillet frem, og at jeg skjuler den gode Side. Det skal da mindes, at det fornemmelig er Perioden i dens sidste Hendøen, jeg omtaler, og det tør vel nok betvivles, at det »sympathetiske Echo« paa hin syngende og lovsungne Tid, har havt samme Velklang for Alle.

Lad os da engang see, hvorledes den nye Dag gry'de; idetmindste, hvorledes dens primitive Skær faldt paa Joh. Bruun, da han tragtende og higende søgte at komme indenfor Selskabslivets nye Dæmring. — Hvorledes og ved hvilke Midler det lykkedes ham at naae sit Maal, er jo allerede mere end antydet.

Følgende den sædvanlige Historieskrivers ophøjede Exempel, vil jeg heller ikke i dette Tilfælde komme dumpende midt ind i Begivenhederne, men ordentligvis indlede dem med en lille Oratio obliqva.

*) ɔ: laaden-sorte.

Udenfor Klub og Selskab var Livet langtfra sybaritisk paa det offentlige Forum. Fine Kaffehuse og elegante Conditorier, hvor ej alene den fornemme Lediggænger, men ogsaa den hvilesøgende Forretningsmand kunde gaae hen for at finde Øjeblikkets Recreation, gaves vel ikke; derimod var der en stor Overflod af Øl- og Vinstuer, og navnlig af disse sidste nogle, hvor det »bedre Selskab« søgte hen. Baade Lokale, Belysning og Opvartning vare tarvelige i Ordets sande Betydning; dog var der nogle blandt dem, der stode i godt Renommée.

Af Vinstuer, der saaledes havde hævdet sig en vis Anseelse, kan nævnes: »Glarmestrenes Kjælder« paa Store Kjøbmagergade. Navnet var nedarvet, og ingen Etiquette for det specifik Laugsmæssige: Tempora mutantur! — Her samledes til visse af Døgnets Tider, Elementer af den stabile og fashionable Verden, skjøndt vel ogsaa (uden Allusion til Glarmestrene) af den skrøbelige og lette Slags; Folk, hvis Aasyn glødede af Gejsten, og Saadanne, der plejede deres aandelige Deel ved et uskyldigt Glas og en livlig Conversation om Dagens Begivenheder, baade dem, »der skreves fra Paris« og dem, der florerede indenfor Kjøbenhavns Volde.

Ned i denne Kjælder dristede sig den unge Joh. Bruun. C'est le premier pas, qui coûte! Senere

kom han her oftere. De to »Hosekræmmere« Kierkegaard*) og Agerskov, som han kjendte godt, og med hvem han sagtens stod paa lige Trin i Dannelse og materiel Væren, hørte til Stamgjæsterne; en mindre Kreds havde sluttet sig til dem, og i denne fik Neophyten sin Plads.

Til den Enclave, den her omtalte lille Fashion dannede i et Hjørne af Stuen, halvt i Skjul af nogle store Vinfoustager, hørte ogsaa en ung Svensker, en Mand, der, paa Grund af en vis hemmelighedsfuld Nimbus, i Forbindelse med et slebent Væsen og mangesidige Kundskaber, ligesom var bleven Centrum i den lille Clique, hvor de Andre dannede Radier.

Denne unge Svenskers Navn var Hilfling; han bar Titlen Assessor, hvilket hinsides Sundet skal betyde noget Mere end hos os, og i ethvert Tilfælde var en ret mærkelig Rang for en Yngling, som ikke kunde have arbejdet synderligt for at komme op ad den embedsmandige Stige, den han i ethvert Tilfælde nu havde forladt, og det for stedse.

Den unge Mand, der var Lærer i Fransk for de to nævnte »Kræmmere«, var af disse bleven indført i Kjælderen, og han var lige affable mod Alle. Hans Historie var ikke lagt aaben frem,

---

*) Fader til Søren K. og P. Chr. K.

men man fortalte indbyrdes deraf, hvad man vidste eller troede at vide.

Han var kommen til Kjøbenhavn med sin Fader — heed det —; de vare Flygtninge, og om Sidstnævnte hviskedes der, at han havde været med paa Operamaskeraden i Stockholm, den 29de Marts 1792, da Ankerstrøm saarede Gustav III. dødelig. Senere havde Fader og Søn opholdt sig en Tid i Udlandet, hvor den ældre H., der, som man vilde vide var compromitteret ved Attentatet, forsvandt, uden at man kjendte hans Vej. Maaskee var han død, maaskee vendt tilbage til Sverig.

(Om Sønnen H. kan jeg i Parenthes meddele — forhaabentlig uden at gjøre mig skyldig i nogen Indiscretion — at han noget længere hen i Tiden blev Huuslærer i det grevelige Danneskjold-Samsøeske Huus. De to unge Grever, den senere Ceremonimester og Generalpostdirecteuren, bleve hans Elever, og de foretoge under hans Ægide en længere Udenlandsrejse. Efter denne Tid vedblev H. til sin Død at være knyttet til den grevelige Familie. I Forening med Grevinden anlagde han Holmegaards Glasværk, og her eller i Nærheden boede han til sin sildige Død.)

Til fornævnte lille Compagni sluttede sig altsaa, som sagt, Joh. Bruun, og han blev snart en intim Ven af Svenskeren, der paatog sig hans videre Vejledning i det franske Sprog, og dernæst

beredvillig lovede, at ville indføre sin Elev i Selskabslivet, vel at mærke, ikke det ceremonielle, hvor Conversationen føres paa Fransk, og Tjenerne gaae med Glacéhandsker, men det offentlige Selskabsliv, hvor Gemytligheden herskede, uden at Skjønhedslinien nogensinde overskredes.

»Du spiller Violin,« sagde H. til sin yngre Ven — »Du har Lyst til at dandse og Talent til at spille Comedie, eh bien! Du er naturligvis selvskreven. Vent bare Lidt, saa kommer ogsaa Resten af sig selv.«

Ganske rigtig! En Dag gjorde Fodposten et frygteligt Spektakel med sin store Klokke udenfor Nr. 13, og, efterat have spændt Gemytterne, bekvemmede han sig endelig til at aflevere det store Brev, han opsigtvækkende havde holdt tilvejrs. Det viste sig at være addresseret til Hr. Joh. Bruun og indeholdt Meddelelsen om, at han, efter foregaaet Ballotation, var optagen som musicerende Medlem af »Foreningen«. — Intet virkeligt Diplom kunde have bragt Modtageren større Glæde end denne Directionsskrivelse.

Selskabet »Foreningen« residerede hos Brændevinsbrænderen i St. Pederstræde, hvis Sted kaldtes »Tre Flasker«, og for at komme til Lokalet, der var ovenover Kostalden, maatte man kravle op ad en Hønsetrappe.

Lejligheden var i sig selv hønseburagtig; den bestod af et lille Theater, et lille Orchester, en lille Tilhørerplads, en lille Forsamlingsstue, og, specielt om Komedieaftnerne, af to smaa Værelser i Sidehuset til Paaklædning. Altsammen meget smaat, men saare godt.

Tilskuerpladsen var til at skrue op, saa at den kunde bringes i lige Flugt med Theatret, og der holdtes jevnlig her smaa gemytlige Baller; de vare kun lidet bekostelige, eftersom Directionen havde for Skik, paa Baldagenes Formiddage, at møde personlig for at skjære Smørrebrød, brygge Punch og bringe Theater og øvrige Lokale i Orden.

Ved Forestillingerne var det lidt uheldigt, — især for de rørende og pathetiske Scener — at Kostaldens Beboere undertiden faldt ind med øredøvende Brøl. Men saa glemte man med det Samme at græde, og Hensigten, Glæde uden Glacéhandsker, var derved opnaaet.

Jeg vil nu lade »Foreningen«s nye Medlem selv fortælle lidt om sine Fornøjelser og Fata i dette prægtige Selskab fra 1796:

»Ved mit første Møde i »Foreningen« havde jeg til Hensigt at være passiv; inden jeg tog fat, gad jeg nok kjende lidt til mine musikalske Fæller, Lokalet og Selskabet i det Hele taget. Men ved min Ankomst fik jeg at vide, at min Reservation var mal-à-propos, idet der netop var gjort Reg-

ning paa min Assistance ved Nodepulten. — Directionen var bragt i en kjendelig Forlegenhed; den raadslog og blev tilsidst enig om, at man maatte underrette Publicum om, at der den Aften ingen Musik kunde gives, eftersom der kun var mødt 3 Violiner!

En saadan Fiasco kunde jeg paa Selskabets Vegne ikke taale at bære, især da jeg følte mig af Samvittigheden anklaget som den egentlige Synder; for at gjøre min Fejl god igjen, som ogsaa af pur Tjenstiver, tilbød jeg da, at jeg strax vilde løbe hjem for selv at afhente mit Instrument. Afsted foer jeg som et Lyn, og som en Stormvind vendte jeg tilbage med Corpus delicti. — Der var nu Intet længer til Hinder for, at Mellemacten fik sin retmæssige Tribut.

Enten nu det var fordi jeg havde løbet stærkt eller af andre plausible Grunde, nok er det, at min Haand var kommen til at ryste, og at det, til min Undseelse, varede temmelig længe, inden jeg fik stemt efter Anføreren, som i den Anledning havde stillet sig op foran mig. Endelig lykkedes det dog, og jeg slap ud af denne Vaande; men det gik mig ikke stort bedre, da jeg med Benauelse indtog min Plads ved Siden af Secondviolinen, og lyttede ængstelig til denne min Sidemands Spil. Han saae engang imellem til mig, og tilsidst opdagede jeg, ved ligeledes at see

sidelænds til ham, at ingen af os »plagede« vore Instrumenter. Saasnart vi i denne Henseende vare komne paa det Rene med hinanden, gik det bedre, og vi slap uden videre Forhindring igjennem Passagerne.

Denne min Sidemand var senere Bibliothekar, Cancelliraad Devegge. Han var Ejer af mange Rariteter, blandt Andet af ganske herlige Violiner; men dersom han ikke har gjort betydelig Fremgang, efterat vi ophørte at dyrke Musiken sammen, troer jeg, at en Violin som min, af sal. Ole Dreyers, kunde have gjort ham ligesaa god Tjeneste som hans Stradevarius. Men, som sagt, efter et nøjere gjensidigt Kjendskab til Kræfterne, gik Sammenspillet endda taaleligt godt.

Af hvem jeg blev foreslaaet som Medlem af »Musikalsk Selskab«, som dengang havde Lokale paa Hjørnet af Amagertorv og Østergade, erindrer jeg ikke. Jeg blev antagen som musicerende Medlem, og havde da ogsaa gjort betydelige Fremskridt i Musiken. Da den Tids Componister ikke skrev Noget, som udelukkende var beregnet paa Virtuoser, kom jeg godt med, og glædede mig ved at kunne deeltage i Haydns, Mozarts, Bethovens, Weyses, Kramers etc. herlige Aandsprodukter.

De nævnte Musikadspredelser og Søndagsconcerter vare mig nu ikke længer tilstrækkelige.

Jeg helmede ikke i min Begjærlighed efter Mere, og saa blev jeg da ogsaa Medlem af »Det venskabelige Selskab«. Saasnart jeg om Søndagen forlod »Det musikalske Selskabs« Concert, som var fra Kl. 5—7, foer jeg over Gaden til »Det venskabelige Selskab«, for at spille dèr fra Kl. 7—9. — Man skulde vel nu antage, at jeg fik Musik nok; men dette var ikke Tilfældet; disse Adspredelser faldt alle om Søndagen; men Ugen havde endnu andre sex Dage.

Saa begyndte Privat-Concerternes Tid. Et udstrakt Bekjendtskab til det kgl. Capels Medlemmer og til en Mængde Liebhavere, gav mig endelig alt det Hverdagsarbejde, jeg kunde overkomme. Concerter tidlig, Concerter sildig! Der var ingen Ende derpaa. Waage-Petersen, Grosserer Clausen, Cancelliraad Stilling vare i denne musikalske Vagabond-Tid mine ivrige Fæller. Vi vandrede omkring og rejste vore Nodepulte, hvor det traf sig belejligst, snart hos denne, snart hos hin, sommetider hjemme hos mig. Hvilken Fryd, naar vi kunde samle en Stimmel af Tilhørere udenfor paa Gaden!

En af vore første Privat-Concerter var hos Regimentskvarteermester Scavenius; men det gik saa tarveligt til ved denne Lejlighed, at vi, exempelvis, maatte placere os rundtomkring ved de forskjellige Møbler, i den ikke meget store

Stue. Vort Tractement bestod desuden ene og alene i den Musik, vi selv opvartede med.

Engang samledes vi hos en Medvagabond, som boede paa Blegdamsvejen. Der skulde præsteres noget Storartet, Noget, som kunde høres og spørges i en viid Kreds. Alt var arrangeret i Forvejen; det skulde være en Concert-en-naviguant; vi roede midt ud paa Peblingesøen, og herfra sendte vi saa vore Toner ind til Bredderne, hvor Masser af Tilhørere efterhaanden havde samlet sig.

For at forebygge alle Sultecurseventualiteter, var det bleven en Bestemmelse, at Enhver især skulde sørge for sin egen Madkurv med behørige Drikkevarer; thi »Stemning« maatte der jo til, hvis Tonerne skulde due. Jeg troer næsten, at denne Deel af Programmet lykkedes bedst; thi under Mellemopholdene og efterat Concerten var forbi, gjenlød Søen af vor glade Latter. — Min Broder og jeg, der hverken hjemme eller ude fra, vare vante til Nydelsen af stærke Drikke, havde, efter vor Formening, valgt det Uskyldigste: en Flaske Rødvin; men for at faae »den sure Drik«, som vi kaldte den, til bedre at løbe ned, kjøbte vi paa Apotheket nogen Biskopessens, som vi blandede i Vinen. Hvad enten, man nu har taget Fejl og givet os en eller anden Gift istedetfor den ønskede Essens, eller vi ikke havde forstaaet

os paa Blandingens rette Forhold, nok er det, da vi om Aftenen kom hjem, rendte Stuen rundt med os, og vi vare Begge meget syge. Dersom jeg kan kalde min Tilstand en Ruus, saa er det ogsaa baade den første og den sidste af den Slags, jeg nogensinde har havt.

Vagabonderne begyndte at længes efter større Ro; den evige Flakkenomkring voldte os Bryderier og medtog altfor megen af vor Tid. Ikke sjeldent maatte jeg hjemme høre knoppede Ord, fordi jeg »altid var paa Farten«; kort sagt, saaledes kunde det ikke vedblive at gaae, saafremt Sammenholdet skulde bevares.

Ved indbyrdes Sammenskud anskaffede vi i den Anledning Nodepulte, Lampeter og Lys, og lejede et Lokale i Lavendelstræde. Til at afhente og bringe vore Instrumenter, antoge vi et Musikbud, derimod var der ikke Raad til Anskaffelsen af Stole. Men Tilhørere maatte vi dog have; der optoges derfor i Kredsen passive Deltagere, som imod et meget billigt Contigent fik Ret til staaende at høre paa os. Da vi imidlertid ikke havde sat nogen Grændse for Staapersonalets Antal, og da det lod til, at vore Concerter gjorde »staaende Lykke«, saa var Lokalet snart saa overfyldt, at der maatte søges en ny Udvej.

En iblandt os boede hos sin Moder, der ejede en stor Gaard i Adelgade; han foreslog,

at vi skulde flytte derhen. Dette skete, og Forholdet blev bedre; vi fik en stor Sal, som i Forvejen var forsynet med et betydeligt Antal Stole. Og da der med Stolene endog fulgte Tilhørerinder, manglede der os Intet; vi spillede for fuldt Huus.

Dette var Altsammen godt nok, kun ikke for vor Vertinde, som blev kjed af »al denne Commerce«, som hun udtrykte sig: hun forbød os tilsidst reent ud sit Huus, og der stode vi da igjen paa Gaden med vore Reqvisiter og med Udsigt til det tidligere Zigeunerliv, hvis vi ikke foretrak, at gaae heelt fra hinanden.

Der var ingen Udsigt til bedre Resultat, da der pludselig, som en deus-ex-machina, kom en frelsende Engel tilsyne.

En Dag besøgte jeg en Ven, som ejede et Huus i Silkegade. Han havde en første Sal staaende ledig, og da Intet tydede paa, at han vilde faae den udlejet, bød jeg ham en ringe Betaling for det løbende Halvaar. Han slog til, og det af mig paa egen Haand foretagne Skridt, fandt eenstemmig Billigelse hos mine Colleger.

Men ak! Vort Flyttegods var saare ubetydeligt; ja, for at angive det Hele, vi havde endnu ikke bragt det videre end til Nodepultene og Lampeterne; Alt Andet manglede: Stole — ak! de Stole! Gardiner, Knagerækker etc.

Der stode vi altsaa, i Ordets egenlige Forstand stode vi, og vidste hverken ud eller ind. »Gode Raad ere dyre«, hedder det; men det Samme kan siges om Stole. Forelobig maatte vi laane os frem, at sige, hvis der var Nogen, som vilde være saa barmhjertige at laane ud til os.

Man kastede spørgende Blikke til mig, og jeg fandt paa Raad: Min Fader, Moder og mine Sødskende skulle Alle til Concerten — saaledes raisonnerede jeg —; naar de ere borte og Huset lukket, ere Stolene i vore Værelser overflødige! Ergo! Her er en Udvej!

Jeg fik min Villje, denne Gang som ved andre Lejligheder. Musiken florerede!

— Imidlertid forbedrede sig vor Status; der optoges mange og »gode« Medlemmer, og snart havde vi, hvad vi behøvede. — For det næste Halvaar lejede vi ej alene den Etage, vi hidtil havde havt i Brug, men ogsaa Etagen ovenover. En ældre Mand, Secretair D., foreslog, at Selskabet skulde gives et Navn og som sluttet Selskab skaffes Autorisation ved at anmeldes for Politiet. Dette skete, efterat Barnet var blevet døbt »Foreningen«, et logisk rigtigt, men meget tarveligt Navn, der, formodentlig af Mangel paa Opfindsomhed, syntes dannet til bestandig at skulle »gaae igjen.«

»Foreningen« gav nu baade Concerter og Baller, ja endog Maskerader, skjøndt det villigt skal erkjendes, at Lejligheden, saaledes som den var, oppe og nede, kunde have været bedre. Et stort Bal havde vi dog, men det blev holdt hos Rau. Næste Sommer lejede vi Værelser paa Nørrebro; kort sagt, vi levede paa en stor Fod.

Men det blev bedre endnu! Den paafølgende Flyttedag — og nu havde vi Noget at flytte — droge vi ind i en anseelig og meget smuk Lejlighed ved Gammelstrand. Under de nye Omstændigheder passede ikke længer det fattige Navn; det blev ombyttet med det mere velklingende: »Euphonien«. Der herskede i det Hele taget megen Comfort, og de musikalske Kræfter voxede. Concerter, Baller og Maskerader bleve dyrkede mere end nogensinde tilforn.

Et af Selskabets Medlemmer, Murmester Thrane, stod i Begreb med at opføre en ny Gaard i Snaregade. Paa almindelig Tilskyndelse, dog vistnok ogsaa af egen Drift, indrettede han os her et Lokale, som i enhver Henseende svarede til vore større Fordringer; det var rummeligt, smukt og bekvemt. — Desuden lejede vi Sommerlejlighed i Solitude paa Nørrebro.

I denne »Ensomhed« fik imidlertid Selskabet, uagtet alle gode Auspicier, pludselig sit Banesaar; thi henimod Indflytningstiden opkom der en Ilde-

brand, der fortærede hele det uassurerede Indbo, med Undtagelse af en Deel — Stole. Hvilken Skjæbnens Ironi!

Nu var der igjen saagodtsom Intet at flytte. Lokalet i Snaregade var altfor stort, og Modet til at begynde forfra, altfor ringe. Alligevel stod det skrevet i Skjæbnens Bog: »Enden er ej endda!«

Paa »Euphoniens« sørgelige Ruiner rejste sig »Den nye Harmoni«. — Saaledes heed oprindelig — dog nej, det heed kun slet og ret »Harmonien« — et andet Selskab, som paa denne Tid var ved at gaae bag ad Dansen; det foreslog os en Sammensmeltning, og vi gik ind derpaa. Ny Glands og Herlighed var den umiddelbare Følge; men det gaar ikke altid heldigt med sammenbragte Børn; Spiren til Død og Opløsning var gaaet med i Kjøbet. Ikke længe freqventerede »Den nye Harmoni« sit Lokale i Kronprindsensgade; den skrantede, sygnede hen og døde tilsidst Døden.

Vagabonderne vedbleve at existere, men uden ærgjærrig Tragten; Knuden var opløst; men Livet hængte ikke udelukkende ved den svage Traad. Vi mødte hos hverandre til Kvarteter, Kvinteter — ligesom det kunde falde.

— I alle Datidens selskabelige (dramatiske saavelsom musikalske) Foreninger, vare Medlemmerne delte i active og passive, hvortil sagtens kom

enkelte extraordinaire De active vare igjen delte mellem de agerende paa Brædderne, og dem, der spillede i Orchestret, og ingen af disse Sidste betalte Contingent, hvorimod hele Udgiften, hvilede paa de passive Medlemmer. — Dersom Joh. Bruun skulde have betalt Medlemsbidrag til alle de Selskaber, i hvilke han var optagen, vilde det have seet galt ud med hans pecuniaire Evne; thi Femdalersedlerne i den chinesiske Æske faldt kun sparsomt og Forældre vare den Gang ikke saa flotte med at give deres Børn Lommepenge, som det senere blev Tilfældet.

»I Thotts Pallais«, saaledes fortælles videre, »bestod dengang et tydsk, dramatisk Selskab, der gik under Navnet: »det holsteenske Selskab«. Ogsaa af dette var jeg musicerende Medlem. Lokalet var særdeles rummeligt og smukt; det var udstyret baade med Loger og magelige Siddepladser.

Blandt de Stykker, der opførtes her, mindes jeg Schiller's: »Die Räuber«, »Kabale und Liebe«, »Wilhelm Tell« o. fl. store Tragedier, ligesom ogsaa Lystspil af Ifland, Kotzebue, Jünger og mange Andre, Altsammen tilskaaren efter rigtigt tydsk Snit. Hvad der mest undrede og ærgrede mig, var, at der ved Rollefordelingen slet intet Hensyn toges til de Spillendes ydre Kvalificationer. En af de første Acteurer var saaledes en Doctor

Blech, som i den Grad var halt, at han maatte bære en meget høj Sko paa den ene Fod, da Laaret havde en stærk Misvisning fremad. Saadanne »Ubetydeligheder« syntes man slet ikke, at tage Hensyn til. Dette Selskab havde ogsaa sin gyldne Tid; men hvorlænge var Adam i Paradis? — Dèr, hvor Melpomene og Thalia thronede im hohen Himmelglanz, opslog den moltkeske Malerisamling sit stille Paulun.«

— Endnu var der en Green af Joh. B.'s Talenter, som ikke var prøvet; nemlig den dramatiske; men saa kom han engang til at udføre en Rolle ved en Privatforestilling hos en Familie paa Christianshavn, og saa var han opdaget. Der var ingen Ende paa den Ro's, han høstede, især hos Damerne.

Efter denne Tid blev han Medlem af et stort dramatisk Selskab, kaldet »Thalia«; det havde Lokale i »Vildmanden« paa Østergade. Hans egentlige Plads var vel som sædvanlig i Orchestret; men Rygtet om, at der nede mellem Strengelegen skjulte sig agerende Kræfter, bragte ham op paa Scenen. (En af dennes Koryphæer var — maaskee noget senere — Secretair Wiehe, Faderen til de talentfulde Skuespillere W.).

Joh. Bruun debuterede paa dette Theater som Jøden i »Embedsiver«, og nu viste det sig, hvilken Nytte han havde havt af sin Barndoms-

omgang med Elias og de andre Jødedrenge; han var til Fuldkommenhed Herre over den jødiske Dialect. »Jeg blev formelig overvældet med Ro's«, siger han, »især var der en Jøde, som næsten generede mig med sine Lovtaler« (?).

Foruden den fra Rahbek bekjendte »Dreyers Klub«, der dog muligvis allerede paa denne Tid havde antaget Navnet »Borups Selskab«, var Joh. Br. endvidere musicerende Medlem af et stort og brillant Selskab, der heed »Kasino«, og som især udmærkede sig ved storartede Baller. Ogsaa her maatte han forlade sin afskyggede Orchesterplads og stille sig til Tjeneste paa Lampe-rækkens Lysside. Især var der to medspillende Damer, af hvilke den ene blev Generalinde Sch—n, den anden Kammerjunkerinde K—s, hvis gunstige Kritik gjorde Indtryk paa ham. (Først paa et senere Livsstadium, efter at han var bleven gift, betroede hans unge »Herskerinde« ham, at han var en daarlig Skuespiller, og at han helst maatte lade den Passion fare. »Jeg mærkede da nok«, siger han, »at Skinsygen slet ikke kan bruges til at være Claqueur«).

— Naar Joh. Bruun blev Frimurer, og hvor højt han steg paa Rangens Stillads, veed jeg ikke. Skjøndt de til Haandværket hørende Reqvisiter bleve opbevarede i et hemmeligt Gjemme, fik jeg dog som Barn oftere Lejlighed til at see

dem. Der var en Orden i Emaille med Bogstavet »Z«, et Skjødskind, uden Mærke af Kalk, og en Sølvmurskee. Paa min ivrige Forespørgsel sagde man mig, at i Logen, omme i Kronprindsensgade, blev der opført et nyt Babelstaarn; men hvor tidt jeg end spejdede, saae jeg det dog aldrig komme til Syne over Forhusets Tag.

Det er paa Tiden, at jeg igjen seer lidt ind til Forretningen paa Kjøbmagergade. Den udenfor staaende Læser kunde let faae Indtrykket af, at den unge Premier-Arving, for lutter Musik og Commerce, Baller og Concerter, ikke havde Tid tilovers for Levebrødsfaget; men dette var dog langtfra Tilfældet; han var om Dagen altid paa sin Plads, og Gamle Bruun bar derfor ogsaa over med Sønnens Aftentilbøjeligheder. Forretningens Detaille var lagt i Hænderne paa en Mand, som jeg føler mig stærkt opfordret til at omtale noget nærmere; ja, det vilde være en Tilsidesættelse, ikke at gjøre det.

Fra sin sidste Rejse til Hjemegnen, havde Faderen, Hans Bruun, bragt med sig tilbage til Kjøbenhavn en Knøs, der var Søn af Skolelæreren i Kvong, og dengang slet og ret gik under Navnet Anders. Denne Person, der var nogle Aar yngere end Johannes, blev sat til at føre Bestillings-

bogen i Contoiret og til at paasee Expeditionernes nøjagtige Udførelse; og noget bedre Valg kunde vist aldrig være truffet; Anders saae i sine nye Klæder ud, som om det var ham selv, der var skaaren og tildannet i Hovedstaden. Dog kan det ikke nægtes, at det jydske Pronomen *A*, og en vis Snurren paa Bogstavet *r* nok kunde minde om Naturbarnet fra Nymindegab.

Anders var tilsyneladende langsom, og i høj Grad betænksom; han var punktlig som et Chronometer, saa at Begrebet »langsom« ogsaa derved var modsagt; Tale og Tanker laae ikke aabne paa hans Læber; men det »stille Vand er dybt«; og hans Færd viiste, at han Intet havde at stikke under Stol. Han var med faa Ord, en i alle Henseender hæderlig Mand, dygtig til sin Forretning.

Man kunde fra tidlig Morgen til sildig Aften træffe ham paa Posten, altid med Uhret i Haanden for at paasee, at den bestilte Vogn mødte præcis og i bedste Orden; men aldrig faldt der noget ondt Ord mellem ham og dem, der skulde lystre punktlig, han stod der lige til Øjeblikket kom, tællende Minuter og Seconder.

I denne Pligtøvelse svandt et langt Liv, saa at sige uforandret. Dog, dette er højst uegentligt sagt; jeg skal tillade mig at give et kort Omrids af Anders Christensens Historie, forsaavidt jeg

kjender den. Det vilde være en Lacune i Joh. Bruun's Biographi, hvis jeg undlod det.

Til hans Barndomstid kjender jeg Intet. Han kom til Kjøbenhavn for at søge Ansættelse i Postvæsenet. I 1809 giftede han sig med en jydsk Bondepige — en af den rette Kjærneslags. Med sin trofaste Karen Marie havde han mange Børn, Sønner og Døttre — af mig og mine Sødskende, i Ungdomstiden næsten betragtede som Halvsødskende; de vare jo Alle ligesom vi fødte i David Skolemesters Gaard, hvorhos de vare dannede, elskværdige og opvakte. To af Sønnerne gik endnu, omtrent ved Aaret 1828, i v. Westens Skole, og den Ældste af dem, Edvard, skulde være Student det nævnte Aar. Han var hele Skolens Dux, og ved sidste Examen var han bleven laurbærkronet og fremhævet som et Mønster paa Flid og Dygtighed, uden at dette dog i mindste Maade gjorde ham forfængelig.

— Jeg vover at bøje lidt af fra Biographien for at fortælle en kort Episode, som griber ind her:

En Dag i Dyrehavstiden holdt to store holstenske Kurvevogne parate i David Skolemesters Gaard. Familien Christensen, indbefattet nogle unge Bruun'er, skulde til Skovs for at nyde det frie og glade Liv i den skjønne Natur. Den

Slags Nydelser faldt i Reglen kun een Gang i Sommerens Løb; den tog da sin Begyndelse i den tidlige Formiddag og sluttede først ved Hjemkomsten, i den sildige Aftenstund.

Fuldstoppede Madkurve og velforsynede Flaskefoer opfyldte enhver ledig Plads under Sæderne og i disses Magaziner; der blev talt mange Dage i Forvejen om en saadan Udflugt, og der blev lagt en fuldstændig Felttogsplan.

Denne Gang heed det: først til Lyngby og Frederiksdal: Frokost; saa til Søllerød: Middag; til Fortunen: Kaffe; til Eremitagen: en Forfriskning; til Klampenborg: Aftensmad og endelig til Slukefter: Gammelt Øl med en Pind i; der var ingen Ende paa de glade Forhaabninger. Fra Vognene blev der jublet og sunget, og den unge Bogorm fra v. Westens Skole var aldeles ellevild af Glæde; han mærkede hvorlunde Skolestuens og de latinske Classikeres Støv efterhaanden vejrede bort i den friske Luft.

Man naaede til Lyngby; Vejen gik forbi Kirken; Vognen bevægede sig langsomt i det dybe Sandspor.

»Deroppe maa være rart at ligge«, sagde Edvard, der i sin Livsglæde tænkte paa alt Andet end paa Død og Begravelse.

»Aa, hvorfor det«? spurgte Broderen, Ferdinand.

»Det er da klart nok; man behøvede deroppe ikke at være bange for at drukne, saaledes som paa mange af vore Kirkegaarde«.

»Du snakker«, sagde Ferdinand; »har Du glemt Varulven; hvad hjælper det, at komme op af Sumpen, naar det kun er for at blive spiist«.

»Det er Ammestuevrøvl; jeg troer ikke paa Varulve«, lød Svaret. — Ganske vist er det, at jeg har gjengivet Brødrenes Samtale ordret.

Saa fik man andre Ting at tænke paa, og Jublen var paa sit Højeste, da Vognen omsider holdt i Sorgenfri.

»Hvem kan komme først til en Sejlbaad?« raabtes der. De to Brødre, efterfulgte af en ung Snedkermester F..., som hørte med til Selskabet, vare allerede ved Maalet. Moderen var den næste; hun raabte til dem, at de skulde lade være at sejle; men F. forsikkrede hende, at han var vant til at styre en Baad, og at der desuden, i et Farvand som dette, ikke kunde være Tale om nogen Fare.

Baaden gik ud; Sejlet svulmede; hele det øvrige Selskab stod paa Bredden og saae til.

Da kom der en Kastvind; Manoeuvren var fejlagtig, Baaden duede maaskee ikke — i faa Ord: den kæntrede og drev Øjeblikket efter med Bunden i Vejret. — Fra flere Sider gik Baade ud til de Forulykkedes Assistance; kun Een fik

man trukken op, det var den unge Snedkermester F. Han bragtes død i Land, blev rullet og kom tilbage til Livet; de to Brødre kunde man derimod, trods uafbrudt Søgen, ikke finde.

Solen gik ned, og endnu stode Forældre, Sødskende og Venner, fulde af Fortvivlelse, og ventede. Ak, de ventede kun paa to Lig; men dog forgjæves.

Først flere Dage efter kom de Forulykkede til Syne; de bleve jordede paa Lyngby Kirkegaard. — Hos Varulven? Nej! Hos Sangfuglene i den skjønne, fredelige Natur.

Anders Christensen gik den næste Dag uforandret med Uhret i Haanden. Tidens Viser maatte følges; men hvorledes det stod til med Værket i hans Indre, viiste han ingen Uvedkommende; man saae desuagtet nok, at det var kommet i galt Slag; men Tiden gik sin Gang og Vorherre var Regulator.

— Anders Christensen blev ved Forretningen endnu i mange Aar, saa mange, at hans Haar graanede i Tjenesten; saa forlod han den for en Tid for at blive Brændevinsbrænder — han havde til den Ende kjøbt sig en Ejendom med et Brænderi i Drift; men denne Bestilling behagede ham ikke, han længtes tilbage, og omtrent ved Aaret 1838 overtog han atter Forretningen i David Skolemesters Gaard; men denne Gang

som Ejer, idet Joh. Bruun, der begyndte at føle Aarenes Tryk, afstod den til ham for en vis Sum. Dette varede i nogle Aar, saa gik den atter over til den yngste Søn i Familien B.

— Anders Christensen og Hustru, dette hæderlige og elskværdige Par, der i lange Aarrækker var knyttet til den tidtnævnte Ejendom, holdt den 17de Februar 1859 sit Guldbryllup hos den yngste Søn, i Kundby Præstegaard. I 1874 døde Oldingmanden hos Svigersønnen, Pastor Melby i Herstedvester. Den trofaste Hustru var gaaet forud.

— Den unge Snedkermester F. kunde ikke trives efter den Ulykke, han paa en Maade havde været Aarsag i; han bebrejdede sig den ialtfald; blev menneskesky og søgte sin Tilflugt hos stærke Drikke. Arbejdet tog af; det ophørte; Værkstedet blev lukket, og selv var han tilsidst tabt for Samfundet.

Ti Aar efter gjenkjendte jeg ham en Dag; han fulgte med en Bondevogn, og raabte med Tørv. Mange Gange havde hans Familie, og de, han meente at have krænket til Døden, søgt at frelse ham; nu var han opgiven.

— Jeg vender tilbage til den rette Tidsfølge.

Vi ere i 1801, i Martsdagene. Admiral Parker laae med sin betydelige Flaade udenfor Sundet og truede med at sejle derind for at gaae mod Kjøbenhavn. — Ligesom de tappre Søhelte, hvis Navne Historien har optegnet, saa at de aldrig skulle glemmes, saaledes vare ogsaa den gamle Stads Borgere tilhobe opfyldte af krigersk Begejstring. De glemte ikke, at deres Forfædre, til Løn for Mod og Tapperhed, vare blevne adlede; de vilde ikke vanære Slægten, men vise sig lige saa værdige Borgere, som dem i 1659 og 1700. Saa kom den 30te Marts; nu var det Alvor; Admiral Nelson, Helten fra Trafalgar, var løben ind, og Skjærtorsdag den 2den April, stod det for Danmark hæderlige Slag paa Kjøbenhavns Rhed.

Jeg har maaskee været vidtløftig med denne historiske Indledning, især naar hensees til, at Texten: et Blad af Joh. Bruun's Biographi — kun fremkommer som en Ubetydelighed. Muligvis kan det dog have lidt Værd som et Tidsbillede. Han fortæller selv:

»Jeg var i mit eetogtyvende Aar. Om det var Mod, der bragte mig til at blive Qvasi-Soldat, erindrer jeg nu ikke; muligvis har Frygten for at blive ført ombord paa et Blokskib, havt Deel i min Kampiver. Dog, vist er det, at jeg løb hele Byen rundt for at faae en Sabel til-

kjøbs, uden at det dog vilde lykkes mig. Der fandtes ikke længer noget herreløst Vaaben indenfor Voldene.

I utaalmodig Tjenstiver lærte jeg og nogle Flere de første Begyndelsesgrunde til Exercis af en gammel Underofficer, som det lykkedes os at engagere til Læremester. Men da Exercerpladsen var Bager Klejns Meelloft, vare vore Evolutioner ikke betydelige. Jeg meldte mig da til ordentlig Tjeneste, blev antagen, og i en mærkelig Haandevending gjort til Soldat.

Maaskee kan det tjene som et Slags Bevis paa min Ihærdighed til at føre Vaaben og paa min Troskab mod Kongen — Ordet »Fædrelandskjærlighed« var dengang, forekommer det mig, ikke i Brug — at jeg ved disse Øvelser erhvervede mig en næsten unaturlig — Appetit. Endnu seer jeg Livvagtcaserne-Marketenderens flækkede Surbrød med Smør og Ost, og især den tykke Osteskorpe — Sapienti sat!

Den saakaldte 2den Afdeling, hvoraf jeg nu udgjorde et Led (jeg kunde gjerne være vittig og sige: Geled), tog mig i Brug og stillede mig paa en Uriaspost, der under visse Eventualiteter, kunde faaet den allerstørste Betydning. Hovedstadens Skjæbne blev for en Deel lagt i Hænderne paa mig og en anden ligesaa vel øvet og tapper Soldat, og dette Ansvar varede i flere

Timer. Ja, hvis det mulige Tilfælde, hvortil jeg sigter, var indtruffet, og vi havde manglet Mod og Mandshjerte — hvad saa?

Jeg skal fremstille Sagen med den Udførlighed, som den, ifølge sin Vigtighed, tilkommer; den er i Sandhed ikke til at lee ad.

Den hæderlige Afdeling Nr. 2, hvortil jeg, som sagt, hørte, havde faaet anvist Vagtstue paa Ladegaarden, og fra denne Commando blev der udstillet forskjellige Poster. Det blev, som Følge heraf, mit og min omtalte Krigskammerats Hverv, at passe paa, at Fjenden, i Tilfælde af en Landgang, ikke gik hen og overskar Vandrenderne, paa hvilke Kjøbenhavns Forsyning med Drikkevand, ialfald for en Deel, beroede.

Vi fik vor Plads ved Ladegaardsaaens Udløb i Peblingesøen, altsaa paa selve Ladegaardsvejen, hvor Kjærlighedsstien begynder. Her laae Vandrenderne aabne, og Vagtposten var, som sagt, af største Vigtighed. Dette var os saameget mere indlysende, som det blev os betydet, at vi maatte passe vel paa.

Heldigt var det for Admiral Nelson, at han holdt sig til Søes; hvis han havde havt den befrygtede skumle Vandplan, vilde han have fundet mig aarvaagen paa Post med en skarpsleben Sabel, saa at de mulige Følger af et Sammenstød ialfald ikke kunne beregnes.

Den Person, jeg stod paa Post med, var tavs og mut; trods al min Anstrængelse, kunde det ikke lykkes mig at bringe nogen Samtale mellem os i Gang. Følgen var, at vi omsider begge taug, og kun ventede paa Afløsning.

Vort Feltraab var det tilsyneladende uskyldige Ord: »Risengrød«; det var dog Pokker ikke uskyldigt; thi hver Gang jeg tænkte derpaa, og det gjorde jeg, pligtskyldigst, hele Tiden, vred sig mine Tarme af Sult; jeg huskede paa Marketenderens flækkede Surbrod med den tykke Osteskorpe, men fremfor Alt stirrede jeg efter Afløsningen, hvilken ikke desto mindre stadig udeblev.

Stedet, hvor vi vare placerede, var mørkt og øde, ikke en eneste Vejfarende kom forbi; Lysene inde i Byen og rundt omkring os, i kortere og længere Afstand, slukkedes, det ene efter det andet; Kulden — vi vare jo endnu i Martsdagene — var følelig; Taarnuhrene i Staden forkyndte et Timeskifte, saa atter et og atter et; vi stode der endnu. Tilsidst kunde jeg ikke styre mig længer; man maatte have glemt os. Saa undfangede jeg i mit stille Sind en Plan og udførte den.

Sagte og paa Taaspidserne listede jeg mig ned til Ladegaarden. Der brændte Lys i Vagtstuen og jeg kiggede ind ad Vinduet. Tænkte jeg det ikke nok! Der laae det hele Compagni

rundt omkring paa Bænke og Borde, og sov, sov ganske roligt, som om der hverken gaves Englændere eller Vandrender, endsige Vagtposter, som skulde afløses.

Her kunde jeg roligt handle. Jeg stillede mig tæt foran Døren og brølede af mine Lungers fulde Kraft:

»Risengrød! Løser af!!«

efter hvilken Heltegjærning jeg skyndte mig hurtigst mulig tilbage til min Post, som jo var i Nærheden.

Mit Krigspuds var lykkedes. Jeg saae Mandskabet, søvndrukkent, rækkende og strækkende sig, komme til Syne, Een for Een, spejdende til Højre og Venstre, efter Den, der havde forstyrret dets gode Ro. Vi bleve afløste, og, maaskee i Betragtning af den utilbørlig lange Vagttid, af Vagtcommandeuren frigivne for Resten af Døgnet.

Heldigvis skete der ingen Gjentagelse. — Dette var mit eneste Bidrag til Kjøbenhavns Forsvar i Aaret 1801.

Jeg slog Risengrøden af Hovedet; thi aldrig har Skinke med Røræg smagt mig saa fortræffeligt som hin Aften, da jeg igjen, i god Ro og Mag, sad hjemme i Spisestuen ved min Moders gode Bord.«

De saakaldte »Borgere« vare ikke de eneste krigerske Elementer, der fremstode i 1801; en talrig Deel af den studerende Classe, ligefra ældre Embedsmænd til unge Academikere, fulgte med Begejstring et af de to Universitetslærere Rahbek og Falsen udstedt Opraab til at samle sig som et særligt »Kronprindsens Livcorps«, under Hertugen af Augustenborgs Auspicier. Corpset holdt daglige Øvelser, baade i Morgen- og Aftentimer, paa Christiansborg Slots Ridebane, saa at den høje Protection kun behøvede at see ud ad Vinduerne for at være med. Faren: Englændernes befrygtede Landgang og Kjøbenhavns Bombardement, blev undgaaet; men den fremkaldte krigerske Stemning, kunde ikke forstumme pludselig, den hendøde først langsomt, efter at de høje Herskaber vare begyndte at blive betænkelige, og man ovenfra havde fundet det rigtigst at ophæve Corpset og »slukke Begejstringens Ild«. Det vilde ikke være godt, vedblivende at nære den Slags Flammer, der en skjøn Dag kunde vende sig indad.

Forinden det kom saa vidt havde Corpset vedblivende paa Fælleden holdt Vaabenøvelser, og disse plejede at slutte med en »Svingom«, hvortil der indfandt sig Damer i Mængde. — Hvem var den høje, lidt duknakkede Fanebærer? Man kaldte ham Adam Oehlenschlæger. Uden-

tvivl skrev denne Tyrtæos Sange til Anledningen; men jeg kjender kun »Højtidssang« og Cantate for 2den April, 1802«: »Sving Dig, glade Sang!« og »Det er Danmarks Højtidsdag«. Derimod sang Abrahamson: »Vi Alle Dig elske, livsalige Fred« til Melodi af Zinck, sen.; Thaarup sang: »Det glimter i Kimingen«; Olsen: »Saa kjæmped de Helte af 2den April«; Falsen: »Til Vaaben, see Fjenderne komme!« til Mel. af Kuntzen; N. T. Bruun: »Brødre, til Kamp mod Fjendens Vold« til Melodi af Du Puy; Sander: »Velkommen Æt af danske Helte«, og Rahbek: »Vort Fødeland var altid rigt paa raske Orlogshelte«. Det var en Begejstringens Tid. Gid den altid leve!

Tiden mellem 1801 og 1807 svandt for Joh. Bruun under den vanlige Færden, medens denne dog, som en Følge af den forøgede Aarsvægt paa hans Skuldre, havde antaget et mere adstadigt Præg. I Forretningens Administration blandede han sig med Iver, uden at han dog, til de reglementerede Tider, forsømte Musik og Selskabelighed.

Som et Charakteertræk hos det unge Menneske, skal jeg med Flid omtale, at han var en stor Ven af Børn; hvorsomhelst Lejligheden dertil gaves, var han omgiven af disse. Dette var f. Ex.

Tilfældet paa en Maskerade i »Det venskabelige Selskab«; i Børneflokken, der sluttede sig til ham, var der især et kjønt lille Pigebarn, som han uvilkaarlig kom til at vise Fortrinet; men det var dog kun for nogle Øjeblikke; strax efter vare ham alle Børnene lige gode.

Jeg vil i det følgende komme til adskillige Tidsbilleder og Charakteertræk, der paa en eller anden Maade staae i Forbindelse med Joh. Bruun's Historie; men selve denne bør jeg ikke tilsidesætte; jeg betragter den, begribeligvis, som den røde Traad, der gaaer forbindende igjennem det Hele. Talen er jo kun om den jevne Borgermand, der ikke har noget Præcedens til et større Publicums Interesse; men først nu skal vinde den.

Der er da endnu et andet Træk, som jeg ligeledes med velberaad Hu fremdrager, og det er hans Kjærlighed til Poesi. Som lille Dreng havde han allerede en betydelig Samling af Nyaarsvers, Størstedelen kjøbte hos Tribler paa Gl. Mønt; hertil kom snart Viser, baade »nye, splinternye og sørgelige nye, trykte i dette Aar«; men dette Compositum var heldigvis forlængst blevet afløst af noget Andet og Bedre. Hvad der i den tidlige Periode knap nok havde fristet Øret, var blevet til en Sag for Hjertet. Danske Digtere og Forfattere begyndte at flokkes paa Hylden; der var snart ikke mere Plads til »det gode Sel-

skab«. Idet han føjede sin Samlertrang, var det tillige gaaet op for ham, at den autodidactiske Dannelse, hvorefter han higede, og ved hvilken han haabede at kunne hævde sig en Plads i det dannede Samfund, gjorde andre Krav gjældende end de lette, selskabelige Talenter.

Saa kastede han sig da med Iver over Skjønlitteraturen. Han læste og lærte udenad; det vilde have været en Skam ej at kunne citere sin Holberg, men denne Skam blev ikke hans; han kunde med homerisk Glæde følge Peder Paars paa hans Odyseus-Rejse, græde ved Balders Død og svinge sig ved den højere Lyrik til Rungsteds Lyksalighed.

Dog denne Maade at følge Joh. Bruun paa vilde endda blive altfor vidtløftig, heller ikke har jeg tilsigtet Andet, end løst at berøre den Streng, der vibrerede i hans Indre, maaskee mere, end man skulde troe, i Samklang med den, hans »harpixede« Bue anstrøg.

Jeg kjendte godt hans Bøger; de havde et vist uniformt Udseende. — »Siig mig, hvem Du omgaaes, saa skal jeg sige Dig, hvem Du er!« Vi træffe i Selskabet Schiller og Göthe, Klopstock, Blumauer, Wieland, Lessing, Herder o. s. v., vi finde Voltaire og Rousseau, Lesage og Florian o. s. frd., ej at tale om de mærkelige, pergamentindbundne Folianter paa den nederste Hylde,

saasom: Cyprianus, trykt med røde Bogstaver paa Titelbladet, Nostradamus, Urte- og Lægebøger, og deriblandt et Individ fra Bogtrykkerkonstens Barndom, der giver Universalraad for Alt, og navnlig eet Sted priser den nye Opfindelse: Brændeviin, dens Anvendelse og Nytte: »Haver Nogen Orm udi Øret, da helde hand en Draabe derudi, saa døer hand« — saaledes stod der f. Ex. etsteds i Bogen. (Den blev efter Ejerens Død skjænket til det store Kgl. Bibliothek, som en Sjeldenhed).

Engang da Joh. Bruun i jødisk Dialect reciterede af Sanct Hans Aftenspil: Pidskebaandsjøden, udbrød han: »Ham har jeg kjendt, og det har Øehlenschlæger utvivlsomt ogsaa, ellers kunde han jo ikke have tegnet ham af: »Min Moder er syg, min Søster er død; hun fortjente til mig og min Moder Brød! .... Kommer at kjøbe, kommer at kjøbe, røde, gule og blaa i Flæng! Jeg er en god lille Jødedreng!« Det er Simon Slikmund lyslevende! Tro ham ikke, han spiser hele Fortjenesten op i Slikkeri!«

Men nu videre. Kun en ganske liden Snoning af den røde Traad.

Almanaken skriver 1807; men vi ere endnu langt fra de sørgeligt mindeværdige Septemberdage. For Joh. B. gik Tiden som sædvanlig. En Dag kom han farende om et af Boldhusgadens

Hjørner, og rendte bus paa en ung Pige, som kom i modsat Retning. Han tog Hatten af og gjorde mange Undskyldninger; den unge Pige, der var meget smuk, rødmede og nejede. Efterat hun med nogle Haandstrøg havde bragt sit Toilette i Orden, fortsatte hun sin Vej.

»Hende har jeg bestemt seet før,« tænkte Johannes, idet han lagde Haanden til sit bankende Hjerte. Saadan et lille Sammenstød var nok for den letfængelige Natur til at give Ild og Gnister. Han grundede: »Nu har jeg det! Det er den lille Pige fra Maskeraden, som nu er bleven en voxen Jomfru! Hun var dengang med min Ven Stilling's Familie. Dèr maa man altsaa kjende hende! Paa Søndag skal der være stort Bal i »Det Venskabelige«, jeg maa øjeblikkelig sikkre mig en Plads hos mine Venner ved Bordet; maaskee faaer jeg hende at see!«

Han gik paa Ballet og hun var der; der er ingen Tvivl om, at han svingede hende i Dansen, og vist er det, at han ved Bordet kom til at sidde ved hendes Side. Fru Stilling bøjede sig til ham og hviskede ham i Øret: »De er opdaget! De er ækel forliebt!«

Den Opdagede blev rød: »Forliebt, forliebt!« tænkte han, »hvad vil det sige? det har jeg været saa tidt; men hun er rigtiknok den Kjønneste af dem Alle!« Alligevel forlod han Ballet, uden at

det var faldet ham ind, at spørge om den unge Piges Navn og Familieforhold; men da han kom hjem gik dette »forliebt« ham rundt i Hovedet, og saa satte han sig til at digte Noget om Forliebelse i Almindelighed, indtil Sengen mindede ham om sin Forlodsret.

Lad saa kun August- og Septemberdagene komme.

Uden paa nogen Maade at ville indlade mig paa en historisk Fremstilling af Kjøbenhavns Belejring, den danske Flaades Tab, Englændernes røveriske Færd, og de diplomatiske Bevæggrunde, der i det Hele taget havde fremkaldt den ulykkelige Katastrophe, vil jeg dog neppe kunne undgaae, paa de efterfølgende Sider, af og til, at give et orienterende Vink om Dit og Dat udenfor Voldene i hine skjæbnesvangre Dage. Jeg taber dog ikke af Syne, at Johannes Bruun's Biographi er min egentlige Opgave, og jeg beder Læseren, velvilligst, ligeledes at huske derpaa.

Den 26-aarige Ynglings Deltagelse i Begivenhederne, var naturligvis, i og for sig, uden Betydning, ikke desto mindre mener jeg, at det Lidet, jeg har at fortælle derom, ej alene kan bidrage til at belyse hans Charakteristik, men ogsaa vil kunne kaste et, om end ringe Skjær

over Tildragelser og Personer. Hvorfor skulde jeg vel ikke indrømme, at dette er Hovedøjemedet med mit Familieskrift?

Ved den første Appel skyndte han sig afsted til Allarmpladsen, og det med en Iver og Utaalmodighed, som kun fremkaldes i det ungdommelige Gemyt. Han gav sig neppe Tid til at tage Afsked med Forældre og Sødskende.

— Uagtet man har Kjendskab til en Sag, kan man stundom have godt af, at høre den omtale engang endnu; det frisker Hukommelsen og i ethvert Tilfælde skader Gjentagelsen Intet. Jeg drager altsaa til Minde:

Kronprinds Frederik — »Soldaterkongen« kaldtes han senere, ikke uden Grund — laae, da Englænderne overfaldt os, i Kiel; han var Generalissimus for en dansk Hær paa 20—30,000 Md., som var concentreret i det sydlige Slesvig og østlige Holsten, med det Formaal, at »opretholde en væbnet Neutralitet«. — Uagtet man havde et advarende Exempel fra 1801, og uagtet det, der forestod, meget vel havde ladet sig forudsee som en Mulighed, ligeoverfor Danmarks vaklevorne Politik, samt uagtet man dengang ikke behøvede at spørge et reserverende Folketing om Faalov, vare Kjøbenhavns Fæstningsværker dog i den ynkeligste Forfatning; der herskede Forfald allevegne, Materiellet var slet, forsaavidt det ikke

aldeles manglede, Voldene vare mange Steder brøstfældige, og Vaaben og Ammunition vare i en meget ufuldkommen Tilstand.

Til Byens Forsvar var der af regulairt Militair kun efterladt en forholdsvis ubetydelig Styrke. Der blev saa hurtigt, det lod sig gjøre, indkaldt 6 Bataillоner Landeværn; men hvorledes disse vare væbnede og indøvede, og hvorledes det exempelvis gik dem ved Kjøge, derom behøver jeg ikke at minde:

»Thi det var i Aaret 1807
Da Engelsmanden kom, den forbandede Tyv« — —

De ligeledes indkaldte eller rettere »hvervede« Marinere, vare af en endnu langt slettere Substans. De bleve pakkede omkring paa Fæstningsværker og Blokskibe; men kunde noget nær betragtes som ubrugelige. I Modsætning er det mig en Glæde at nævne Livjægerne, som uagtet de kun udgjorde 330 Md. — i Reglen unge og dannede Mennesker i forskjellige Livsstillinger, der selv bekostede deres Udstyr — med sand Begejstring deltoge i Forsvaret, og væsentlig bidroge til at hæve Stemningen og hævde de kjøbenhavnske Borgeres nedarvede Renommé for Tapperhed og Bravour. Det samme gjælder om Studenterne, c. 800 Md., og de frivillige Herregaardsskytter, 118 Md.

Naar jeg nævner den egentlige pligtige Borgervæbning sidst, da er det ikke fordi denne i nogen Maade stod tilbage for hine — det var jo egentlig den, det tilkom at forsvare sin Arne — men Størstedelen var ældre Folk og Familiefædre, saa at de ganske naturlig vare mindre mobile og ikke lode sig anvende til enhver Slags Tjeneste. De militaire Borgere udgjorde en Styrke paa c. 1100 Md., inddeelt i 12 Compagnier Infanteri og 6 Compagnier Artilleri.

Det regulaire Militair bestod af Artilleri, 250 Md., Cavalleri (Gardere, sjællandske Ryttere og Husarer) 530 Md., og Infanteri (Fodgardere; dansk Livregiment, norsk Do. og Rekruter) 2800 Md. Ingenieurcorpset bestod kun af 1 General, 1 Oberstløjtnant, 2 Capitajner og 4 Løjtnanter, men slet ingen Menige.

Det borgerlige Artilleri, som er det, jeg væsenligst her kommer til at omtale, blev benyttet til at besætte Kanonerne paa Voldene og de landfaste Fæstningsværker, hvorimod man var i større Forlegenhed med Infanteriets Anvendelse. Det gik jo ikke an, at sende det i aaben Mark mod Fjenden; ogsaa det blev da anvendt paa Voldene.

Paa Kjøbenhavns og Christianshavns Volde, Citadellet, Langelinie samt til Batteriet paa

Tommerpladsen, fik man samlet c. 400 Kanoner og Kasteskyts, af middelmaadig Beskaffenhed.

Lord Gambier var ugenert nok til at lade en Flaadeafdeling løbe ind i Sundet, under Salut til Kronborg, og fra Fæstningen blev der givet Salut tilbage, istedetfor at der burde være givet det glatte Lag.

Allerede næste Dag faldt Englænderne ud af Rollen, ved at gjøre Jagt paa det halvraadne »Frederiksværn«. Dette Skib havde mærket Uraad og vilde liste sig bort, men blev under Læsø indhentet og var nær skudt i Sænk. Skibet blev bragt tilbage til Sundet, men behandlet som en Slags Varetægtsarrestant, idet man hverken hævede dets Commando eller strøg dets Dannebrogsflag.

Imidlertid havde man nu begyndt at faae Øjnene op i Kjøbenhavn. Fæstningens Commandant, Generalmajor Peymann, var en smuk, hvidhaaret Olding paa 72½ Aar; han var Hannoveraner af Fødsel og hans egentlige Fag var Genivæsenet. De to Næstkommanderende vare Generalmajor Bielefeldt, 55½ Aar, Chef for det kgl. Artilleri, og Commandeur St. A. Bille, 56 Aar. Til Peymann nærede man ingen Tillid, og sandt at sige var hans Stilling ogsaa fortvivlelsesfuld; begge de Andres Navne havde en god Klang, og deres Personligheder stode i Folkegunst.

En fjendtlig Fregat havde imidlertid lagt sig udfor Taarbæk, en anden ved Grunden »Stubben«, og gjennem Kongedybet gik en Brig. Der herskede ikke længer fjerneste Tvivl om Besøgets Hensigt. — En Flaade paa 17 Krigsskibe havde allerede lagt sig i Kjøgebugt, og en anden Flaadeafdeling havde viist sig i Store Belt.

Peymann havde i sin Vaande sendt Bud til Prindsregenten i Kiel, og der indløb det Svar, at han uopholdelig vilde komme. Han holdt ogsaa Ord; den 12te August naaede han Kjøbenhavn, hvor han strax satte sig i Virksomhed ved at underskrive adskillige militaire Dispositioner.

Jublen var stor ved hans Ankomst. Nu havde Hovedstaden ikke længer nogen Nød: den elskede Kronprinds befandt sig i Borgernes Midte; han vilde følge Frederik III's Exempel og »døe i sin Rede«. Samme Aften var hele Staden illumineret og der brændte Glædesblus, skjøndt Gud veed, at i alle Hjerter herskede en tilbagetrængt, dyb Bekymring.

Ak! Næste Morgen forkyndte allerede en opslagen Proclamation, at Hs. Kgl. Højhed — stadig med sine kjære Undersaatters Tarv for Øje — var vendt tilbage til Armeen, som umulig kunde være uden Overbefalingsmand. Lysene vare forlængst brændte af Stagerne; det var en sørge-

lig Opvaagnen efter Gaarsdagens haabfulde Glædesblus.

— Man erfarede, at Kronprindsens Besøg egentlig havde havt til Hensigt, at skaffe den sindssyge Fader bort. Han tog ham ogsaa med sig, men baade Fader og Søn vare paa et hængende Haar nær blevne tagne til Fange ved Færgefarten over Beltet. Kongen blev udgivet for en Hr. v. Stein, og Prindsen skjulte sig i Færgeskibets Bund, saa at han undgik Faren og slap med Forskrækkelsen. — I det Foranførte har jeg intet Nyt havt at fortælle.

Da Prindsen vel var borte, fulgte mange rige og angstfulde Kjøbenhavnere det givne Exempel. Lykke paa Rejsen! Der var endda Mod og Patriotisme tilbage; blot disse Exempler havde kunnet forslaae!

Den 17de August havde de engelske Tropper gjort Landgang ved Vedbæk og snart efter var Hovedstaden fuldstændig indesluttet baade til Lands og til Vands, uden at der endnu — med Undtagelse af Affairen med »Frederiksværn« — var løsnet et eneste Skud.

Jeg gaaer nu over til nogle smaa personlige Forhold under Krigsledelsen og lader den Paagjældende selv fortælle:

»Da Overfaldet begyndte, var jeg Bombardeer ved det borgerlige Artilleri. Jeg havde allerede i et Par Dage ventet at høre Allarmtrommen; endelig buldrede den løs ved sin Kalden, og jeg brugte ikke lang Tid til at lystre Appel.

Allarmpladsen var Laboratoriet; det, jeg erfarede ved min Ankomst dertil, var hverken opbyggeligt eller lovende: Major Hummel af det Kgl. Artilleri var lige ankommen dertil med sine 2 Batterier; han og Oberstløjtnant Bassewitz, der ledede en anden, større Artileristyrke, havde tilligemed en Afdeling sjællandske Ryttere, Livjægere og Herregaardsskytter, været ad Kongevejen i Lyngby, for at forhindre Fjendens Landgang ved Strandvejen. Den samme Overbefaling, der havde foreskrevet denne forsigtige Manoeuvre, under hvilken ikke en eneste Fjende blev seet, skjøndt Landgangen allerede dengang var en fuldført Kjendsgjerning — havde givet Ordre til, at Styrken uopholdelig skulde vende tilbage ad samme Vej, for at den ikke skulde blive afskaaren fra Fæstningen.«

»Jeg var tilfældigvis Vidne til Major Hummels Raseri, da han, omtrent paa den Tid, jeg naaede Laboratoriet, støvet og træt med sin Afdeling

var vendt tilbage fra den tilsyneladende noget parodiske Udflugt. Han generede sig sandelig ikke for at tale højt, og jeg hørte hans skarpe Yttringer. Ved samme Lejlighed erfarede jeg — hvad der forekom mig som et Omen — at de først landsatte Tropper vare et Regiment Hannoveranere, altsaa Landsmænd af vor Overgeneral; de næste vare en tysk Fremmedlegion — »Tysken gjør alt for Penge« — og tilsidst var fulgt hværvede engelske Soldater.

— Det Compagni, hvorved jeg stod, blev beordret til at besætte Kanonerne paa Langelinie. Vi ankom dertil ad Etapevejen, under Brystværnet, og jeg havde endnu ikke seet Sundet udenfor. Kanonerne vare opstillede i Rapperter paa Slæder.

Saasnart vi havde gjort Holdt, sprang jeg op paa en af Slæderne, og jeg saae da en lang Række af engelske Krigsskibe i nogen Afstand fra Batteriet Trekroner; det var unægtelig, naar det kun var kommet derpaa an, et interessant Syn; men der var et andet, i min umiddelbare Nærhed, som strax efter, i endnu højere Grad fængslede min Opmærksomhed. Opstillingen af Ammunition viste nemlig, at man havde tænkt sig Sagen som Alvor; i Ovnene blev der fyret, og Kuglerne, der skulde glødes, laae stillede i Pyramider ved Siden af. Efter Udseendet at dømme, vilde her baade blive Travlhed og Varme.

Jeg gjorde ingen directe Tjeneste, eftersom Batterichefen, Major Kyhl, havde beæret mig med det Tillidshværv, at være hans Adjutant. — Jeg begyndte ordentlig at længes efter, at det snart maatte blive til Alvor; denne halve Uvirksomhed, i Forbindelse med den stærke Spænding, var næsten værre end det Værste.

Rigtignok fik vi engang imellem en Smule Opmuntring ved de enkelte skarpe Skud, der faldt fra Skibene, ind imod os, men dermed er ogsaa Alt sagt.

Jeg mindes saaledes, at jeg en Morgenstund — vi vare den Gang paa fjerde Døgn uden Afløsning — sad i Majorens Telt. Overvældet af Træthed, havde jeg lagt begge mine Arme paa Bordet, og mit Hoved havde sænket sig i Dvale. Jeg veed ikke, hvad jeg drømte om; men derimod mindes jeg, at det skarpe Skud, der foer hen over mit Hoved, udøvede en forunderlig, electrisk Virkning paa hele min Person. I eet Sæt var jeg fra Teltet og Bænken, hvor jeg sad, kommen op paa den nærmeste Slæde; men saa stod jeg der ogsaa, uden at kunne komme videre; thi begge mine Been sov; det mærkede jeg først nu, da jeg selv var bleven vaagen.

Alle Kjendemærker begyndte at tyde paa, at vor militære Afdeling svævede i samme Fare

for at være glemt paa Posten, som den der i 1801 overgik mig ved Ladegaardsaaen; dog med den Forskjel, at her var Intetsteds, hvor man kunde løbe hen og raabe: »Løser af!«

Situationen havde ikke destomindre sine gode, ja endog brillante Lyssider, og disse gjorde, at idetmindste jeg slet ikke var bleven berørt af nogen Utaalmodighed i nævnte Henseende. Vi kunde saaledes skiftevis komme under Telttag, og, hvad der var bedre, vi havde fuldt op af Mad og Drikke; ikke fordi der fra Overcommandoens Side i nogen Maade var tænkt paa den lille Biomstændighed, at skaffe os Proviantering: nej! det var de mageløse, patriotiske, altopoffrende Kvinder inde i Staden, der benyttede den Tid, som blev dem tilovers fra at pille Charpi og lave Bind, til ogsaa at arbejde for os sunde Menneskers legemlige Forsyning. De vidste vel, at »foruden Øl og Mad er Helten Ingenting«.

Hvilke Ladninger af fint Brød, hollandsk Ost, Skinke og — jeg veed ikke Alt! Derhos svømmede vi i engelsk Porter; maaskee var det en Hentydning til, at vi skulde slaae Fjenden med hans eget Vaaben. Vi vare naturligvis ikke de Eneste, der saaledes bleve regalerede; de, der stode paa Voldene, og dem ude paa Søforterne, havde man ligeledes underlagt den private Omsorg. Man skulde næsten undres over, hvorledes Bagerne

kunde tilvejebringe det nødvendige Brød. Tilsidst kneb det da, som bekjendt, ogsaa for dem.

Endelig kom der et Slags Afløsning; det var Landeværnssoldater, man sendte os paa Halsen. Sagtens tænkte man, at »de toge sig ud i Afstand«, og, ialtfald indtil videre, kunde gjøre samme Nytte som vi. Og det kunde de; ja, de gik endnu langt videre i deres Bestræbelser, end nogen af os. De proppede sig uopholdelig med vore lækkre Sager, de faldt over dem som glubende Ulve over Byttet, saa at der aldrig tilforn havde været gjort saa reent Bord; og da de vare mættede lige til Halsen, lagde de sig i al Magelighed til Ro paa Slæderne og Bratcherne, og sov ind.

Naar jeg har sagt, at vi bleve afløste, da er dette Udtryk ikke correct; vi vare blot commanderede til Hvil, følgelig forbleve vi paa Pladsen, og kunde stille paa vore Poster ved den svageste Appel.

En saadan lod ikke vente paa sig. Endnu samme Nat bleve vi kaldte til Kanonerne; der havde viist sig noget »Mistænkeligt« i Farvandet, og vi havde faaet Ordre til at lade, og iøvrigt holde Alt parat. Men, nu kom det Værste: der laae vore tappre »Afløsere« og snorkede; det hjalp ikke, at vi raabte dem ind i Ørene og rystede deres Kroppe, vi maatte anvende vore Sabler for at faae dem op. Endelig lykkedes det.

Fyr!« Et Par Kanonskud drønede fra vor Skudlinie ud imod det Højstmistænkelige, som kom os nærmere og nærmere paa Livet; men videre gik det ikke; thi pludselig og hæsblæsende kom der Ordre, at al Skydning øjeblikkelig skulde ophøre. Det var nogle af vore egne Baade, som i Nattens Stilhed havde listet sig ud fra Holmen; man havde bare glemt, at give os Underretning derom.

— Dagen efter blev jeg af min Batterichef, Major Kyhl, for Alvor hjemforlovet, og jeg ilede bort for at see til mine Forældre og Sødskende; jeg var paa en Maade glad derved, og dog trak jeg mig med højst modstridende Følelser bort fra Affairen. — Min Udebliven havde da heller ikke synderlig Varighed.

Da jeg havde overbeviist mig om, at Alt stod vel til hjemme, kunde jeg ikke længer finde Ro dèr; jeg maatte afsted igjen, og det hurtigst muligt. Forgjæves søgte man, at overtale mig til at blive til min Permissionstid var udløben; jeg kunde ikke, jeg vilde ikke. Tys! nu skød det igjen! Jeg kunde tydelig høre, at Kanonskuddene kom fra Toldboden; det maatte være vort Batteri paa Langelinie — og her gik jeg og drev! Nej, afsted igjen!

Ved min Tilbagekomst erfarede jeg, at der under min Fraværelse ikke var løsnet et

eneste Skud; den Lyd, jeg havde hørt, maatte være være kommen fra Skibene og Søforterne. Vor Afdeling laae, som sædvanlig, uvirksom.

Den voldsomme Hede, der herskede paa Langelinie, hidrørte fra de glødende Ovne og gloende Projectiler, som Dag og Nat holdtes i Virksomhed og Beredskab, i Forbindelse med de friske Luftninger og kjølige Nattevinde fra Søen, hvilke udøvede en Virkning lig den, Blæsebælgen fremkalder i Smedens Esse. Disse eensvirkende Modsætninger gjorde, at mit Ansigt ophovnede i den Grad, at jeg var aldeles ukjendelig. Man tænke sig et stærkt udblødt og derpaa stramt udbulet Trommeskind — saa har man mit Portrait. Tilsidst hlev jeg rigtig syg og fik Anfald af Febergysninger.

»Kom, lad mig see paa Dem,« sagde Doctor Wendt, »jo, jo! De er kjøn, er De! Hvorfor Fanden melder De Dem ikke syg? Saadan et Ansigt, naar Fjenden ikke seer det, nytter os til Ingenting. Skynd De Dem, at pille af hjemad, saa skal jeg medgive Dem en Recept paa nogen Medicin, som De undervejs selv kan afhente paa Apotheket!«

Recepten fik jeg, og Medicinen hentede jeg; men istedetfor at gaae hjem, tog jeg den lige Vej tilbage til min Post. Om det hjalp, at jeg gik med Draaberne i Baglommen, veed jeg ikke;

men jeg blev snart igjen »mig selv«, og dermed er den Historie ude.

Hvorledes det egentlig stod til med Krigen og dens Førelse, vidste jeg, under disse Forhold, kun Lidet om; Rygterne fortalte snart det Ene, snart det Andet, snart Opbyggeligt, snart Sørgeligt, dog maa jeg sige, meest af første Slags. Alle vare ved godt Mod, det er vist; hvis det skulde komme til en rigtig Belejring og Storm, skulde Fjenden faae en haard Nød at knække; dette var den almindelige Mening, og ikke En faldt det ind, at frygte for et Bombardement; selv om dette Ord blev nævnet, vidste man ikke dets rette Betydning.

Den 31te August avancerede jeg til Commandersergeant, og skjøndt der kun skete mig min Ret og ingen Udmærkelse, var jeg dog glad og stolt over, at mit Avancement indtraf saaledes, at det kunde bekræftes ved en Ilddaab. Parolbefalingen, der meldte min Udnævnelse, forsatte mig til Rosenkrantz' Bastion ved Østervold. Dèr havde jeg altsaa at melde mig til Tjeneste. Jeg tog Afsked med mine gamle Kammerater og gik bort. Paa Varedepotet hentede jeg den nye Uniform. »Hejda! De glemte Noget!« raabte man efter mig; det var Medicinsflasken. Jeg puttede den i den nye Baglomme og gik.

I Løbet af nogle Timer, fik jeg Adskilligt om Tilstanden at vide, og da jeg husker det Altsammen, vil jeg i nogle faa Ord gjengive det her; men naturligvis indlader jeg mig aldeles ikke paa noget historisk Nyt.

Alle Vejene rundt om Byen, ligefra Strandvejen og til Frederiksberg Allee og Vesterbro, i en Halvcirkel, havde Englænderne afskaaret og befæstet med Jordvolde, beplantede med Kanoner; desuden var der anlagt Redouter og Løbegrave ved Assistentskirkegaard, Blegdamsvejen, ved Vodroffgaard, Svanholm o. s. v. De for Kjøbenhavn farligste Batterier laae ved Ladegaardsvejen (Rolighed) og ved gl. Pesthuus (bagved Vesterbro); ialt var der, indbefattet spredte Artilleriparker, nogle og tyve befæstede Punkter, hvorfra Englænderne kunde spy Ild over Fæstningen.

Det er bekjendt nok, at Fjenden under sine Anlæg ikke kom til at nyde uforstyrret Ro. Kjøbenhavns Garnison var bleven inddeelt i 3 Brigader under Generalmajorerne Falbe, Lemming og Waltersdorff; Livjægerne og Herregaardsskytterne, der vare indbefattede herunder, stilledes under Major Holstein, Cavalleriet under Oberst Schmettau og Artilleriet under Oberstlieutenant Bech. Der blev gjort forskjellige modige Udfald for at ødelægge Batterierne, og var end ikke Resultatet heldigt, fik Fjenden dog at mærke,

at der rørte sig Liv i Fæstningen. Den største og meest bekjendte Bravour høstedes af Livjægerne i Classens Have, Natten til den 30te August, skjøndt ogsaa det øvrige Militair og Kanonbaadene hjembragte hver deres Deel af Palmerne. Udfaldet kostede os 20 Døde og 82 Saarede; trods Tapperheden, var Resultatet uden væsentlig Betydning: Fjenden blev fordreven fra Classens Have — videre ikke.

General Peymann tog personlig Deel i dette Udfald; han var tilfods, og udsatte sig, hvor han kunde, for de fjendtlige Kugler; han kjendte sit uhyre Ansvar, han vidste, hvor haabløst Forsvaret var, og — han søgte Døden. Det lykkedes ham kun at blive saaret i den ene Fod; han blev bragt op paa Volden, hvor der foretoges en Forbinding, og da Lægen udtalte sin Beklagelse, svarede Generalen: »Dette har Intet at betyde; her« — han holdt Haanden mod sit Hjerte —, her skulde Kuglen have ramt!« Det udviiste personlige Mod, i Forbindelse med en almindelig Medfølelse, bragte den gamle Mands sjunkne Popularitet paany noget i Stigning.

Som et andet lidet Exempel paa Folkegunst-Thermometrets Tendens til let at gaae op og ned i disse skjæbnesvangre Dage, kan tjene følgende lille Episode, der forresten, ligesom den fore-

gaaende, tilhører Historien og derfor turde være bekjendt nok:

Man vidste ikke rettere, end at hele Hoffet havde taget »Reisaus«, og der faldt i den Anledning ikke allevegne blandt Menigmænd de meest smigrende og skaansomme Udtalelser. Hvor forundret og glad blev man derfor ikke, da der pludselig, ledsaget af en Kammerherre og Kammertjenere, viiste sig paa Volden blandt Borgerne en virkelig kongelig Prinds. Det var den 15-aarige, lidt uanseelige Prinds Ferdinand, som man maaskee i Skyndsomhed havde forglemt, og som ialtfald var ladet alene tilbage af det udvandrede Hof.

Ved denne pludselige og uventede Tilsynekomst herskede almindelig Begejstring; enhver Borger eller Borgerinde, som fik Lejlighed til at træde Prindsen saa nær, at man kunde gribe Sømmen af hans Frakke eller vel endog trykke hans kongelige Haand, var henrykt. Folkegunstens Thermometer var, som sagt, for den unge, »modige« Prinds steget til sit Højeste; der var altsaa dog En tilbage, som vilde »døe i Reden«.

Desværre, »atter Bedemandsstil!« Prinds Ferdinand tænkte slet ikke paa at døe. Han gik netop med sit Rejsepas i Lommen. General Peymann havde nys forskaffet ham det hos Lord Catchard. Da man næste Dag fik at vide,

at Reden nu for Alvor var tom, og at der ikke var bleven saa meget som et eneste Duun af fyrstelig Byrd tilbage i den, sank Thermometret. For Prinds Ferdinands Vedkommende fik det i Tidens Løb ikke Lejlighed til at hæve sig synderligt.

Jeg gaaer nu igjen over til at lade Commandersergeanten tale lidt om sig selv og sine Fata:

»Vi vare« — siger han — »naaede til den 2den September; Bomberne vare begyndte at springe, men Ingen, fra den snildeste Ingenieur til den meest ukyndige Lægmand, havde nogen rigtig Anelse om, hvilken Ulykke et Fyrværkeri af congrèvske Raketer og springende Granater i kort Tid kunde bringe over en fredelig By, som aldrig havde udæsket Nogen. Om de forestaaende tre Nætters Rædsler havde ikke den meest ildespaaende Phantasie nogen Forestilling.

Som sagt, paa denne Dag, eller rettere Dagen iforvejen, var jeg bleven ansat ved den Afdeling, som betjente Kanonerne paa Rosenkrantz's Bastion ved Østerport. Det Compagni, hvortil jeg hørte, stod opstillet paa Volden, udenfor Møllen, og intet Særkjende tydede paa, at der tilsigtedes noget Usædvanligt. Det var bleven Aften, da kom pludselig den første Bombe farende over vore Hoveder for at slaae ned etsteds i Byen.

Det var et skjønt Syn, og det blev hilset af Mandskabet, som om det var Indledningen til et Divertissement, med kraftige Hurraraab.

Stadthauptmand Mylius, som tilfældigvis befandt sig i Nærheden, kom nu ilende til; han foreholdt Borgerne det Ubesindige i deres Raab, idet han i faa, men klare Ord skildrede dem, hvilken Nød og Elendighed en sandan Bombe kunde bringe i deres Hjem. Efter denne Tilrettevisning blev man slukøret og lang i Ansigtet, og der blev ikke oftere raabt Hurra.

Forskrækkelsen satte sig dog igjen Noget, da man omtrent samtidig fik fat i en trykt Proclamation fra General Peymann til Kjøbenhavns Indvaanere. I denne udtalte den lærde Ingenieur, at man slet ikke skulde lade sig forskrække af saadan en Bombe; den var uskadelig, saalænge den ikke sprang, og dette kunde forhindres derved, at man, istedetfor at løbe sin Vej, traadte rask hen til Projectilet, hvor det laae, og snappede Brandrøret ud. Og dette superbe Raad, der ligner det bekjendte: naar man vil fange Spurve, skal man strøe dem Salt paa Halen — fandt strax lydige Følgesvende.

Derpaa fik vi et eclatant Bevis; thi medens der endnu blev talt og raadslaaet om Sagen, foer en Bombe ned og rodede sig sydende og sprudlende omkring i ikke lang Afstand fra, hvor

vi stode. To Artillerister, ved Navn Spang og Gedei, skyndte sig, i troskyldig Tillid til den Lærdes Erfaring, hen til det nedfaldne Brushoved, som de ved et rask Ryk, endnu i rette Tid, fik berøvet dets Gifttand.

For dette Eexempel paa »Mod og Conduite« bleve de Begge, allerede næste Dag, lønnede med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Mange fandtes neppe, der af Dumhed eller Overmod bejlede til denne Gunst.

Strax ved første Bombekastning fik jeg Ordre til at lade den Haubitz, ved hvilken jeg var ansat; jeg lystrede med en rigtig god Vilje, men dog med Følelsen af, at vi skøde »ins Blaue hinein«, og kun gjorde Knips i Lommen. Blandt mine Overordnede maa vel have været dem, der tænkte som jeg; thi jeg fik Ordre til, ikke at gjøre flere Skud.

Dette gjaldt maaskee hovedsagelig min kortrækkende Haubitz; thi man vedblev forresten endnu at skyde fra vor Bastion; ja — jeg veed egentlig ikke, om jeg bør prale deraf — men der blev skudt saa yppigt, at endog Ammunitionen var ligeved at slippe op. — Da jeg ikke maatte skyde, stod jeg heldigvis til Disposition paa anden Maade.

Ørkesløshed under saadanne Forhold, er en styg Ting; jeg var derfor inderlig glad ved, at

blive sat i Arbejde ved en Ordre, udgaaet fra Chefen, Oberst Hallander. Den lød paa, at jeg skulde begive mig til Laboratoriet, og derfra snarest mulig vende tilbage med en Vognladning Ammunition.

Jeg satte mig strax i March. Snart var jeg inde i Byen, hvor den første Rædselsnat var ved at skride til Ende; det var endnu tidlig Morgenstund. Bomber, Granater, gloende Kugler, Brandkugler, Raketer — jeg husker ikke alle Navnene — fortsatte deres Krydsild; men med længere og længere Mellemrum af Tid, indtil Skydningen endelig ganske ophørte, omtrent Kl. 8.

Ak, hvor lidet Begreb havde jeg endnu om, hvad der var skeet. — Jeg lagde Vejen gjennem Kronprindsessegade, og da jeg udfor Kongens Have saae, at alle de derværende Træboder — en ved hver Muurpille, langs hele Jerngitt'ret — rimeligvis af Jordrystelsen vare komne til at helde forover — af Folk saae jeg endnu ingen —, kunde jeg, med min ungdommelige Sands for det Komiske og i et Øjebliks Lune, ikke lade være at lee. Jeg hilste endogsaa med min Sabel, men ganske hemmelig, og omtrent med samme Tilfredsstillelse som Børn føle, naar de skjære Ansigter i Mørke. God Morgen! Ingen Complimenter, om jeg tør bede! Mange Tak, Børn! Aa, værs'artig at staae op igjen! — saaledes og paa lignende Maade

vedblev jeg at tiltale Boderne, hele Rækken igjennem.

Det var en lille barnagtig Kaadhed, som det volder mig en vis Morskab at bevare i Erindringen. Hin Morgenstund varede den ikke længe; alt hvad den nys gryede Dag, baade ørelydt og stumt, fortalte mig om den svundne Nats Rædsler, har jeg endnu langt mindre forglemt.

Hvorfra Efterretningerne naaede mig, veed jeg ikke selv; jeg opfangede dem i Forbigaaende, ved Samtalendes Yttringer; læste dem i forfærdede Gruppers Minespil og Aasyn, og saae hist og her Bekræftelsestegn paa det, jeg erfarede, i oprodede Brosteen og nedstyrtede Skorsteensrør og Tagsteen; men hvor langt var jeg dog endnu fra at ane Alt; det jeg saae, var kun Virkningen af forvildede Skud, der ikke havde naaet Maalet eller vare gaaede for langt.

Fristelsen til at blande mig i de Samtalendes Grupper, for ved rene Ord at erfare om Nattens Begivenheder, og Længslen efter at vide, hvorledes det stod til i mit Hjem, hos Forældre og Sødskende, maatte vige for Pligtens Magtsprog. Der var betroet mig en Mission, jeg turde ikke nøle, men fortsatte stødt min Gang, uden Ophold.

Alt som jeg skred frem ad min Vej, mødte jeg flere og flere Afdelinger af alle Slags Vaaben:

Linjetropper, Livjægere, borgerligt Infanteri, Studenter, Herregaardsskytter o. s. v., de ilede Alle til Voldene, hvor man befrygtede Englændernes Hensigt, at foretage en Storm. Man gik i den fejlagtige Tro, at Bombardementet nu var til Ende. Ak, man tænkte ikke paa, at Mordbrænderen, idet han lyser op med sin Fakkel, helst hytter sit eget Skind, at man, ved at fortsætte som man havde begyndt, paa mageligere Viis vilde naae sit Maal.

Alle ilede til Voldene — og jeg! — Der var ingen Tid at spilde; jeg maatte skynde mig.

Jeg ankom til Tøjhuset, hvor jeg reqvirerede en Vogn, og da denne endelig var bragt tilstede, satte jeg mig op hos Kudsken, for at paaskynde hans Fart til Laboratoriet. Vognen stødte meget stærkt; vi havde kun tilbagelagt en ganske kort Strækning, da — Krak! Hvad var det? En Explosion lige under mit Sæde! . . . Jeg foer tilvejrs og greb til min Baglomme; det var min Medicinsflaske; den var gaaet i Skaar, dens røde Indhold mærkede jeg baade ind- og udvendig; men Uniformen, af samme Blodfarve, leed ingen Skade derved.

Ved Knippelsbro kunde jeg allerede ikke længer udholde denne forfærdelige Kjørsel, hvorfor jeg sprang af, og fulgte Vognen tilfods.

Hidtil var Alt gaaet godt; jeg var skredet frem ad min Vej, uden at bekymre mig om Højre og Venstre. Men, ankommen til Christianshavn, antog Fristelsen en ny, uventet Skikkelse, og jeg behøvede hele mit Mod og strategiske Talent for at undgaae Faren.

Jeg blev formelig belejret, og, skrøbelig som jeg var, maatte jeg nok kunne nære Frygt for, at det skulde gaae min indvendige Fæstning, som det var gaaet min stakkels Medicinsflaske.

Det er let, at sætte sig ind i Situationen; de Belejrende vare fire unge Piger, men utaalmodige og omstændelige i deres Krydsforhør. De vilde vide Besked om alle Tildragelser — mange flere, end det var mig muligt at gjøre Rede for; de vare, i bogstavelig Forstand, nærved at klemme Indholdet ud af mig; de nappede i mine Ærmer, trak i mine Skjøder og beskøde mig samtidig med congrèvske Raketer fra deres smukke Øjne.

Deres Sorg og Bekymring for fraværende Slægt og Venner, deres troskyldige Tillid og umiskjendelige Dannelse, skød Gentlemannen stærkere frem i min Bevidsthed; de vare komne Fæstningen saa nær, at jeg med Lethed, ved et lille Udfald, kunde have taget Revanche; et hurtigt snappet Kys, en let Omfavnelse til Højre og Venstre, vilde i et Nu have splittet det fjendtlige

Artilleri; men jeg tabte ikke Besindigheden; jeg fortalte dem, i hvilket vigtigt Ærinde, jeg var sendt, og at man paa Volden ved Østerport ventede paa min Tilbagekomst; det hjalp; vi sluttede Affairen med en virkelig skjøn Fred, og beseglede den med Nik og Haandtryk.

Medens man paa Laboratoriet var ifærd med at fylde min Vogn, løb jeg bort, for, hos den første den bedste Høker, at føje den Naturtrang, der til dagligt Brug kaldes Sult. Det lykkedes mig uden Sinkelse, og jeg kom i god Tid tilbage til Vognen. Den var til Fadningens Rand fyldt med Karduser. Det Hele blev til Slutningen tildækket med nogle Haartæpper; maaskee meente man, at det var en Slags Pantserklædning, gjennem hvilken ingen Granat kunde trænge.

Jeg følte mig, under de nuværende Omstændigheder, langt mindre end tidligere, fristet til at sætte mig op at kjøre; derimod befalede jeg Kudsken, at holde Øje med og følge mig i nogle Skridts Afstand, og for dog idetmindste at give min Escorte et noget militairt Anstrøg, trak jeg Sablen, idet Toget satte sig i Bevægelse. — Vejen gik forbi Børsen, ad Kanalen og over Kongens Nytorv.

Uagtet der fra min Side ingensomhelst Forsommelse var skeet, lakkede det dog stærkt mod Aften. Dette fik jeg at fornemme; thi da

jeg havde naaet Kongens Nytorv med mit glædelige Læs, var Uvejret brudt løs paany i fuld Styrke. Det var den samme øredøvende Helvedslarm, jeg kjendte fra forrige Nat; de fjendtlige Morterer satte Jorden i en bævende Bevægelse, som om det havde været et virkeligt Jordskjælv, og hver Gang de buldrede løs, viiste sig paa Himlen de krydsende Ildbaner med den gyselig-skjønne Regn af knagende, bragende, susende, brusende og springende Projectiler.

Kongens Nytorv hørte med til de udprægede Kasteskiver, Fjenden havde valgt sig. Sagen var den, hvad han naturligvis godt vidste, at General Peymann her, i Raus Gaard — det nuværende Hôtel d'Angleterre — havde opslaaet sit Hovedkvarteer. Den lille Extraforestilling, der gaves her, var fornemmelig til Ære for Fæstningens Commandant, at han skulde fremskynde Capitulationen.

Jeg indsaae, at jeg var paa en højst farlig Vej; hvert Øjeblik sprang en Brandraket i min Nærhed. Nu er det forbi! tænkte jeg ved enhver saadan Lejlighed, og saae mig da ængstlig om efter min Kudsk. Dèr sad han paa sit Agebrædt saa rolig og ligegyldig, som om han kjørte med et Læs Brænde. Jeg vinkede til ham, at han skulde skynde sig, og snart havde vi da ogsaa, uden tilstødt Uheld, naaet Store Kongensgade,

gjennem hvilken vi, mindre udsatte, droge videre til Østerport og til min dèr ventende Bastion.

Medens vi tilbagelagde den sidste Deel af Vejen, gav jeg mig til, ikke uden Harme, at reflectere over den Malconduite, der ofte blev udviist fra de Overordnedes Side. I dette Tilfælde f. Ex.: hvor uforsvarlig var ikke den hele Fremgangsmaade? Istedetfor at beordre en af Artilleriets egne Rustvogne, ledsaget af en passende Escorte af Mandskab, under en Commando, sendte man et eneste Menneske afsted paa en farlig Expedition, ret som om det kun angik et lille Ærinde i et uskyldigt Familieanliggende; man sinkede hans Tid, ved at sende ham fra Tøjhuus til Laboratorium; man gav ham en civil Befordring og jog ham midt ind i Kugleregnen med en Ladning brandfarligt Materiale, som ved den mindste Gnist, trods de beskyttende Haardækkener, kunde have udbredt den forfærdeligste Død og Ødelæggelse rundt om sig. Og sæt saa endda blot, at jeg var kommen Noget til; saa havde Vognladningen jo været herreløs, og Ingen kan forudsee, hvorledes Slutningen vilde være bleven.

Heldigvis gik Alt godt; jeg naaede Maalet, uden Katastrophe. Mine Overordnede havde, under min Fraværelse, taget Sagen med samme passive Ro, som Vognmandskudsken paa sit Agebrædt.

Tiden skred fremad; Englænderne vedbleve at lyse op; den 2den Rædselsnat, mellem d. 3die og 4de September, var kommen. Jeg følte mig saa træt og sløvet, efter de foregaaende Nætters Søvnløshed og Mangel paa Hvile, ej at tale om den overstaaede Dags Anstrængelse, at jeg næsten ikke mere ændsede Fjendens Projectiler, men kun tænkte paa at finde en Krog, hvor jeg ganske kunde opløse min Sjælstilstand til et Intet. Hvis det ikke skete snart, forekom det mig, at jeg maatte synke sammen, hvor jeg stod. Jeg vidste ikke, at selv den Dødes Muskler, ved Electricitetens Paavirkning, kunne faae Spændkraft og sættes i Bevægelse. Det var mig forbeholdt, practisk at gjøre denne Erfaring.

Mit Compagni havde Vagtstue paa selve Møllen; jeg famlede derhen, slap gjennem Forstuen indenfor Døren, og lod mig falde ned paa en Bænk. Indenfor Vagtstuen var endnu et Værelse, hvor jeg, halv ubevidst, havde tænkt paa at snige mig ind, hvis det ikke Andetsteds skulde lykkes mig, at finde en ordentlig Seng. Men jeg naaede intet af disse Øjemed; det electriske Stød kom; min fulde Bevidsthed og normale Drivkraft blev i et Nu kaldt tilbage til Livet.

Med dette pludselige Omslag, gik det til paa følgende Maade:

Udenfor Møllen var en Bænk, og paa denne havde to Artillerister taget Sæde; de samtalede med Bekymring om deres Familier, som de, for Pligtens Skyld, havde maattet forlade og overlade til Skjæbnen. Idet jeg gik ind, havde jeg et Øjeblik, dog uden at ændse, hørt paa denne Tale, af hvilken min halvslumrende Sjæl ligesom fastholdt Enkeltheder i ubevidst Erindring. Formodentlig vilde dog Samtalen være kommen til at beskjæftige mig i mine Drømme, saafremt der var blevet Noget af Søvnen; men ....

Pludselig tog Samtalen en Retning, der interesserede mig; den bragte mig til at give Agt og lytte til med større Opmærksomhed. — De to Constablers Navne vare, hvis jeg ikke fejler, Schnitter og Køhl; den Førstnævnte var Typograph og conditionerede hos K. H. Seidelin i Pilestræde, den Anden var Skomager og boede i Skidenstræde, den senere Krystalgade; jeg selv boede, som ofte nok sagt, paa Kjøbmagergade — og vi hørte altsaa alle Tre hjemme indenfor samme Environ. Det interesserer mig at opfriske min Erindring, idet jeg gjengiver Samtalen her:

Schnitter: »Maa jeg spørge, om Nogen af Eder troer paa skjulte Kræfter i Naturen, jeg mener saadanne, der yttre sig som Forvarsler for storartede, forestaaende Begivenheder, hvorom Lægfolk ikke kan have noget Begreb?«

Køhl: »Ja, det maa De forklare nærmere; den Sætning lød mig altfor lang og lærd.

Schnitter: »De veed maaskee, at jeg arbejder ved Bladet »Dagen«. Det har altid været min Skik, nøjagtigt at samle Avisens ældre Aargang, for i paakommende Tilfælde at kunne slaae efter, i Anledning af en og anden foregaaet Tildragelse. Igaar, inden jeg trak paa Vagt, søgte jeg saaledes efter Noget, som jeg dog ikke fandt, hvorimod mit Øje stødte paa nogle Steder, der vakte min Opmærksomhed og bragte mig til at stikke de paagjældende Avisnum're i min Brystlomme, deels for at kunne vise Indholdet til Andre, deels for at pantsre mig mod Forkjølelse; ja Nogle mene endogsaa, at Avispapir er godt til Beskyttelse mod Kugler og Granatstumper. Det være nu som det vil, saa er Bladene her, og nu kan De selv læse, Køhl, hvis De har Lyst.

Køhl: »Ja, Belysningen er ikke videre god; hvorom drejer Sagen sig da?«

Schnitter: »Kan Ingen af Eder erindre et Skud, som for en Tid siden pludselig lød fra det øverste af Rundetaarn, og satte hele Kvarteret i Bevægelse?«

(Jo, det huskede vi godt; vi havde endogsaa alle Tre været med at storme Taarnet i den Anledning, idet det heed sig, at »Fjer-Niels« — saaledes kaldet, fordi han lavede Fjerbuske til Offi-

cers- og Damehatte — havde skudt sig oppe i Taarnet.)

Køhl: »Men hvad vedkommer os nu den gamle Ammestuehistorie, og hvad Forvarsel kan der vel have ligget i den?«

Schnitter: »Det var Ret! Vær kun stupid. Jeg staaer paa min Tro, holder paa Varsler og mener, at hint mystiske Skud, som netop faldt idag for et Aar siden, havde en Betydning, hvis Forstaaelse først nu bliver klar. Værsgo', her er de paagjældende Num're; nu kan De læse, hvis De skjøtter derom, ellers udbeder jeg mig mit Pantser tilbage.«

(Køhl læste temmelig haltende og i en noget snøvlende Tone:)

»Dagen«, 2den Septbr. 1806, Nr. 142. »I Formiddags stimlede en stor Mængde Mennesker til Rundetaarn og løb derop. Man havde hørt et Skud og paastod, at det var affyret deroppe.«

»Dagen«, Tillæg til Nr. 143: »Ingen veed hvorfra det Skud kom, som i Tirsdags forvoldte saa megen Allarm og Sammenstimlen ved Rundetaarn. Saameget er vist, at det paa Kjøbmagergade, i Pilestræde (hvor Udgiveren af dette Blad boer) og paa Cancelliet, hørtes, som om det faldt i Nærheden af hvert af Stederne.«

(Nu er der kun eet Numer tilbage:)

»Dagen«, Nr. 144: »Det gaadefulde Skud,

som Tirsdag Formiddag løsnedes, og som indbragte Rundetaarn en saa stor Mængde Besøgere, har opvakt saa almindelig Opmærksomhed, og man er i Gisninger gaaet saa vidt, endog at troe, at det var et af disse underlige Smæld i Luften, hvorved der i andre, mere troende Lande nedfalde Himmelstene —«

Schnitter: »Nu veed I, hvad der staaer i Aviserne, og nu kjender I min Tro paa Varsler. Tvivl ikke om, at Knaldet kom fra et Meteor. Hvem tør i det Hele benægte, at »Dagen«, som jeg har den Ære at være Medarbejder i, her har gjort sig en Fortjeneste ved at forudsige, og at de oppe paa Observatoriet allerede for et heelt Aar siden, maatte kunne have sagt, hvad der vilde skee idag, hvis de ikke havde sovet. Hvad sidder de der ellers for?«

Fem Minuter efterat jeg var gaaet ind, faldt en Bombe netop paa den Plads, hvor jeg havde staaet og hørt paa Samtalen; de to Artillerister fore afsted hver til sin Side, i Læ bag Møllen, saa at det lykkedes dem at undgaae Faren. I det Samme styrtede Mølleren og hans Søn udefra ind i Vagtstuen; de reve Døren op ind til det andet Værelse, og kastede sig dèr, uden Betænkning, næsegrus paa Gulvet; men i deres Skyndsomhed

havde de glemt, at lukke Døren til Forstuen efter sig. — Da stod jeg oprejst og lysvaagen!

Ledet af Selvopholdelsesdriftens Instinct, drog jeg den aabenstaaende Dør tæt til mig, og kom saaledes, bag ved samme, til at staae i et Slags Skjul, der i ethvert Tilfælde, var nok saa beskyttende som Laboratoriets Haardækkener — hvilken Tanke dog ikke paakom mig dengang.

I samme Nu sprang Bomben. Ganske rigtig! Dens Hensigt var reèl; den havde tiltænkt os et slemt natligt Besøg med effectfuld Virkning, for at vi dog ikke skulde savne et practisk Begreb om, hvorledes det gik til inde i Byen, hvor dens Medskabninger vedbleve at regne ned til Opbyggelse for Ødelæggelsens Vederstyggelighed.

Som sagt, Bomben sprang; dens Larm lød som Helvedslatter, eller maaskee var det Mordbrænderens egen, der saaledes fandt sit Udtryk. Klirren af Glas — der forblev ikke en heel Rude i Huset — blandede sig i Larmen; og hjalp min Dør ej i anden Henseende, beskyttede den mig dog ialtfald mod Skaarene, der, som Rasende, fore omkring og slog til Lyd mod enhver hindrende Gjenstand.

Hvad selve Bomben angaaer, da foer et Stykke ind i Væggen tæt ved min Kind, et andet tog Vejen opefter, ovenover mit Hoved, hvor det gik gjennem Loftet, som om dette var et Ark

Papir, og endelig, mat og afkræftet, lagde sig til Ro i Møllerkarlens Seng — det Sted, hvor jeg kort iforvejen saa inderligt havde ønsket mig hen. Dèr kunde jeg rigtignok have faaet en rar Sovekammerat!

Anden Ulykke skete ikke, derimod indtraf, som allerede sagt, det mærkelige Tilfælde, at jeg, til den svageste af mine Nærver og Muskler, havde gjennemgaaet en fuldstændig electrisk Cour. Jeg var bleven saa aldeles mig selv igjen, at jeg endnu mange Timer efter, ikke følte mindste Trang til Søvn og Hvile.

Saa oprandt omsider den 4de Septbr. Fra Vorherres Side var den udstyret med samme Solsmil og haabindgydende Mildhed, der, som Modsætning, ogsaa havde udmærket de foregaaende Dage. Mortérerne derude vaandede sig med længere og længere Mellemrum, indtil de omsider ganske taug. — Mørkets Gjærning kan ikke trives for Guds klare Aasyn!

Var det nu forbi? Forestod der en Storm paa Fæstningen eller hvad skulde komme? Ingen vidste Noget derom. Tiden til Svar kunde vel ikke udeblive længe. Vore Kanoner fra hele Voldlinien vedbleve at drøne, vist neppe med synderligt Haab om at volde Fjenden Fortræd; men vel snarere for at lade ham vide, at vi holdt os godt vaagne, og vare paa vore Poster.

Paa vore Poster — —! Ja i den Henseende kunde der dog maaskee føres adskillige Anker. Men de Overordnede trykkede skaansomt Øjnene til, og lode som de Intet saae, idet de overdroge til Underbefalingsmændene, at optræde advarende og skræmmende. Skulde Krigsartiklerne være bragte til Anvendelse, vilde det have seet galt ud med de stakkels militaire Borgere; thi en Mængde af dem, var uden Tilladelse løbet bort for at see til deres betrængte Familie. Hvad var der blevet af den? Maaskee befandt den sig ikke længer i de Levendes Tal! — Hvormeget talte ikke her til Undskyldning for Insubordinationen? Desuden — det maa jeg sige! ved mit Compagni — og jeg troer at det Samme var Tilfældet ved de andre Compagnier — alle de Bortgangne vendte af sig selv tilbage.

Imidlertid var der dog en Jøde, en vis Meyer, blandt mine Folk, som trak Tiden altfor utilbørlig længe ud, og jeg var allerede begyndt at mistvivle om hans Tilbagekomst. See, da indfandt han sig omsider luskende, i Haab om, ikke at blive bemærket. Men jeg havde Øjnene godt med mig, og han var strax opdaget. Jeg modtog ham meget alvorlig:

»Naa da, Meyer! Er De endelig dèr? Ja, De veed vel nok, hvad Krigsartiklen siger med Hensyn til Den, der uden Tilladelse forlader sin Post?

Jeg har været nødsaget til at melde Dem hos Capitainen, og De er vel beredt til at modtage Conseqvensen, som den vil falde?

Meyer lagde sit Ansigt i de ynkeligste Folder, og udbrød i sin meget udprægede Jødedialect:

»Ach, Hr. Commandérsergeant! vær naadig og skaan mig; gjør det for min stakkels Kones og mine Børns Skyld. Jeg har kun været borte for at see til dem!«

»Er der hændet dem noget Ondt?

»Ach, nej! jeg takker Israels Gud saa mange Gange; men de vare Alle ved god Helsen. Gid Enhver kunde sige det Samme! men Huset derhjemme var opfyldt med over Hundrede stakkels husvilde Flygtninge, inde fra Byen; de havde mistet Alt, og kun frelst deres sølle Liv.«

»Ja, det er Sandt; nu husker jeg det: De boer jo paa Christianshavn!

»Javel, Hr. Commandérsergeant!«

»Men, da De saa havde overtydet Dem om Familiens Velbefindende, hvorfor vendte De saa ikke strax tilbage? Det vilde have gjort Dem mindre strafskyldig; ialtfald vilde jeg bedre kunne have skaanet Dem!«

»Ach, mange Tak, Hr. Commandérsergeant, for Deres gode Hjerte; men De kan nok skaane mig alligevel, hvis De vil.

»Det tvivler jeg om. Men hvorfor kom De da ikke?«

»Ach, Herregud! Seer De ...; jeg gjør vel bedst i at bekjende ...; seer De, man er Soldat, men man er ogsaa Familiefader og saadan Noget — De forstaaer mig jo nok!«

»Jeg forstaaer ikke et Muk af denne Snak; ta'l reent ud af Posen! Kort og godt — hvorfor kom De ikke?«

»Fordi — fordi jeg ikke kunde.«

»Saa siig da, hvad der var i Vejen!«

»Det var mig ganske en Umulighed! Jeg kunde, Gud straffe mig, ikke komme over Broen for bare Bomber!«

Her brast Forhørsdommeren ud i en uimodstaaelig Latter. »Jeg havde med Flid trukket Forhøret saa langt ud, fordi det dog altid var en Adspredelse, midt i Elendigheden, og tillige saa usigeligt morsomt. Hvis Nogen havde seet den Figur, Meyer stillede op, havde hørt hans gediegne Jødesprog og iagttaget hans komiske Gestus, vilde han have deelt min Mening. Dertil kom hans saa ynkeligt tilstaaede Fejghed — kort sagt, den hele Scene tiltalte mig saaledes, at jeg, efterat have ladet ham gaae, gned mig i Hænderne og sagde til mig selv:

»Det var ypperligt! accurat som om jeg saae mig selv; jeg tvivler om, at jeg kunde have gjort det bedre!«

Siden blev den hele Række af Syndere opstillet; de fik en Generalafriffling af Capitainen, som truede dem, i Gjentagelsestilfælde, med Lovens Strenghed. — Det var jo unægtelig en mild Straf; men naar Alt kommer til Alt, var der, som sagt, Nok, der talte til deres Undskyldning. Naar Meyer ikke hørte Kanonerne, var han altid glad; ved denne Lejlighed var han, paa Grund af naadig Straf, saa mild og fornøjet som en nyslaaet Toskilling.

— Den tredie Rædselsnat var i Anmarch; den kom skrækkeligere end nogen af de foregaaende. Nu var det min Tid, at liste mig bort fra det Hele. Den electriske Strøm fra igaar Aftes havde mistet sin intensive Kraft; jeg følte, at det ret strax vilde være ude med mig, at jeg vilde falde besvimet til Jorden, hvis jeg ikke fik nogen Søvn og Hvile.

Jeg kunde vist nærmest sammenlignes med en Beskjænket, under mit vaklende Forsøg paa at naae Møllen; men endelig lykkedes det mig at komme derind. Jeg kjendte af Erfaring Bombestykkernes Tendens til at springe opad, derfor vilde jeg hellere søge min Plads under end over Jorden, hvis det lod sig gjøre; maaskee havde Loftet været et nok saa sikkert Sted; men det vidste jeg ikke. Ved instinctmæssig at famle omkring, kom jeg nogle Trin nedad, og befandt

mig i Kjælderen, hvor jeg til min stille Glæde opdagede, at der var Kostald, og at en Baas stod ledig. At tage den i Besiddelse og strække mig til Hvile, var et Øjebliks Sag.

»Naa, min gode Busse,« sagde jeg til min drøvtyggende Phlægmaticus af Sidemand, »Tak for din Gjæstfrihed; skulde der komme Noget i Vejen, saa kald paa mig!«

Neppe havde jeg tænkt eller sagt dette, førend jeg sov; i Begyndelsen var jeg vistnok lidt urolig: jeg drømte om Kostalden under Theatret i St. Pederstræde; jeg saae mig selv paa Brædderne agere Meyer i et stort og brillant Militairskuespil, og hørte Salen gjenlyde af dundrende Applaus; men jeg kunde dog ikke ret nyde min Triumph; thi med Ængstelse lyttede jeg efter, om ikke Køerne dernede fra skulde sende deres Brøl op paa Theatret, og forstyrre det gunstige Indtryk.

Længe varede denne Drøm vist ikke, saa sov jeg tilbunds; jeg sov som en Kampesteen, der var sænket 15 Alen under Jordens Overflade. Det tog ogsaa uforsvarlig lang Tid med at komme op igjen; det følte jeg, uagtet jeg vedblev at sove.

— »Buh! Buh!« raabte det ind i mit ene Øre; jeg mærkede det, uagtet jeg fortsatte min Søvn uden at røre et Lem. »Buh! Buh! Buh!« gjentog det med større Eftertryk. — Jeg begyndte at

lytte. Drømmen var der igjen. Publicum loe og applauderede; jeg var henrykt.

Da hørte jeg tydelig den befrygtede Lyd fra Brændevinsmandens Kjælder; den trængte med Eet skrækkelig op til mig og tilintetgjorde hele Virkningen af min Sejr. Man loe ikke længer; der blev først hvisket i alle Kroge, saa blev der talt højt og tilsidst højrøstet; jeg kunde endog tydelig skjælne Ordene fra flere Stemmer:

»Det er skammeligt!« lød det fra Een.

»Nederdrægtigt! Oprørende!« raabte nogle Andre.

— »Monstro det er mig eller Køerne dernede, man mener?« tænkte jeg.

Jeg blev mere og mere vaagen; endelig slog jeg Øjnene heelt op; det var begyndt at blive lys Dag — i et Nu var hele Situationen mig klar.

— »Nej! det er Ingen af os, hverken mig eller Køerne! Det maa være noget Andet! Jeg har sovet meget længe!« saaledes talte jeg til mig selv, og satte mig lyttende overende paa mit Straaleje for at komme til klarere Kundskab om, hvad det kunde være. Noget Overordentlig foregik; det var klart.

— »See! see! see!« lød det igjen. Jeg kunde græde af Smerte ved dette Syn!

»Og hvilket uhyre Tab!« heed det. »Nylig kostede dette prægtige Taarn over 80,000 Rdlr.

at restaurere, og hele Kirken med Taarn og Alt, er kun assureret for 50,000 Rdlr. Højere Forsikkringssum kan ikke naaes, og maaskee gjælder den endda ikke for Krigsskade.«

»Ah! Nu veed jeg, hvad der er i Vejen!« sagde jeg til mig selv, docerende. »Ildkuglen har slaaet Hul paa Rundetaarn!«

— Atter følte jeg en Virkning som af Electricitet; i to Spring var jeg oppe ad Trappen; denne Gang havde mine Been heldigvis udsovet ligesom jeg selv, og dog rystede de under mig, saa at jeg maatte støtte mig mod Muren for ej at falde.

Fruetaarn brændte; Luerne væltede gjennem enhver Aabning frem fra dets Indre og slikkede, i een Sammensmæltning, med graadig Ildtunge, højt imod Himlen. Katastrophens Øjeblik var kommen; der var indtraadt en imponerende Stilhed; de fjendtlige Mortérer, vore Kanoner, hele Menneskemassen, baade Venner og Fjender, havde ligesom ophørt at drage Aande — da sank med Eet Skikkelsen sammen og forsvandt i Flammehavet, hvis Bølgeslag gik højt ved den vældige Masses Nedstyrtning. — Slotstaarnets Brand stod for min Erindring; det var anden Gang, jeg oplevede dette sørgelige, imponerende Skue.

Den tilbagetrængte Smerte gav sig Luft i et fælles Veeraab, saa lydeligt og gjennemtrængende,

at Fjendens, de tydske Lejesvendes, Hurra- og Glædesraab, ikke formaaede at overdøve det.

Den 5te September var kommen; først langt op ad Dagen standsede Skydningen udefra, og der blev ogsaa givet Forsvarerne Ordre til at holde inde. Rygtet gik, at Fæstningen havde capituleret, der blev endogsaa talt om dens Overgivelse og Plyndring; lutter tomme og intetsigende Gisninger. Ingen vidste nogensomhelst Besked.

— Skulde her blot et ganske kort Uddrag af de dengang skjulte Begivenheders Gang fremdrages, vilde det komme til at fylde en tyk Bog. Historien har optegnet det Hele; hvo, der vil opfriske sin Erindring har dertil nok af Kilder. Disse Blade have, som sagt, kun til Hensigt at opbevare Johannes Bruun's fordringsløse Biographi — ingen anden! Derfor skrider jeg igjen til at gjengive hans Ord, saaledes som de faldt, naar han fortalte os — sine Børn — om de Smaatildragelser, der havde krydset hans Tilværelse:

»Min Udnævnelse til Secondløjtnant,« fortæller han, »skriver sig fra denne ulykkelige Dag — den 3die Septbr. Trods de store Begivenheder havde man altsaa, i Administrationens underordnede Grene, Tid til at tænke paa Smaating. Allerede nogen Tid forinden Englændernes Besøg,

havde jeg været »oppe« til Officeersexamen, og bestaaet den med Glands — derfra stammede mit paaberaabte Kjendskab til Krigsartiklerne — saa at Udmærkelsen kun havde været et Tidsspørgsmaal. Nu var det besvaret, og jeg optog Svaret med en vis indre Glæde. Jeg havde et Slags Følelse af, at have fortjent mine Sporer, vel ikke directe paa Valdpladsen, men dog som en virkelig Soldat, under samvittighedsfuld Opfyldelse af Pligten.

Jeg kunde nu gaae hjem og trække i Officeersuniformen for atter at indfinde mig, smykket til min nye Værdighed. — Paa Kjøbenhavns Vold kom jeg dog ikke oftere den Gang.

Ved min Hjemkomst fik jeg i en Hast saa mange Nyheder, at jeg snart følte mit Hoved fuldproppet og ude af Stand til at rumme mere.

»Flere end 14,000 Ildprojectiler,« heed det, vare i Løbet af de tre saakaldte »Rædselsnætter«, kastede ind over Byen; Tusinde af Mennesker, fleest Børn og Kvinder, vare ihjelslagne; end ikke de overfyldte Hospitaler havde været beskyttede ved de fra sammes Tagtinder vajende sorte Flag. Hele Stadens nordvestlige Deel; alle de Gader, der laae mellem Voldene, paa den ene Side, og Frue- og Petri-Kirker, i en krum Linie forbi Rundetaarn, over Hauserplads til Gothersgade, vare deels brændte, deels overgivne til Luernes Forgodt-

befindende; det uforfærdede, raske Brandcorps havde kæmpet mod dem saalænge, indtil en stor Mængde af dets Mandskab var bleven dræbt eller lemlæstet. Chefen, Major Kirkerup, var falden, Sprøjter og andre Redskaber gjorte ubrugelige; mange Tusinde af de husvilde Indvaanere vare flygtede til Christianshavn og Amager, Andre, massevis, skaffede midlertidigt Asyl, hvor det kunde falde.

— — Og nu, heed det videre, om den forestaaende Capitulation; om dens sandsynlige Følger, om Commandantens og de andre Overbefalingsmænds Udygtighed; om — om —, Nej! mit Hoved kunde som sagt ikke rumme Alt, hvad der i kort Tid foer igjennem det.

Een Efterretning var der iblandt; den slog sig fast; men den tilhørte ej heller mit Hoved — jeg havde Rum for den andetsteds; den greb mit Hjerte og fyldte det med Veemod: Min Barndomsven, Christopher Rohmaica, var, som Livjæger, falden for Fædrelandet ved Udfaldet fra Classens Have, Natten til den 5te September.

— Saasnart Skræderen tillod det, var jeg atter i Function; dette indtraf i hvert Fald inden den 7de Septbr., den Dag, da Fredsbetingelserne underskreves. Paa denne Dag blev nemlig den Afdeling af Corpset, hvortil jeg hørte, forflyttet

til Batteriet Qvintus, medens en Infanteri-Officeersvagt etableredes paa Sixtus.

Desværre skete, som bekjendt, det vanærende Tilfælde, at henved 1200 Marinesoldater, hvoraf Størsteparten havde gjort Tjeneste paa Trekroner, strax efter deres Landsætning deserterede over til Englænderne, eller ialtfald gjorde Forsøg derpaa. Men disse Meensvorne vare rigtignok for Størstedelen Tydskere og sammenløbet Pak. Over dem, man fangede, blev der holdt Standret, og de bleve enten hængte eller skudte. Jeg anfører dette for at minde om, at det Exempel paa Dødstraf, jeg nu agter at meddeele, ingenlunde hørte til Sjeldenhederne i denne Tid:

En af mine Artillerister paa Qvintus, et Individ med det ominøse Navn Høne, havde, hvad der jo kan hænde den Bedste, en Dag seet for dybt i Flasken, og var bleven stærkt beruset. Hvorledes han havde forvildet sig til Sixtus, mindes jeg nu ikke mere, nok er det, at han, ved en fejlagtig Maneuvre, var kommen dertil, og som Følge af sin Tilstand anholdt og indespærret i den derværende Vagtarrest.

Istedet for nu at slaae sig til Ro og trøste sig saa godt, han kunde, ved sin Vanskjæbne: at være gaaet forkeert i Byen — en Reflexion, der ialtfald er lettere for den Ædrue end for den Berusede — teede han sig aldeles vild og ustyrlig

i sit tilgittrede Indelukke. Jeg er ikke utilbøjelig til at troe, at det skeete under et Anfald af Delirium, eftersom Fyren vitterligt var meget hengiven til Nydelsen af Brændeviin.

Vagtcommandeuren, Løjtnant Hagemann, der omsider var bleven kjed af at høre paa den Detenderedes Raaben, Skrigen og Sparken, gik ind til ham i Cellen for at tale ham til Rette og paabyde ham Ro; men min stakkels forvildede Høne vilde paa ingen Maade lade sig stække; han bildte sig formodentlig ind, at han havde en Fjende for sig, og at vi, som det hedder i Talemaaden, endnu befandt os »i Slagtetiden« — jeg tager tilmed neppe Fejl, naar jeg troer at kunne erindre, at han af Profession var Slagter —; nok sagt, Høne blev endnu mere ustyrlig ved dette Besøg; han fremdrog sin mægtige Lommekniv, og gav sig dermed til at hugge og stikke efter Løjtnanten, saa eftertrykkeligt og vildt, at denne først slap ud af det vilde Dyrs Buur, efterat have modtaget en dyb Flænge midt over Næsen.

En saadan Adfærd kunde naturligvis ingensinde, allermindst i Krigstid, undgaae Paatale og Straf; dette var et Krav, som ligefrem og ubønhørligt stilledes af Defecten fra Løjtnantens Næse. Den strænge Krigsret vilde ingen formildende Omstændigheder kjende, men dømte den Ulykke-

lige, der imidlertid var bleven ædru, til — at skydes.

Da Dommen var falden, skulde Delinqventen føres fra det Fangehul, hvori han midlertidig var indespærret, til Fængslet bag Citadellets Kirke, og det blev mit Hverv, at lede den Escorte, som skulde bringe ham derhen.

Denne Transport kunde for mig nær have taget en Ende med Forskrækkelse, og jeg maa være glad ved, at den gik som den gik. Maaskee var her atter begaaet en Malconduite fra de Overordnedes Side; mig forekommer det idetmindste, at den Dødsdømtes egne Kammerater burde have været fritagne for denne Bøddeltjeneste, skjøndt det senere blev værre endnu.

Mit Mandskab havde Høne imellem sig, og Escorten tog Vejen bl. A. gjennem Store Kongensgade, for at komme til Bestemmelsesstedet.

Da vi vare naade et langt Stykke op i Gaden, kom Viinhandler Lorenz Petersen, som jeg godt kjendte, op af sin Kjælder, og, uden i mindste Maade at tage mine mislige Vilkaar i Betragtning, gik han lige løs paa mig med nærgaaende Spørgsmaal, for at faae at vide, hvad Forbryderen havde gjort, og hvor vi skulde hen med ham.

Det var mig ikke muligt, at slippe for dette Forhør, hvormeget jeg end streed imod; jeg gav

ham derfor i saa faa Ord som muligt de forlangte Oplysninger. Ikkedestomindre foranledigede dette en Standsning og Sinkelse, som let kunde være bleven mig skjæbnesvanger; thi da jeg vendte mig om, for at see efter mit Mandskab, i den Hensigt, atter at sætte det i March, var der ikke Spor at opdage, hverken af Soldater eller Forbryder.

Det var en net Historie! Hvor vare de blevne af? Det foer mig koldt ned ad Ryggen, medens jeg ængstlig og skamfuld spejdede til alle Sider. Folk, som af Nysgjærrighed vare standsede for at see til og lytte til mine Oplysninger, begyndte at lee og more sig over den ængstelige Forlegenhed, hvori jeg var kommen, og som det var mig umuligt at skjule.

Endelig var der En af Mængden, som havde Medlidenhed med mig og hviskede: »De ere Allesammen gaaet ind til Brændeviinsmanden, dèr ved Siden af!«

— Saaledes forholdt det sig, heldigvis. Høne havde ikke kunnet modstaae Fristelsen fra Brændeviinsmandens Skilt og de lokkende Flasker og Glas, denne havde stillet til Skue i sine Vinduer; han havde tigget om, at maatte faae en Snaps, og, da »Den er let at lokke, som gjerne vil hogge«, og Kammeraterne desuden havde fundet, at et Afskedsbæger var højst passende, saa var hele

Escorten bøjet af til denne improviserede Slutningsfest.

Heldigvis var den allerede forbi, saa at jeg slap for at drive de poculerende Gravølsdrikkere ud af deres Smuthul. — Da de vare komne frem, og igjen opstillede, gav jeg dem højt en Irettesættelse, ikke uden Følelsen af, at jeg selv var brøstholdig, hvorefter Toget drog videre til sit Maal. Endnu engang blev der af Mandskabet taget en venlig Afsked med Stakkelen; det skeete foran selve det skumle Fængsel, hvis Døre, under uhyggelig Larm af Laas og Slaa, faldt i for den Tilbageblivende. Vi Andre marcherede hjem igjen til vor Vagtpost.

Havde nu blot Historien dermed været ude! Men det var den langtfra. Slutningen, Katastrophen, stod tilbage, og heller ikke ved den skulde jeg slippe for en Rolle som Medvirkende.

Jeg var tung i Sindet, da jeg, nogle Dage efter, atter mødte med en Afdeling af mit Mandskab, for at escortere Maleficanten paa den sidste jordiske Vandring, den, der førte fra Fængslet til Executionspladsen, en af Citadellets Bastioner.

Vejen var heldigviis ikke lang; men jeg betraadte den med Smerte; det forekom mig, at jeg blev brugt som blindt Redskab ved et hensynsløst og gyseligt Justismord. Aldrig glemmer jeg denne sørgelige Gang!

Ved Ankomsten til Pladsen fandt jeg, i Halvkreds opstillet, en Infanteriafdeling under Capitain Rømeling.

Rømeling! Rømeling? Hvorfra mindedes jeg dog dette Navn? Min Hukommelse kunde ikke bedrage mig! Men hvor i Alverden var jeg dog tidligere truffet paa Nogen, der heed saaledes? — Denne martialske Officeer med det formidable blonde Skæg og med et Embonpoint, der tydelig nok røbede, at Majoren og Bataillonscommandeuren sad færdig til at springe ud af hans adelige Mave, havde jeg aabenbart aldrig tilforn seet. — Rømeling . . .? Nu havde jeg det med Eet. Det maatte være den tidligere Spirrevip-Løjtnant, der optraadte som Helt i »Posthuusfejden« for 14 Aar siden; det var den Samme, jeg havde seet retirere baglænds ind ad den store Port, der til hans Beskyttelse blev lukket i og barikaderet indvendig fra; det var i Anledning af ham, mine Venner, Matroserne, havde raabt: »Send ham herud under Korsbaand og Forsegling, saa skal vi nok besørge ham videre.« Jeg saae dengang kun et Glimt af ham, dog anede det mig nu, at jeg ikke tog Fejl. Dengang vilde han stikke Student Mickelsen ihjel; nu skulde han være Helt i et Justismord. »Væ victis!« som Brennus sagde.

Jeg havde ikke modtaget nogen Instrux, og maatte følgelig handle efter Conduite. Da Manden

ikke skulde nedsables, men skydes, var det begribeligt, at her ikke forelaae noget Alternativ, men at jeg kun havde at aflevere ham til Infanteri-commandoen. Dette skeete.

Offeret saae sig om med en vis forundret og gribende Ængstelse; rimeligvis spejdede han efter en Udvej til Frelse, eller ialtfald efter et Middel, der kunde styrke ham til, at gaae det Forestaaende imøde. Hvor gjerne havde jeg ikke selv, i dette Øjeblik, gjort en Afstikker med ham til Brændeviinsmanden, for til Trøst og Husvalelse at raabe: »Nok for en Styver, Jacob Skomager!« Nen ak! det var atter en Tanke paa urette Sted. Acten var ude, stakkels Jæppe skulde ikke nyde flere Snapse i dette Liv.

Da Dommen skulde oplæses, som en lidet styrkende Finale for Delinqventen, commanderede Capitain Rømeling: »Giv Agt! Præsenteer Gevær! hvilket gav mig Anledning til, umiddelbart efter, at commandere, henvendt til min Afdeling, der ligesaavel som Infanteristerne, meente jeg sagtens, burde vise Loven Respect:

»Giv Agt! Præsenteer Sablen!«

Dette Echo fra en Secondløjtnant af det borgerlige Artilleri, kunde maaskee ikke andet end skurre i Ørene paa Hs. Majestæts bestaltede Befalingsmand; han foer, i høj Grad irriteret, hen til mig, og skreg med dirrende Stemme og

bydende Væsen, saa at det kunde høres over hele Pladsen:

»Hr. Løjtnant, jeg maa sige Dem, her er jeg Højstcommanderende. De har aldeles Intet at befale her!«

Oprigtig talt, jeg blev noget consterneret ved denne uventede Brutalitet, der passede saa slet til den stedfindende, gribende Situation, at jeg slet ikke vidste, hvorledes jeg skulde forholde mig til Sagen. Imidlertid fandt jeg, hvad uden-tvivl ogsaa var det Rigtigste, at jeg foreløbig burde »sluge Kamelen«; siden kunde jeg jo udfordre den Overmodige for Fornærmelsen, hvis jeg ikke foretrak, blot at føre Klage over ham. — Der var i Øjeblikket ikke Tid til nogen lang Reflexion.

Ved at være Vidne til min stakkels Hønes Befordring ud af denne Verden, glemte jeg for en Stund aldeles min Vrede; jeg gik endog bag efter i Rette med mig selv, og var ikke langtfra at tvivle om, at min Indblanding i Commandoen havde været tilbørlig.

Der blev afgivet 3 Salver mod den Ulykkelige, der allerede ved de første Skud havde endt sin Dødskval. Havde jeg blot ejet, hvad man i anden Forstand kalder en Salve, hvormed jeg kunde have udvisket det smærtelige Syn, som

denne Begivenhed længe, længe efter vedblev at fremstille for min Erindring!

— Jeg kunde nok vide, at Stadshauptmanden var bleven underrettet om alt det Passerede, derfor fandt jeg det rettest, strax personlig at bringe ham en mundtlig Rapport.

»Jeg har Intet at klage paa Deres Opførsel, Løjtnant Bruun,« sagde han, »dog troer jeg, at det vilde have været bedst, om de havde tiet, efterat Capitainen tog Commandoen. Han vil neppe røre videre ved denne Sag; lad os bære os ad paa samme Maade; det er bedst at glemme den!«

Dura lex, sed lex!

Jeg — min Faders Biograph — har nu afsluttet Skildringen af de Smaabegivenheder, hvori han i 1801 og 1807 var Deeltager; i flere Henseender ere de dog vistnok, trods deres Ubetydelighed, ikke uden litterair-historisk Betydning, saa at jeg ikke fortryder, at have optegnet dem. Nedskrivningen er skeet, hvad jeg maaskee oftere har gjentaget, efter Vedkommendes mundlige Relationer, støttet til de af ham efterladte skriftlige Optegnelser, og jeg er overbevist om, i intet Væsentligt at have begaaet nogen Fejl; det Eneste

skulde være, om der har indsneget sig nogen Unøjagtighed i de anførte Dato'er.

Hvad de store Begivenheders fortsatte Gang angaaer, da vil jeg endnu, for at tilvejebringe et Slags ligeligt Forhold i Meddelelsen desangaaende, hidsætte Følgende:

Den danske Flaade, som Englænderne tilrovede sig, bestod i 1807 af 17 Linieskibe, deraf Christian den Første paa 90 Kanoner og det mindst armerede, Mars, paa 60 Kanoner. — Dernæst 17 Fregatter, tilsammen paa 558 Kanoner; 8 Brigger, hver paa 18 Kanoner; 1 Kutterbrig, 1 Skonnert, 4 Stykpramme, 1 Flydebatteri, 10 Kanonbaade, 13 Kanonchalupper, 1 Kanonjolle, 1 Mortérchaluppe samt en Mortérbarkasse, armerede med et betydeligt Skyts af Kanoner, Haubitzere og Mortérer. Smaafartøjer og Pramme medtoges ligeledes, og samtlige Skibe bleve fuldt udrustede, ja formeligt stoppede med alt Slags Krigsforraad og Skibsmateriel.

Englænderne vurderede selv Flaaden til 2 Millioner Pd. Sterling. — En Lystfregat, som Kongen af England havde foræret sin Søstersøn, Kronprindsen af Danmark, ved dennes Confirmation, blev ikke medtagen, men oversendt til England tilligemed endeel ombordværende Krigsfanger.

Den 18de October skulde Englænderne, ifølge Capitulationsbetingelserne, have forladt Sjælland;

men samme Dags Aften, rejste sig en voldsom Storm af Nordvest, der varede i 24 Timer, og forsinkede Afrejsen til den 20de, i hvilken Anledning der fandt Rivninger Sted mellem General Peymann og Lord Catchard, der endog truede med paany at ville udskibe Tropperne, hvis man ikke fandt sig i det Uundgaaelige.

Da Indskibningen fuldstændig var foregaaet, tilintetgjorde Englænderne de Pramme og det Flydebatteri, de dertil havde betjent sig af. Blandt de engelske Søofficerer udmærkede sig ved brutal Raahed en Capitain ved Navn Home Popham.

Af den ranede Flaade opbrændte Englænderne, ved Saltholmen, Linieskibet Mars, Fregatterne St. Thomas og Tritton samt 3 Stykpramme, fordi disse Skibe og Fartøjer bleve anseete for usødygtige. Linieskibet Tritton kom paa Grund ved Taarbæks Rev, og blev der opbrændt; det Samme skeete paa Overrejsen med samtlige Kanonbaade paa 3 nær.

Endeel af Skibene, som vare ude paa Togter, undgik at falde i Englændernes Hænder; men hele Danmarks mægtige Flaade var reduceret til: 2 Linieskibe, 1 Korvet, 4 Brigger, 3 Stykpramme, 1 Flaadebatteri, 1 Kongejagt, 16 Kanon- og Mortérfartøjer, 2 Kongebaade og 1 Lystjagt.

Af Forraad plyndredes saa meget, at dette, foruden det, der medtoges i de fuldtstoppede Krigsskibe, fyldte 92 Transportskibe af 20,000 engelske Tons Drægtighed. Værdien af det røvede Krigsmateriel angaves af Englænderne selv for Underhuset, til en Værdi af 3 Millioner Rigsdaler.

Neppe vare Englænderne komne ud af Sundet med deres skjændige Rov, før Vorherre sendte dem en stærk Storm, der splittede Flaaden aldeles. Et Skib »Endeavour« forliste ved Kysten af Kent; et andet oversejledes; et Hospitalsskib og flere Transportfartøjer forgik med Mand og Muus. Af den tydske Legion druknede alene 460 Personer, og det øvrige Mandetab paa Overrejsen angives i samme Forhold. Dette var Nemesis.

Og hvorledes lønnede den engelske Regjering Befalingsmændene paa denne røveriske, skjændige Expedition: Admiral Gambier blev Pair, Lord Cathcart: storbrittanisk Baron; flere Baroner og Riddere undævnedes.

Endelig Besvarelsen af endnu et Spørgsmaal: Hvorledes gik det efter Kronprindsens Hjemkomst de danske Befalingsmænd? Vi ville nøjes med at hidsætte Overkrigscommissionsdommen for 3 af de Paagjældendes Vedkommende: »General-Major Henrik Ernst Peymann,« hedder det, »bør have Ære og Liv forbrudt og hans Gods confiskeres;

General-Major Carl Frederik Bielefeldt bør have Ære og Liv forbrudt, og hans Gods confiskeres; General-Major Hans Christopher Gedde bør have sit Liv forbrudt.

Denne Dom afsagdes først i Januar 1809; men »af Hensyn til de Domfældtes lange og tro Tjeneste og af sær kongelig Naade«, blev Straffen af Kong Frederik VI. formildet, for General-Majorerne Peymann og Bielefeldt, til Afsked af Krigstjenesten, uden Tilladelse til at bære Uniform og Felttegn, samt til indtil videre at tage Ophold indenfor Citadellet Frederikshavns Volde.

General-Major Gedde blev i Naade afskediget af Krigstjenesten. — Enden paa Katastrophen blev altsaa ikke saa blodig, som den truede til.

I dette lille Stemningsarbejde kunne vi ikke godt lade være lidt nærmere at omtale den bedrøvelige Tilstand, der indtraadte i Danmark i Tidsrummet 1807—14. — Hvem har ikke hørt tale om hine Tider, da et Pund Smør kostede 36 Rdlr., 1 Pd. Kaffe 40 Rdlr., 1 Skp. Salt 100 Rdlr., 1 Tde. Rug 140 Rdlr. og en daarlig Ko 1200 Rdlr.? Al Sølvmønt forsvandt, saa at en Specie blev betalt med 150 Rdlr. og tilsidst (1813), efter at Statsbankerotten var erklæret, en Een-Rdlr.-Seddel kun fik Værdi af 16 Sk., saa at

mangen god Gaard, hvori Staten gjorde Udlæg, blev solgt for Restancen af kgl. Skatter. Papirspenge viiste sig at være et ligesaa slet Surrogat imod Valutta, som Kirsebærblade imod Tobak, brændte Ærter og Rodebeder imod Kaffe og Gullerodsyrup imod Sukker, og dog tog Almuen i saa Henseende tiltakke.

»Han er saa fri som Gammelmands Søn!« denne Talemaade har sin Oprindelse fra hin Tid, da alt vaabendygtigt Mandskab indtil 60 Aars Alderen, (med Undtagelse af en Oldings eller Enkes eneste Søn) blev taget til Soldat. Den yngste Deel af Mandskabet kom til Linietropperne; den ældre til Landeværnet, der blev udstyret med Gevær, Patrontaske, Commissko og en hvid Kokarde paa Huen eller Hatten, men forresten ikke blev uniformeret. Men der var endnu et tredie Slags Militair, nemlig »Kystmilicen«, der ene og alene blev bevæbnet med lange Landser, hvormed de skulde holde Fjenden borte fra Kysten. Man har intet Exempel paa, at deres Mod sattes paa Prøve; maaskee var det heldigt, da denne Milice dannedes af den allerældste Deel af Landbefolkningen. Amtmanden var dens »General«. Kvinder, Børn og Oldinge maatte dyrke Jorden og passe Hjemmet, naar Kystmilicen var ude at »stange«. Endnu maa ikke glemmes, at der flere Steder, ved vore Kyster, var stationeret Kanonbaade, og at det

engang imellem lykkedes en enkelt af disse, at bortsnappe et og andet, under engelsk Convoy farende Koffardiskib.

Saa kom 1808 og med dette et fransk-spansk Armeecorps — »vor Allierede« —, der hjalp til at udsuge Resten af Landets tidligere Velstand, idet der skulde skaffes Forplejning til dette, i saa Henseende, virkelige Hjælpecorps, og det hvad enten der var Noget eller Intet i Spis'kammeret. Der haves Exempler paa, at større Gaarde fik Ordre til paa eengang at lade drive Halvdelen af deres Kreaturbesætning til Slagtebænken i den By, hvor de fremmede Troppers Hovedkvarteer fandtes.

Endelig i 1814 gik Norge tabt. Krigen med Sverig og Rusland erklæredes. Svenskerne rykkede ind i Holsteen, og Kossakerne spredte sig i Jylland; men heldigvis satte Freden i Kiel omsider en Stopper for denne Elendighed. Brugtes dertil end mange Aar, kom Danmark dog atter paa Fode.

Forinden jeg for bestandig forlader min Meddelelse om Joh. Bruun's borger-militaire Tjeneste, kan jeg, ligesaa godt paa dette som paa ethvert andet Sted, anføre, at han gjennemløb alle Trinene paa Trappestigen; han blev efterhaanden Premierløjtnant, Capitain, Major, Oberstløjtnant

og Bataillonscommandeur. Indtrykket fra hine krigerske Dage, svækkedes ingensinde; det bevarede en vis Selvfølelse, jeg tør næsten sige Stolthed, i hans Bryst.

Jeg har dog endnu tilbage en lille Skildring fra Bombardementet; den staaer isoleret og er kun i aldeles generel Forstand forbunden med det allerede Meddeelte. Ikkedestomindre har den sin Betydning, da man fra den kan slutte sig til andre lignende Episoder, der tjene som Vidnesbyrd om den Medfølelse og opoffrende Deeltagelse, som i hine Trængselsdage kom den betrængte og lidende Befolkning til Gode. Men det her fremdragne Exempel har desuden en speciel Betydning, som maaskee allerede kan finde sin Forklaring, naar man vil kaste et Blik paa det her vedføjede Udkast til et Stamtræ.

Det var Dagen efter den første Rædselsnat. Massen af Flygtninge drog med dens meest værdifulde Ejendele afsted til Christianshavn og Amager, i Haab om dèr at være udenfor Skudvidde; men de Mangfoldige, der — ligesom under Askeregnen i Pompeji — vare blevne »overraskede« af Ulykken, deriblandt Barselkvinder og Syge, og som manglede Evne eller Kræfter til at komme videre, havde søgt Tag og Beskyttelse Allevegne, hvor det var dem muligt at finde saadanne, idet de

forresten overgave deres Skjæbne og Tilskikkelse i Guds Haand.

Skjøndt Rundetaarn — dette Christian den Fjerdes stolte Mindesmærke — stærkt var udsat for Bombekastningen, havde en stor Deel af den husvilde Befolkning dog søgt Fristed her, i Tillid til de solide Mures Modstandskraft, og de bleve heller ikke skuffede. Medens de ildspyende Projectiler fore glat gjennem Frue- og Petri Taarne, og trængte gjennem Kirkernes Hvælvinger, heelt ned i Gravkamrene, saa at endog de Døde bleve sprængt af deres Kister, spottede Rundetaarn enhver Anstrængelse fra Belejrernes Side; endog Rundekirke forblev nogenlunde uskadt.

Som det Sted, hvortil de Fleste — maaskee efter Tilskyndelse — vare tyede hen, kan dog vistnok nævnes de saakaldte Løngange til Christiansborg Slot, og det var et trøstesløst Syn at iagttage de mangfoldige Grupper af kummerfulde Flygtninge, der her, saa at sige dannede en uafbrudt Række.

Med General Peymann's og Communens Samtykke, var det atter den private Goddædighed, der paatog sig at aftørre de Lidendes Taarer og lindre deres Nød. Til Syge og Barselkvinder blev redt Senge i Staldenes Marmorkrybber, medens deres Familier toge Plads foran i Hestebaasene med deres Smule Ejendele, og indrettede sig dèr,

saa godt det var muligt, til midlertidigt Ophold. Den Ene rakte hjælpsom Haanden til den Anden.

Nogle Herrer havde fordeelt Velgjørenhedsarbejdet imellem sig; de gik fra Gruppe til Gruppe i Rækken, gjorde Spørgsmaal, noterede i deres Bøger og endte tilsidst med at skaffe de Tilspurgte Asyl.

Paa en Sofa sad en smuk, ældre Dame og græd og klagede sig; hun havde hos sig fire unge Piger, der søgte at trøste hende; den omtalte Sofa, nogle Stole og en Bylt Sengeklæder var Alt, hvad de af et godt Indbo havde faaet reddet fra det brændende Huus, som de i Hast havde maattet forlade.

»Ak, ak!« klagede Damen i en Dialect, der røbede Udlændingen; »vidste min Søn dette, vilde han, om det var ham muligt, ile mig til Hjælp! Vil den gode Gud fri mig af denne gjentagne Nød?«

En af de omtalte Herrer traadte hen til hende: »Naa, naa, min gode Dame, tab ikke Modet; det skal snart blive bedre. Hvad er Deres Navn og Deres Stand?« — Herren beredte sig til at skrive.

»Mit Navn er Elisabeth Trock; jeg er født de l'Abbée og Enke efter Kjøbmand og Skibsrheder Johan Trock!«

»Har De intet Familietilhold?

»Ak nej! Min Søn farer paa China. De tre

unge Piger, De her seer, ere mine Døttre, den fjerde er min Datterdatter. I 1795 boede jeg hos hendes Fader, Hofbrodeur Brondt, der dengang var en velhavende Mand; men saa kom den store Ildebrand; vi kom hjem fra Skoven og fandt vort Huus og alle vore Ejendele lagte i Aske. Jeg var ødelagt og min Svigersøn næsten bragt til Bettelstaven. Og nu igjen denne haarde Hjemsøgelse! Ak Gud, ak Gud! hvad skal Enden blive!«

»Veed De, hvor Deres Søn for Øjeblikket færdes?«

»Nej, hvor kan jeg vide det? han kan være fjern, han kan være nær! — Der er dog vel ingen Fare for, at Englænderne paa Søen eller i Havnen røver Privatmands Ejendom? Jeg er bleven ængstlig ved Deres Spørgsmaal!«

»De kan sikkert være rolig. Skulde det skee, vil en Frigivelse naturligvis strax følge efter; det byder Folkeretten*)«.

---

*) Elisabeth Trock, født de l'Abbée, var Enke efter Johann Diedrich T., hvis Fader havde været Kjøbmand og Skibsrheder i Altona. Sønnen, som drev Faderens Forretning, var flyttet med Familie til Kjøbenhavn. — 1784 førte han herfra for Cassationsretten i Versailles Proces om en Arv efter en Sieur Pierre de l'Abbée; hvilken Sag, ved Underretten i Brest var gaaet ham imod. — Den danske Udenrigsminister, Grev Bernstorff, beskyttede hans formeentlige

Den velvillige Herre, der havde endt sine Spørgsmaal og Optegnelser, bød den gamle Frue Armen, medens et Par Dragere toge fat i Boskabet, og Toget satte sig i Bevægelse, dog ikke ret langt; deres Vandring gik op i Slottets Sidebygning, ovenover Ridehuset, hvor et stort, hyggeligt og smukt Værelse blev anviist Familien til midlertidigt Opholdsted.

»Vil de tage til Takke her,« sagde Herren; »jeg har intet Bedre, at byde Dem. Deres Forplejning skal der foreløbig blive sørget for, men, tilgiv at det kun vil skee i Tarvelighed.«

Saavidt jeg veed, og til Efterretning for dem, der have Interesse af at vide Besked derom, beholdt Fru Trock den anviste Bolig i Aar og Dag,

---

Retskrav, og Kong Ludvig XVI. betalte, mærkeligt nok, af sin Chatolkasse Udgifterne, 1200 Francs, til Advocaterne for Sagens Førelse. Arvens Størrelse kjender jeg ikke, men Udfaldet var heldigt. — Sønnen af dette Ægteskab: Peter Herman Gottlieb Trock, var i det assiatiske Compagnies Tjeneste; i 1807 havde han, kort før Krigens Udbrud, forladt Kjøbenhavn som Commanderende for den armerede Skonnert, »Kronprindsen«. Allerede fra Helsingøer sendte han sine Rhedere en Advarsel mod Englænderne; men fik til Svar, at han kun skulde rejse; der var Fred og ingen Fare. Krigen 1807—14 medførte dog omsider Skibets Seqvestration i Batavia. Capitainen var personlig saa meget interesseret i denne Affaire, at han leed et betydeligt Tab.

saa flyttede hun til sin Datter, Fru Ronge, der imedens havde fristet den Skjæbne, at blive Enke.

Hvis Joh. Bruun, den Dag, han gik til Tøjhuset for at hente Vogn til sine Bomber, blot havde gjort en ganske lille Afstikker gjennem Slottets Løngange, vilde han i den yngste af de fire unge Damer — Datterdatteren — kunne have opdaget sin lysende Stjerne fra Ballerne, gjenkjendt sit Møde fra Boldhusgade. Nu saae og vidste han Intet af, hvad der tildrog sig i hans Nærhed; han gik, som meldt, til Christianshavn og lod sig belejre af andre fire unge og smukke Piger. Hans Hjerte fængede Gnister, men det betød Intet; den gamle Ild ulmede med lige Kraft i hans Sjæl, og han tænkte ofte med et Suk: »Hvorledes mon hun har det?«

Det tog begribeligvis lang Tid, at tilvejebringe nogen Sindsligevægt hos den ulykkelige Stads Indvaanere, der paa saa uendelig mange Maader, næsten i ethvert Forhold, følte Katastrophens Virkninger, og til dem, der, navnlig i den første Tid, havde ondt ved at gjenfinde Ballancen, kan sikkert regnes Joh. Bruun. Paa den anden Side fik han ret snart Bistand af sit lette Sind og bevægelige Gemyt; han fandt snart en Idræt, han kunde kaste sig over; den ene Tanke

absorberede den anden, og han følte slet ingen Vaklen, hvor han gik.

Hvad var da nu hans Opgave? Han var bleven Poët. Baller og Selskabelighed var det jo for lang Tid ude med, hvorledes skulde da et Sind som hans kunne finde bedre Adspredelse og Virksomhed. Det var jo et stort Held, at han havde Beroligelsesmidlet hos sig selv. Han skaanede sig ikke heller for at bruge det.

Han havde været ude omkring for at spørge om Befindendet hos alle Bekjendte, og han kom ved denne Lejlighed ogsaa op til sine gamle Venner, Cancelliraad Stillings.

»Naa,« sagde Fru Stilling, da han stod med Hatten i Haanden for at gaae bort igjen, »jeg har siddet og ventet paa, at De skulde spørge til en vis Person, som De alligevel gaaer omkring og tænker paa. Naa da, let Deres Hjerte og kom med Spørgsmaalet!«

»Jeg forstaaer nok Deres Spøg,« svarede Joh. Bruun. »Hvorledes har den unge Pige fra Ballerne det?«

»Hvorfor nævner De hende ikke ved Navn?«

»Fordi jeg ikke veed det.«

»De er dog i Grunden kostelig naïv,« sagde hun leende. »Af mig skal De ikke erfare Navnet. »O, vogt Dig, mit Barn, for de falske Mandfolk!«

Trods dette Citat, lod hun dog følge en lille Beskrivelse af den trockske Families Tildragelser.

Joh. Bruun hørte med stor Deeltagelse paa Fremstillingen, navnlig fordi den omfattede hende, hvis Billede i dette Øjeblik trængte frem i hans Sjæl. Han lod dog som Ingenting, og nøjedes med at sende en Hilsen, tilsyneladende uden højere Varmegrad, end den almindelige Medfølelses.

»Fra den Tid« — siger han selv — »mærkede jeg, at der var gaaet Hul paa min Rimepose.« Det var ham umuligt at søge nogen bedre Adspredelse end i Kampen med Riim og Rhytmer, sommetider sat paa Noder, og den Mængde af poetiske Projectiler — for endnu engang at tale i Artillerisproget — der i hin Periode støbtes og smeddedes i hans Tankes Laboratorium, bleve uden Barmhjertighed udslyngede til alle Sider, blandt hans mange Venner, af hvilke de Færreste slap fri.

Jeg har liggende for mig to Bind i Manuscript af hans efterladte Digte: »Roser og Torne«, hedder Samlingen. Roserne ere de mange Digte til hende, hvori slaaes paa den ømme, erotiske Streng; de ere endvidere en stor Mængde Digte og især Riimbreve til Venner, samt endeel saavel varmtfølte som muntre Sange til Familiefester. Jeg troer eengang før at have anvendt Ordsproget: »Siig mig hvem Du omgaaes —«; jeg vil her —

istedetfor Digtene, anføre nogle af de Correspondenter, Samlingen giver mig Oplysning om; jeg har lært det af andre Biographer: Maribo (Grosserer), D. M. Svendsen (Districtslæge), Mouritzen (Cancelliraad, Kæmner), v. Hadeln (By- og Herredsfoged), Krøyer (Præst), Stilling (Cancelliraad, Fattigdirektør); Gotfred From; Bentzen (Cancelliraad), Thornam (Cancelliraad, Læge), Winge (Conferentsraad), Holger Claussen (Grosserer), Christian Nyborg; Svend Bendsen Svendsen; Hilfling; Georg Zink; Chr. Waagepetersen; Oxenbøll (By- og Herredsfoged), Bentzen (Kammerjunker) o. m. fl. Endvidere dannes »Roserne« i denne Samling af større Oversættelser, saasom af Runeberg, Castelli og Andre.

»Tornene« derimod vare de Afskedsdigte og Veemodskvad, hvormed han, En for En, ledsagede sine Venner til Graven; han vedblev at flætte disse Tornekrandse saalænge til han omsider stod alene og ingen Flere havde at synge over. Et af hans, under den nævnte Betegnelse hørende Digte: »Kuhlaus Minde«, blev ved en Sørgefest fremsagt af Instructeur, Professor Nielsen.

Jeg har foran givet en Navnefortegnelse over nogle af Vennerne; forsaavidt denne ikke indbefatter bekjendte Personligheder, bliver Læseren jo lige klog. Hvad om jeg foreslog et lille Besøg

hos en af de Nævnte! Det kan selvfølgelig kun skee billedligt, ved en let Skizze, nogle løst henkastede Streger. Det bliver da Vedkommendes Sag, om han kan forstaae og opfatte min Tegning:

Een, to, tre — disse 3 Streger skulle betyde en høj og mager Mand, ikke smuk, men med Øjne, hvoraf gnistre Ild og Staal: et kjærligt Hjerte og et ilter Sind. Stregerne ved Siden af forestiller et Par andre Personer. Det Hele skal være et Genrebillede; men, desværre, det er vel sagtens ligesaa uforstaaeligt, som de bekjendte Streger, der illustrere Visen:

»Vil Du, vil Du med mig udi Marken gaae?
Jamen, jamen, her skal tred've Streger staae.«

Altsaa jeg tæller til Tredive, saa kommer Trækkene frem af sig selv:

Den høje magre Mand er Joh. Bruun's ældste Ven; Læseren kjender ham; det er Sønnen af Materialsnedkeren paa Christiansborg Slot; den Samme, der i sin Tid paastod, at Slottet ikke kunde brænde. For Tiden er han Regimentschirurg, og Scenen foregaaer i hans Studereværelse.

»Jamen, jamen! —« der er jo mange flere Streger paa Billedet, hvad betyder Resten?

I Forgrunden seer man Joh. Bruun; han medbringer en stakkels Vognmandskarl; Hesten har slaaet bag ud og spaltet Fyrens ene Kind, fra

Munden til Øret; hans smukke, fuldstændige Tandrækker ere forvandlede til et halvt »Gebiss«, der slet ikke tager sig ud.

Doctoren: »God Dag og velkommen, min gode Ven. Hvad bringer Du mig dèr?«

Svar: »En af mine Karle, der er bleven ramt i Ansigtet af en Hestesko. Vil Du ikke nok tage Dig af ham og forbinde Saaret?«

Doctoren (ærgerlig): »Det er den gamle Historie. Jeg kjender Rumlen. Hvad S.... vilde Du paa den Galej; nu har Du det saa godt! (med en Svamp) Tag Haanden bort, lille Ven, at jeg kan see! (deltagende) Vær ikke bange, vi skal nok faae Mundlæderet i Orden igjen, at sige (spøgende) Tænderne kan Du give Dine Børn til at rafle med; dem faaer Du ikke oftere Brug for. Naa da —! Vil Du bort med Haanden; (meget collerisk) Afvejen med Krallen, for S....! (blidt) Det var Ret! Tak skal Du ha'e, Du er en rar En!«

Spørgsmaal: »Jeg tænker, Du kan indskrænke Dig til at lægge ham et Plaster paa?«

Docteren (opfarende): »Vrøvl! Du snakker som Du har Forstand til! Det stærkeste Plaster vilde ikke holde bedre end det Stykke Klatpapir, jeg her river itu; (mild) kom her, lille Ven! Sæt Dig i den Lænestol, saa skal jeg strax være hos Dig.«

Forbindtasken tages frem; Saxen faaer travlt; Synaal og Traad holdes i Beredskab, og med Eet staaer Lægen, fuldt rustet, foran Lænestolen, hvorfra Patienten ængstelig har iagttaget de skrækkelige Tilberedelser til hans forestaaende Martyrium.

Doctoren (deltagende): »Naa, lille Ven, naar Du nu vil være flink og føjelig, saa er det Altsammen overstaaet om et Par Minuter; (med stigende Staccado-Røst) Hold—paa—hans—Ho'de, Jo—han—nes! (til Patienten) Seer Du, jeg skal blot agere Skræder og gjøre et Par uskyldige Sting, ellers gavner Plasteret ikke; (med et colerisk Øjekast til Joh. B.) Det maa jeg da vel vide bedst for S....! (blidt til den Saarede) Stakkels Mand! Nu pænt ned med Hænderne! Kom lad mig hjælpe Dig at flytte dem —! Hvad, Du vil ikke!? Ah, saadan; nu gaaer det! Jeg skal ikke glemme, hvor føjelig og rar Du er! — Hold—paa—Ho'det, Jo—han—nes! — Saa luk nu Munden lidt op, at jeg kan komme til. Hører Du, min gode Ven!«

(Den improviserede Assistent finder, i sit stille Sind, denne sidste Anmodning temmelig urimelig, eftersom Patientens halve Ansigt danner et vidt Gab, der naaer til det ene Øre; han tager sig dog vel ivare for at yttre Noget; men holder, saa godt han kan, fast paa Synderens Hoved.)

Doctoren (talende sig varm efterhaanden): »Naa da, faaer vi saa Munden op! Hvad bliver

det til? Skal jeg staae her som en Nar? — Gab! at det kan faae en Ende! (med Eftertryk) Luk Fløsen op, for S....! — Saadan! Nu kjender jeg Dig igjen, min gode Ven! Eet Sting endnu, Bravo! Plasteret paa! Ein, zwei, drei! Ha, ha, ha! og Puh—ha!! — Vi ere færdige, fix og færdige! Gudskelov, jeg lider ikke den Skræderéren! — (glad og i en Tone som om han nu først opdagede Vennen) Ih, see Goddag, kjære Johannes! Hvorledes lever Du? Sæt Dig hen og lad os faae en gammel Passiar. Men, hør, siig først til Din Kjøresvend, at han kan gaae. — Stop lidt, det er bedst, at jeg selv besørger Udskrivningen.

»Gaae nu hjem og hold Dig nogen Tid i Ro. Vær forsigtig, at Saaret ikke skal rive op paany, tag smaa Mundfulde, læg Skraaen til den anden Side, og lad Pigerne indtil videre kysse Dig paa venstre Kind. Farvel, min Ven, og staae Dig godt! (med dæmpet Røst) Og der har Du 3 Mark til Erstatning for Tort og Svie! (et lille venskabeligt Puf) Det er jo Altsammen skeet forretningsmæssigt og i god Mening — Farvel, Du!«

— Det har været saare langt fra min Hensigt, at »fremstrege« noget Karrikaturbillede af min Faders ældste og bedste Ven, den fortræffelige Doctor S. Det er skeet Altsammen forretningsmæssigt og i bedste Mening, blot for at vise, hvorledes Hjertet, naar det sidder paa rette Sted,

tager Luven fra al Hidsighed, og løber paa bløde Sokker af med Sejren.

Jeg burde vel egentlig standse ved dette ene »Lægebesøg«; skulde jeg paa lignende Maade aftegne ret mange af Vennerne, vilde jeg maaskee ikke altid slippe heldigt derfra; thi vel har jeg nok af Stof; men Vennernes Descendenter er jeg bange for, og desuden kunde Historien let blive for lang.

— Kun et Par Ord om Dig, min Faders Ungdomsven, v. H., der, som Auscultant i Rentekammeret, var forlovet med hans tidlig afdøde Søster og derpaa ægtede min Oldemoders, Elisabeth Trock's, Datter, min elskelige Grandtante!

Personlig kjendte jeg Dig, Du min uforglemmelige Onkel! for over et halvt Aarhundrede siden, da Du, højest i Rang og Embedsstilling, residerede i den lille sjællandske Kjøbstad F. — Du staaer for mig som en Typus for det daværende Provindskjøbstadslivs Ejendommelighed. Ved din urbane Maade at omgaaes Indvaanerne paa, var Du afholdt, samtidig med at Alle og Enhver saae op til Dig med skyldig Agtelse og lydig Frygt.

Du var Normand af Fødsel, talte langsomt, bredt og med Betænksomhed; men til Gjengjæld skuffede Dig hverken dit Judicium eller dit Øjes Seekraft. Naar Du havde afsagt din Kjendelse,

stod den fast. — Ude, langt borte til Søes, viste sig en Sejler, men Du — og det var en vigtig Deel af din daglige Dont — kunde med Bestemthed, efter Flagene, afgjøre, hvad »Landsmand» Skibet var. Dit Votum: »Det er, F. hk. m.! en Svensker, en Normand, en Englænder eller desl., turde Ingen bestride, skjøndt Du undertiden i Lodsernes Tavshed troede at høre en indvendig Modsigelse, der da bragte Dig til at gjentage din Paastand med større Iver og Aplomb, og, syngende lidt mere paa hardangersk end sædvanlig, gjentage: »Det er, F. hk. m.! en Normand, siger jeg!«

Dit fornemste Arbejde i Sommersaisonen, kjære Onkel! — jeg taler ikke om dit Embedsfag — var dog paa Klubdagene i Gjæstgivergaardens Have! Hvor mange Halse har jeg ikke seet strække sig over Plankeværket for at spejde efter dit, med gravitetiske Skridt, afmaalte Komme? Ingen kunde eller turde føre Kegleregnskabet uden Du, og naar Du saa havde naaet Maalet, med hvilken Tillidsfuldhed indtog Du da ikke dit Sæde ved den noget ophøjede Tavlepult! Jeg hører Dig endnu gjentage Udraabet: »Otte om Kongen!« »Alle Ni!« »Tre Skjæve!« »Forreste Hjørne!« o. s. v. — Selv spillede Du ikke — det vilde neppe have sømmet sig! — men Norsk-Arabisk kunde Du regne, trods Nogen, og ved dit bestan-

dige »Skriven af og paa«, var Du istand til at fortynde »en Pot« i det Uendelige, og bringe Gemytterne i den yderste Spænding.

Lykkelige, idylliske Kjøbstad F. for halvtredsindstyve Aar siden! — Nu er Du forlængst hjemfalden til Tidens Materialisme! Det almindelige Rigsdagskævl har dræbt Dig; din Gemytlighed tilhører kun Traditionen!

Uhret fortsatte ustandset sit Dik-dak! Det var Tiden, som skred frem med ensartet Tridt. Den gik ikke længer med Pidsk i Nakken og Snustobak i Vestelommen; men indenfor Kjøbenhavns Volde bar den Flor om Hjerterne og, i Flaadens udplyndrede Leje, Flag paa halv Stang. Handel og Vandel, Sang og Latter stod stille og forstummede, ligesom i fordums Dage Fru Loth, og dog gik Tiden sin Gang, som om den slet ikke ændsede nogen Slinger. Det var forresten ikke blot Hovedstaden, men det hele Land, som mærkede denne.

Hvad hjalp det, at see suur ud og hænge med Vingerne? Det Skete var jo nu engang skeet; det hørte Fortiden til og stod ikke mere til at ændre; bedre at stramme Modet op og lade som Ingenting — dessnarere vilde Alt skride tilbage i den slupne Gænge.

Saaledes raisonnerede Mange, og saaledes tænkte Joh. Bruun; han passede med Ihærdighed sine Vers, men forsømte desuagtet ingenlunde sin Hverdagsdont. »Det rullende Hjul« — ikke blot Tidens — var allerede paany i ret livlig Gang, og han trøstede sig ved Uhrværkets Dik-dak! som den Bedste.

Da begav det sig, at han sad ved sin Pult og »smeddede« paa et Brev til en fraværende Ven. Det var Natten mellem den 5te og 6te Februar 1809. Saa faldt Helliggejstes Taarnuhr ind med sit drønende Midnatslag, og saa begyndte, efter gammel Sæd, Kogleriet.

Ligesom det var gaaet med Mettes Ærter, saaledes gik det nu ogsaa med hans Vers; Rimene vilde ikke »mænge sig«. Hver Gang, han greb efter en poëtisk Tanke, var det ligesom han slog Haanden i en Klump Kviksølv; den deelte sig, blev til usynlige Kugler, og vendte saa igjen sporenstregs tilbage til sin Skikkelse af Klump, Han kom ikke videre. Det var Kogleriet; men det blev værre endnu.

Hele hans tænkende Jeg klumpede sig sammen til en eneste Attraa; Kviksolvet steeg — jeg veed ikke ad hvilken gjennemsigtig Vej — og viste, at Poëtens Hjertevarme var naaet 30 Streger tilvejrs paa den réaumurske Trappescala; det Sted, hvor Kogepunktet sidder, blev nøjagtig markeret.

Johannes Bruun trak Vejret tungt. »Nu eller aldrig!« tænkte han; og saa skrev han i Nattens Time et Brev, konstløst og uden Riim, men saameget desto sandere i Indhold og Poësi. — Det var til hende, den unge Pige fra Boldhusgade, Ballets Stjerne — kort og godt: det var et Frierbrev, hvori han forsikkrede den næsten Ubekjendte om sin Kjærlighed og bad om hendes Haand.

Da han havde lagt Brevet sammen og skrevet udenpaa til »Velædle Jomfru Brondt«, var Koglenet og dets Stund forbi. Han medtog sin Billetdoux, lagde den under Hovedgjærdet, sov sødt og drømte behageligt Resten af Natten, og da Morgen kom, maatte hans træskotrædende Jens afsted som zephyrlet Budbringer i Amors Tjeneste.

Først efter halvandet Døgn, altsaa en heel Evighed, kom Stilling med Svaret. Modtageren vidste allerede, hvorledes det lød, han havde læst det i Overbringerens Anstrængelse for at simulere Alvor og Bekymring.

»Naa, stakkels Ven!« sagde Stilling. »Hvorledes har man det saa? Jeg har faaet et Brev til Dig; jeg veed ikke fra hvem det er, aner det ikke heller; jeg fik det af min Kone, som meente, at Du nok vilde være istand til at læse Indholdet som en Mand. Hun talte forresten Noget om Sommerfugle og Blomsterstøv, noget Pokkers højtravende Noget, som jeg ikke forstod. Jeg skulde

forberede Dig lempeligt, sagde hun; det troer jeg ogsaa at have gjort. Er Du belavet paa det Værste? Her har Du Brevet!«

Jo pyt! Adressaten havde ikke ladet sig narre. »Evig Deres!« stod der forneden. — Min, min!! »Ja, ganske vist, det staaer der! Men saa maa jeg jo derhen strax!« sagde han til sig selv. »Det vil blive et løjerligt Besøg, det første; især hvis jeg dumper lige ind til Bedstemoderen eller Tanterne!«

Stilling var allerede borte, og afsted foer Elskeren. Det første Møde gik heldigt nok. Hun havde lyttet og hørt ham komme; det lettede Overgangen; hele Familien tog hjertelig imod ham. — Da randt det ham i Hu, at man hjemme endnu ikke kjendte Nyheden; man bad ham, ikke at opsætte denne vigtige Side af Sagen, og da han villig indrømmede Rigtigheden heraf, greb han sin Hat for at gaae.

»Skulde man troe det« — udbryder han selv, »nær havde jeg i Skyndsomheden glemt det første Kys! Hvem der bragte mig til at huske derpaa, veed jeg ikke; men jeg fik det — ja, med Renter oven i Kjøbet.«

Hjemme! — Det kan nok være, at der blev sat alvorlige Ansigter op ved denne uventede Meddelelse.

»Bringer hun Noget til fælles Bedste?« spurgte Papa.

»Faaer hun idetmindste et godt Udstyr?« var Mamas Spørgsmaal.

»Ak, nej!« lød det forknytte Svar. «Ingen af Delene! Hendes Moder er død; hendes Fader er Pensionist og boer i Jylland; hun er her hos ubemidlede Slægtninge!«

»Ja saa!« sagde Gamle Bruun. »Det er jo en pæn Historie! Johannes, hvad har Du gjort? — Et glat Ansigt gaaer snart i Folderne; Reden bliver fuld, og af Kildevand og Kjærlighed kan man ikke leve længe! Det kunde Du have gjort bedre! Bare Du ikke kommer til at fortryde dit Iilsind. — Jeg bryder mig ikke om at see hende!«

»Jeg har intet Udstyr til din Kone!« sagde Moderen hovedrystende.

»Man ligger som man reder!« istemte Fatter og traadte Gulvet haardt, idet han gik frem og tilbage.

Men nu blandede sig den Haardtbetrængtes Sødskende i Sagen; hver for sig plaiderede de hjerteligt og tungefærdigt til Forsvar saavel for Broderens Handlemaade, som for den unge Pige, han havde kaaret sig til Livsledsagerinde. De kjendte hende Alle af Omdømme og Udseende, og hun havde vundet deres Hengivenhed og Tillid. Desuden fremhævede en af Søstrene stærkt, at

Penge og Medgift, Intet betød, i Sammenligning med de Egenskaber, der kræves af en trofast Ægtefælle og dygtig Husmoder. Penge kunde smutte bort mellem Fingrene hurtigere end Kildevand, om det saa skulde være!

Der stod de to Gamle! Det var aabenbart, at de følte deres Sag tabt. — Skallen var bristet, og indenfor sad den bløde Kjærne.

»Naa, naa!« sagde Papa. »Lad det da være godt! I sige, at jeg har Uret, saa har jeg det vel ogsaa. Jeg skal stræbe, at komme fuldstændig til denne Erkjendelse; og det vil Moder ogsaa nok; vi ville overveje Tingen i Forening! — Johannes, Du kan gjerne bringe din Kjæreste herhen, naar Du vil; jeg skal hverken gjøre hende Fortræd eller skræmme hende.«

Saaledes ryddedes det Anstød, hvis Tilværelse Elskeren havde anet og frygtet, hver Gang han tænkte sig Livsspørgsmaalet løst efter hans Hjertes Forskrift.

Jeg behøver vel neppe at sige, at da han næste Dag fremstillede sin Brud, og denne skjøn, undseelig, mild og kjærlig stod foran de tilkommende Svigerforældre, viiste sig Vejen allerede saa ryddet og glat, at der, i Modsætning til Fortræd og Skræmsel, kun kom hende hjertelig Venlighed imøde.

Nogle faa Maaneder forløb; Gamle Bruun og hans Hustru saae og talte jevnlig med Svigerdatteren, som ikke havde behøvet halv saa lang Tid til at erobre deres Hjerter. Der var en Plan i Gjære; det var tydeligt nok at mærke paa Fatter; han havde forskjellige, hemmelige Sammenkomster med sin Procurator; men Døren til Værelset, hvor Forhandlingerne skete, blev tæt tillukket, og kun Formodningen blev ladet ude, at den kunde ymte om, hvad der foregik.

En Dag blev der kaldt ud af Døren paa Johannes.

»Hør nu, min Søn,« sagde gl. Bruun; »din Moder og jeg ere enige om, at trække os tilbage til Fordeel for Dig og din vordende Hustru. Vel ere vi endnu Begge baade raske og rørige, som Du veed, men det hjælper ej at stampe imod Braadden. Om ikke ret længe ville vi dog faae den at føle. Altsaa, vi ville ikke gaae Eder i Vejen. Du har jo naaet en passende Alder til at staae paa egne Been; Du er prøvet i Livets Skole, og har, navnlig i den senere Tid, viist Interesse for dit Fag; dertil kommer, at vi, din Moder og jeg, har forsonet os med dit Valg af Livsfælle.

De Papirer, jeg her overrækker Dig, ere lovformelige Salgsdocumenter, ifølge hvilke jeg, uden at forurette dine Sødskende, sælger og over-

drager Dig saavel Bedrift som Ejendomme, imod at Du, indtil Betaling skeer, ialtfald saa længe din Moder og jeg lever, forrenter Summen, og opfylder os Betingelsen om fri Bolig for Livstid paa 1ste Sal til Gaden.

Læs nu Papirerne igjennem, og bifalder Du Indholdet, saa lad dem faae dit Navns Underskrift. Har Du derimod nogen Indsigelse eller Bemærkning at gjøre, saa kom strax med den, at den kan blive tagen i Betragtning, medens det endnu er Tid!«

Johannes følte sit Øje blændet af Taknemmelighedens Taarer medens han læste. Alt var nu hans. Han ilte til Underskriften og beseglede den indgaaede Pagt med et varmt Kys til Fader og Moder.

Nøjagtig paa den bestemte Dag traadte Overeenskomsten i Kraft. Forældrene flyttede ind i den nye, betingede Lejlighed, og Sønnen lod indrette den, de havde forladt, til sin forestaaende Menage.

Den 2den Decbr. 1809 stod Slaget.

Brudeparret og dets Allernærmeste kjørte, uden Optog, til Frederikskirken paa Christianshavn, hvor Vielsen, sagtens i Betragtning af »Grandmama« blev foretagen paa Tydsk af Pastor Maszman, den Samme, der havde confirmeret den unge Pige.

Var Slutningsfesten end tarvelig, var den dog meget animeret. Hele Selskabet fulgte Parret til dets Bolig. »Men,« siger min Fader i sine efterladte Optegnelser, »da vi tilsidst savnede min Fætter Mouritzen og nok anede, at han havde udspeculeret noget »Overordentligt«, som det vist vilde være bedst at forpurre, blev der søgt efter ham i alle Kroge, indtil han endelig blev funden under Brudesengen, hvorfra han blev udjagen med Hug og Stød.«

— Jeg overspringer aldeles Capitlet: Huslig Lyksalighed. Det være nok, at sige, at den sad trolig til Huse indtil d. 1. Marts 1858, da den kjærligste blandt Hustruer og bedste blandt Mødre forlod denne Verden, hvor Regn og Sol, Nat og Dag ufravigeligt vexle.

En Morgenstund i 1810 kjørte Fader og Søn ud i den Hensigt, »at see paa« Bellahøj's Jorder, som vare at faae i Forpagtning; men da de undervejs erfarede, at i Uttersløv By blev holdt 3die Auction over en god Bondegaard, opgave de deres første Forsæt og styrede derhen. Skjæbnen havde sin Finger med i Spillet; det prøvende Øje, som skulde have været brugt Andetsteds, havde

allerede overskuet Bondegaardens Ager og Eng, og det fandt sig opbygget ved, hvad det saae.

Der skredes til Auctionsbordet. Det var netop i »det ellevte Kvarteer«, som man siger, og Auctionarius stod med opløftet Hammer: »Ingen højere, ingen højere? Tredie Gang! Endnu bestandig nølede Hammeren; men heldigvis kom det ikke an paa »det tændte Lyses egen Udslukkelse«, saaledes som ved Auctionen i 1679; Bums! der faldt den omsider: Punctum! det lød næsten som et Dommedags: Dixi!

Johannes Bruun havde været Højstbydende med 4950 Rdlr.

Endnu knagede Bankeaanden i Bordpladen, da en Stemme, fra en anden tilstedeværende Liebhaver, lod sig høre med: »5000 Rdlr.!«

Budet var spildt — en »Røst fra Graven«! — Dette Post hoc kom fra kgl. Skuespiller Heger, der paa hin Tid havde til Vane, at møde ved alle Ejendomsauctioner, baade store og smaa, men altid faldt forsilde ind efter Stikordet, med sin Replik.

Han paastod, ved denne som ved alle andre lignende Lejligheder, at han var »faldet ind« i rette Tid; der udviklede sig en Strid mellem de agerende Parter, og Comedien var i fuld Gang, da Stokkemændene, disse Baggrundens Statister, skrede ind med deres Kjæppe og afgjørende Vota:

Det laveste Bud havde sejret! — Følgen var, at den uheldige Akteur forlod Scenen i Vrede, og at Medspilleren blev alene tilbage, svingende Triumphens Palme. (Smukkere kunde dette vel neppe være sagt.) For en forholdsviis billig Penge, blev saaledes Løjtnant Johannes Bruun indskreven Gaardejer i Byen Uttersløv.

(Lad mig foregribe Tiden med et Par herhen hørende Bemærkninger. Gaarden blev efter dens nye Herskerinde kaldet: »Hendrines Trøst«; den mistede en Deel af de avlsgaardagtige Uskjønheder, og blev — alt som Aarene skrede frem — en Kilde til Trøst og Glæde for den hele opvoxende Familie. Ligesom Boligen inde i Staden, saaledes blev ogsaa dette Sommeropholdsted en gjæstfri Søndags-Samlingsplads for Ungdom, Dannelse og Intelligents. Jeg undlader med Flid at anføre Navne; men af den nuværende ældre Slægt lever Adskillige, som udentvivl ville sande mine Ord.)

I toogtredive Aar, indtil 1842, vedvarede dette, da kom Døden brat og holdt her sit Indtog, saa at Gaarden kort efter med Smerte blev forladt og givet Hammerslaget til Pris. — Gud havde selv hævet Forpagtningen for den unge Landmand, Familiens næstyngste Medlem, og kaldt ham til lysere Egne. —

— Jeg har, som sagt, foregrebet en lang Periode, og maa atter vende tilbage for nogenlunde at kunne følge den chronologiske Orden.

Først i 1812 kjøbte Joh. Bruun af fire Sødskende Wick de 2 sidste Huse (Matr. Nr. 14 og 15), der endnu dengang ejedes af Fremmede i »D. Sk. G.«, saa at dennes Rest af Gadetilværelse egentlig først da ophørte.

Overeensstemmende med Vedkommendes Naturel, blev der nu indført System i enhver Green af de forskjellige Administrationer. For Hovedstadsbedriftens Vedkommende blev der bl. A. indenfor »David Skolemesters Gaards« Enemærker coloniseret alle til Vognfabricationen nødvendige Haandværkere, saasom Grovsmed og Klejnsmed, Karethmager og Hjulmand, Maler og Lakerer, Sadelmager og Tapetserer etc. etc. Spørg engang »Drengene« fra en vis, nu fjernliggende Periode, baade Gaardens egne og hele Kvarterets — Lorck'er, Groth'er, Klejn'er, Saxild'er o. s. v. — om de mindes den herlige, sindrigt construerede »Elevator«, der ganske vist var bestemt til at føre de under Arbejde værende Vehikler fra Etage til Etage, ɔ: fra Værksted til Værksted, indtil de, fuldfærdige, endte deres nedadgaaende Luftsejllads, ved at løbe af Stablen, men som tillige var det bedste Stykke Legetøj, der fandtes i hele Hovedstaden. — Spørg dem, om de mindes

»Hejseværket i David Skolemesters Gaard«, og de ville Alle med een Mund svare Ja.

Foruden det højst interessante Pakhuusloft med dets store Tranbeholdere — mystiske Skibsraabere, der vare forsynede med Bund — de høje Stabler af Hjulfælge og Nav, Jernstænger, Fineer, Planker o. s. v.; disse smørlignende Smørelsebeholdninger, alt omgiven af den ejendommelige Duft af Mineralia og Vegetabilia, der endnu foresvæver min Sands — thi ogsaa Lugten kan bevares i Erindringen — foruden Alt dette, vil jeg, for en Fuldstændigheds Skyld, og trods de lange Sætninger, jeg er kommen ind paa, endnu nævne de fyldte Havrelofter, hvor Rotterne i hundredvis, uindbudne, holdt Spiseqvarteer, naar de ikke fik Besøg af Kattene, der ellers til Stadighed holdt Familieetablissementer og støjende Kjærligheds-Rendezvous'er paa de ligeoverfor liggende Hø- og Halmlofter. Tænker man sig til Alt dette: Staldene og Vognskurene, og især, hvis man tænker sig det saa ideält som jeg seer det i Virkeligheden, gjennem Barnelivets Forstørrelsesglas, saa — ja saa fortryder man ikke, at have fulgt mig paa denne lille Excursion.

Naar »Højrehaanden«, Anders Christensen, ikke stod med Uhret i Haanden etsteds i Gaarden, sad han ganske vist i Port-Contoiret ved sin store Bestillingsbog, røgte sin Pibe og studerede

Kjøbenhavns privilegerede Vejviser, der alt, siden salig Agent Holcks Dage, var bugnet til det uhyre Format af en Nutids Psalmebog. Og hermed har jeg udtalt mig om Bedriften.

For Landejendommens Vedkommende omfattede »Systemet« baade Praxis og Theori. Sidstnævnte krævede Anskaffelsen af et fuldstændigt, landoeconomisk Bibliothek: Bøger og Tidsskrifter. Danske, tydske, franske og svenske Agronomer leverede dertil deres rigelige Bidrag. Der blev studeret og noteret, bagefter construeret og tilsidst laboreret. Hvad der nutildags muligvis lyder hverdagsagtigt eller er forglemt, var dengang i mange Tilfælde nyt og uprøvet.

Markens Omfordeeling i andre Sædskifter, var en Følge af det nye Systém. Der blev brakket, reoléret, exstirpéret, grøftet, drainet, bred-, smal- og maskinsaaet o. s. v.; nye Sædarter bleve optagne og indførte: Gullerødder, Kaalerabi, Ræddiker, Mais — altsammen agerviis; Laden blev nedreven og opført i rundbuet Stiil, alle Slags Maskiner: Tærske- og Hakkelsemaskiner samt et heelt Mølleværk, bleve satte i Gang, og Høsten blev udført efter nye Regler. — Bønderne, som ikke kjendte og ikke vilde kjende anden Driftsmaade end den urgamle, den der var gaaet i Arv fra Fader til Søn — Gud veed i hvormange Led — stak Hovederne sammen og saae hovedrystende

paa alle »disse nye Konster«. »Det tager en Ende med Forskrækkelse!« sagde de.

Staldens 25 Køer vare kaarne efter Raçesystem; de fik hver sit Navn, og der blev — idetmindste for en Tid — holdt »Journal« over hver Enkelts Productionsevne. Mælken blev slaaet op, forsøgsvis, snart i dybe, snart i flade Fade, snart i Leer- og snart i Træbeholdere, og der blev kjærnet Smør paa mange forskjellige Maader — hvor kan jeg stakkels Lægmand vide Besked om alt dette? — Jeg skal af denne Grund langtfra gaae i Rette med Lærebøgerne, jeg veed, som sagt, ingen Besked, men det staaer for mig som en Anelse, at hines Viisdom ikke altid var paalidelig.

Min Moder havde til sin Husholdning Indtægten af Køerne; i en vis Forstand »skummede hun altsaa Fløden«; hun gjorde hovedbrydende Regnskaber med Mælkekudsken, der paa sin Side »destillerede« Productet — det var nu hans System — og foranledigede hyppige Klager fra Consumenterne. Der blev sat Laas for og bag paa Blikkanderne; men ligemeget hjalp det. — Den Slags Calamiteter ere vist uundgaaelige ved et Landbrug; min Moder burde have taget sig Sagen lettere.

Og nu endelig »Hendrines Trøst«, betragtet fra mit Standpunkt: Haven med dens offervillige

Frugttræer, Jordbærbedde, Stikkelsbær- og Ribsbuske — —, og saa om Søndagen, naar stundom den ene Vogn efter den anden rullede ind i Gaarden; naar Ungdom og Glæde var samlet, naar Selskabet drog tilfods gjennem den fredelige Bondeby, forbi Gadekjæret med dets talrige Forsamlinger af Ænder og Gjæs, ad Markvejen, gjennem de yppige Kornmarker og over Stierne gjennem de blomstrende Enge til »Tjørnehøj«, eller til Søborg Mose — hvor var her da ikke herligt! Stedet laae rigtignok ikke paa Parade ud til den støvede Strandvej; men paa den anden Side var Marken endnu ikke skæmmet af den Proletarby, der nu næsten gjør Navnet Uttersløv til en uhyggelig Lyd.

Naar den fleerstemmige Sang paa Tjørnehøj forstummede, og Aftenklokken fra den noget fjerntliggende Brøndshøj Kirke kaldte, da vidste man, at Mo'er havde Aftensbordet parat, saa blev der gjort Omkring, saa blev der spist og leet; og Idyllen var ikke til Ende førend Vognene atter, i den sildige Aften, vare kjørte for Døren, vare fuldtpakkede og »Godnat« i alle Tonarter, baade i Discant og Bas, havde gjenlydt over hele Uttersløv By. — Helas! ils sont passée, les beaux jours!

Min Faders oftere omtalte, af flere Tusinde Bind bestaaende Bibliothek, indtog samtlige

Væggepladser i et eget Værelse, kun var der fra dette adskilt en Gjennemgang, der ad en Tremmevæg fik sit Lys fra Bibliotheket. Bogskabene vare ligeledes forsynede med Tremmedøre, der ikke kunde lukkes op; men lode sig skyde tilside. Kun i den omtalte Lysvæg ud til Gangen — der førte ind til Beboelseslejligheden — sadde Tremmerne saa vidt fra hinanden, at man til Nød kunde presse en Haand igjennem.

Blandt Joh. Bruun's Kunder kunde regnes Digteren Adam Oehlenschlæger; men, hvad der nok skal være ejendommeligt for Digternaturer, han var, mildest talt, ikke prompte til at betale sin Kjøreregning, der, uagtet gjentagne høflige Paamindelser, var løben op til flere hundrede Rigsdaler.

— En Dag ringede det paa Ydredøren, og Pigen gik ud for at lukke op.

»Hvem er det?« spurgte Joh. Bruun, da Pigen kom tilbage.

»Jeg veed ikke,« lød Svaret, »efter Udseendet at dømme, er det en fattig Kone, som vil tigge; hun bærer en Kurv paa Armen.«

»Hvor gjorde Du af hende, Sophie?«

»Jeg lod hende staae udenfor, paa Trappen.«

»Godt!«

Nogen Tid efter gik Husets Herre ganske sindig ud for at see, hvem det var, idet han

undervejs raslede med nogle Smaapenge, han havde løse i Lommen, og som han tænkte sig, skulde være Midlet til at klare Sagen. — Men, hvor forbausede blev man ikke inde i Stuen, da der strax efter i Sideværelset hørtes en Skrabenud og en Gjørenundskyldninger, der nær aldrig havde faaet Ende.

Omsider gik Den, der havde foranlediget dette besynderlige Optrin, og da hun, med Buk, Skrab og Complimenter, var bleven ledsaget heelt ned ad Trappen og et langt Stykke ud i Gaarden, vendte Fatter tilbage til Dagligstuen, hvor han strax blev overfalden med utaalmodige og nysgjærrige Spørgsmaal om hvem den tarvelig udseende Dame havde været?

»Ja, tænk engang, hvilken Skandale, at den dumme Sophie lod hende blive staaende ude paa Trappen!«

»Hvem var det da? Var det maaskee en forklædt Prindsesse?« løde det ironiske Spørgsmaal.

»Højere op, højere op!« raabte han.

»Saa siig da, hvem det var?«

»Det var — det var: Fru Oehlenschlæger.«

»Nej, virkelig! lød det forundrede Udraab. — »Saa fik Du altsaa Penge?«

»Penge! Nej vist ikke. Penge? Nej, jeg fik ikke en eneste Skilling! Men ligemeget, hun bad mig saa pænt om Henstand, at jeg villig

indrømmede den. Desuden, see her, Børn, og glæd Jer med mig, hun bragte mig denne Gave: »Oehlenschlægers Digterværker« med en egenhændig, smigrende Indskrift af Digteren til mig. For den Pris kunde jeg da nok give Henstand!«

Derom vare Meningerne rigtignok deelte, men den Talende blev ved sin.

Da han i nogen Tid havde læst i, og seet sig mæt paa disse, tilmed smukt indbundne Bøger, af hvilke han allerede tidligere ejede et godt Exemplar, blev Bibliotheket frigjort for Laas og Slaa, en af de forreste Skabes Tremmedøre blev skubbet til Side, nogle ældre Beboere maatte gjøre Plads for de sidst ankomne Hædersgjæster — og, dèr stode de da og vendte deres forgyldte Rygge pralende mod de aabne Tremmer. — Det Værste var, at »Vognmanden« fra den Tid ikke kunde faae sig til at afsende flere Erindringsskrivelser. Jeg skal ikke sige hvorledes Enden blev.

Men Historien var heller ikke endnu ude. Nachspielet var det artigste:

Hver Dags Eftermiddag, præcis Klokken 3, bragte »Ordonnansen«, Stadthauptmandskabets Rapport, og medens Oberstlojtnanten lod tage Afskrifter af denne vigtige Depeche til Compagnicheferne, ventede den militaire Overbringer sæd-

vanlig i den oftere omtalte Mellemgang, der var skilt fra Bibliotheket.

I Rapporten stod sjeldent, foruden Over- og Underskrift, andet end det eneste lille, mystiske Ord: »Intet«; men det lod til, at Overbringeren, den »skikkelige«, af hele Familien velseete Spillemand P., ikke altid posterede sig i Gangen »for Intet«; thi, efterat først en eller to Hundreddalersedler vare forsvundne fra Brevtasken, som beroede i den paa Gangen hængende Overfrakkes Brystlomme, og Vedkommende derefter gjorde den sørgelige Opdagelse, at Oehlenschlægers Digterværker vare forsvundne, uden at Døren havde været aabnet, siden de indtoge deres Plads, saa gik der et Lys op for adskillige andre Sagers Forsvinden, og der herskede ikke mindste Tvivl om, hvem der var Gjerningsmanden.

Jeg skal kun tilføje, at der af Hensyn til »den skikkelige« Persons talrige Familie, ikke skete nogen Anmeldelse til de militaire Foresatte, og at al Efterforsken underhaanden, ved Politiets Mellemkomst, var frugtesløs. Vist og sandt er det, at min Fader, der aldrig omtalte sine tabte Hundreddalersedler, med stor Beklagelse mindedes sit Tab af Bøgerne med deres Inscription. Endnu i sine sidste Dage talte han derom til Den, der skriver dette; hans Klage lød næsten, som om dette Tab hørte med til hans Livs største Gjenvordigheder.

— Jeg er endnu ikke heelt færdig med Bibliotheket. Det fik uventet en volumineus Tilgang i specifik, videnskabelig Retning. Hermed forholder det sig saaledes:

Engang var min Fader bleven heftig syg. Professor Withusen havde tilkaldt et Par andre Læger, og deres Vota lød paa, at der neppe var noget Redningshaab. Da faldt det en af Sønnerne ind, at Patienten, som et sidste Nødanker, burde prøve Homøopathien.

Den Paagjældende var personlig uvidende om denne Forandring af Cour — havde han vidst Noget derom, vilde han bestemt have protesteret. Sandhed er det, at der snart skete et Omslag i Sygdommens Charakteer, Crisis var overstaaet og den Syge uden Fare. Da hans Reconvalescens var betrygget, blev han underrettet om, ved hvilket Middel, det var skeet.

Hahnemann's Lære, hentet fra Theorien: »Similia similibus currantur!« maatte kjendes og studeres, de homøopathiske Bøger strømmede til Huus, og, som rimeligt er, Apotheket medfulgte samtidig.

Flere og flere vidunderlige Hændelser styrkede ham i den nye Troeslærdom.

En Dag kom han ud til »Herresædet« i Uttersløv. Dèr stod den ellers saa sund og tilfreds udseende, velhavende Gaardmandsdatter,

støttet til en Krykkestok og lænet mod Dørstolpen, medens hun lod Solen oplivende falde paa sit smukke, nu saa blege Ansigt.

»Hvad er der i Vejen, lille Ane Marie?« spurgte han deeltagende. »Er Du ikke rask?«

»Ak nej! Jeg har en Knæskade, og nu vil Doctoren absolut, at mit ene Been skal sættes af; man vil gjøre mig til Krøbling for hele Livet, at sige, hvis jeg overlever Operationen.«

»Hm, hm! Stakkels lille Ane Marie! Du maa dog ikke tabe Modet. Der gives maaskee endnu Midler, som kunne hjælpe; hvem veed! Jeg vil tale med din Fader, og hvis han samtykker, vil jeg medbringe en Læge, som forhen har staaet sig i Kampen mod lignende Onder.«

»Gid han da ogsaa maatte staae sig her!«

Aftalen var snart truffen, og, allerede næste Dag, mødte min Fader med Doctor Lund, sen.

Jeg vil ikke følge Historien i dens nøjere Udvikling; men kun anføre dens Slutning: Pigen kom sig, efter nogen Tids Forløb, saa at der aldrig senere blev Tale om Benets Afsætning. Ane Marie priste »Manden deroppe fra Gaarden« som hendes Livs Frelser, og hun glemte aldrig sin Taknemmelighed.

Jeg kunde anføre flere Undervirkninger af Homoopathien, som, virkeligt eller indbildt, skyldtes hans Mellemkomst; men da jeg — min

personlige Mening ufortalt — veed, at jeg hos Mange kun vilde fremkalde Vantroens Smil, lader jeg det fare.

— Selv kunde han ikke lade være at practisere; men kun i det Smaa. Hans egentlige og fornemste Patienter vare Kostaldens Beboere; de heldige Coure, han her udøvede, skaffede ham Clienter, endog paa fjerne Steder. Navnlig var der en vis »Knæmadame« i hans Kobesætning, hvis flereaarige Svulst paa det ene Forbeen, var anseet som permanent; men som ikkedestomindre blev fuldstændig helbredet efter — saavidt jeg veed — ind- og udvendig Anvendelse af Tinctura Arnica, behørigt fortyndet — naturligvis. Der gik Hul paa den steenhaarde Byl, og dermed var den Potte ude.

Men ogsaa sig selv og sine Medmennesker hjalp han stundom ud over de sædvanlige »Klejne-Leiden's« Gjenvordigheder, og det var næsten rørende at være Vidne til den Overbeviisning, jeg kunde fristes til at sige: Mirakeltro, der ved slige Lejligheder besjælede ham.

— Naar hans egen Plagegjæst, Krildrehosten, kom over ham, greb han i Hast til Vestelommen, hvor Midlet stedse holdtes i Beredskab.

»Ah!« sagde han hostende. »Hm! hm! Det er fatalt; nu forstyrrer jeg — hm! hm! — Men vent bare lidt; det skal strax være forbi. Og

saa tog han af sit præparerede Sukker, og udbrød efter en sidste Kamp med Hosten: »Saa, nu er det forbi! Jeg skal ikke længer gjøre Uro med min fatale Goen!« — Var det Tiltroen, en kraftig Overbeviisning eller Medicamentet —? Jeg veed det ikke; men vist er det, Hosten ophørte altid paa denne Commando.

Naar Nogen, hvad der hyppigt skete, søgte hans Hjælp for Tandpine, tog han Sagen ivrig og alvorlig.

»Kom,« plejede han at sige, »tag dette, og sæt Dig saa rolig ned her i Sophahjørnet; det skal snart gaae over. — »Naa!« — lød det, efter en kort Tids Forløb — »hvorledes har man det saa? Føler Du ingen Forandring?«

Svarede Patienten: »Tak, nu er det bedre,« eller vel endog: »Nu er Tandpinen gaaet over!« da var han kisteglad og meget triumferende »Ikke sandt, det er ufejlbarligt, vidunderligt, radikalt — jeg var sikker paa, at det vilde hjælpe strax!«

Heed det derimod: »Ah, ah! Tandpinen er meget værre; jeg kan ikke udholde Smerten længer!« svarede han med et veltilfreds Smil:

»Bravo, det er godt! Det beviser, at Midlet har slaaet an, at det er ifærd med at virke. Bliv bare siddende ganske rolig, saa skal Fjenden snart faae Rejsepas!«

Og det Mærkelige er, at den tillidsfulde Læge som oftest fik Ret, idet den »nagende Orm«, ialtfald af Høflighedshensyn og indtil videre, plejede at indstille sin Graadighed.

Jeg antager, at det nogenlunde er lykkedes mig, at vinde Læserens Interesse for den jevne, kjøbenhavnske Borgermand, hvis Liv og Levnet, jeg her i nogle korte Træk har fremstillet. Hvis jeg, paa Grund af mit særlige Forhold til den Afskildrede, stundom har været lidt minutieus i Behandlingen, ja endogsaa er skejet lidt ud fra det egentlige Stof, maa det erindres, at det foreliggende Arbejde ikke er en af Opfindsomheden skabt Novelle, men en sammenhængende Række af smaa, virkelige og sandfærdige, Tids- og Charakteerbilleder, hentede fra den lille Verden, hvor Biographen sjeldent søger hen, for at finde Materiale for sin Pen.

De, der velvilligt have fulgt mig saa langt, ad Bugter og Sideveje, kunne maaskee endnu ønske Klarhed over Et og Andet; jeg vil da tænke mig Fremsættelsen af nogle Spørgsmaal, og give Svar derpaa:

Hvorledes gik det med Joh. Bruun's lidenskabelige Dyrken af Musik? Bevarede den sin Styrke til Haanden var træt og Øret sløvt?

Ingensinde sløvedes Ørets Sands. Men længe før Tiden, allerede i Trediverne, nægtede Haanden at gjøre Tjeneste. — En Vinterdag gjorde Joh. Bruun en Udflugt i Slæde — en Holsteenskvogn paa Kilker — med sin Familie. Touren gjaldt en Frokost i Uttersløv. Kudsken saae sig slet for, og Vognslæden blev, med hele dens Indhold, trimlet ned i en dyb, sneefyldt Grøft. Alle faldt blødt; men den Haand, som førte Buen, var desuagtet gjort ubrugelig. Den højre Arm var brækket et lidet Stykke over Haandledet.

Violinen troede sig sagtens forglemt. En Dag, efter længere Tids Forløb, hørtes der en sørgmodig Klang fra dens Indelukke: Stolen var falden om og Kvinten sprungen. Det var salig Ole Dreyer's Aand, som havde klaget. Men forgjæves! Den maatte vente endnu i nogle Aar i sit Fængsel, forinden en ny Herre lukkede op og frigjorde de lænkede Toner.

— Det selskabelige Liv og Thalias Tjeneste; hvorledes var hans Forhold til disse?

Selskaberne døde bort, det ene efter det andet ligesom Vennerne, der hver fik sin »Tornekrands«. Thalia gik Tiggergang til hun fandt Fristed i andre Omgivelser, hvor dog Musasønnerne fra »Tre Flasker« i St. Pederstræde og fra »Vildmanden« paa Østergade, ikke kom.

— Og Udenlandsrejsen; dette Formaal for den ungdommelige Phantasi hos Den, der paa staaende Fod kunde opramse alle Landes Stæder og Floder, deres Bjærge og Provindser — hvad blev der af den?

Han rejste med Sganerel til det philosophiske Land og var med ved det lykkelige Skibbrud; han besøgte Planeten Nazar, Staden Potu og Vidundernes Land, drog med Baggesen gjennem Labyrinthens Irgange og fulgte Oehlenschlæger og Steffens paa deres vidunderlige Strejftog. Han saae det Hele klart gjennem Mestrenes Observationskikkerter; men han saae det fra sin stille Stue; thi personlig var det ham formeent at komme bort: Udenfor holdt en Slæde i Vejen; Hustruen sad der allerede, og efterhaanden samlede sig otte Børn paa Sæderne; nogen Væltning skete vel ikke, men naar skulde han have været i Stand til at løsrive sig fra sin egen Plads?

— Og Militairvæsenet, Poësien, Homøopathien, Studeringen af fremmede Sprog og maaskee endnu flere omhandlede Tilbøjeligheder — hvorledes gik det med dem?

En Dag, da Oberstløjtnanten, højt oppe i Tredserne, skulde paa Fælleden for at commandere Bataillonen, og den gamle Ridehest »Lise« — som ogsaa var bleven graa i Tjenesten

samt sløvet paa adskillige Sandser — i den Anledning blev trukken frem, glatstriglet og i bedste Puds, var det nær gaaet den rødkjolede Veteran, som det paa hin allerførste Ridetour gik den çeladongrønne Yngling:

Lise, der prægtig stod for Skud — maaskee var hun døv — stod derimod daarligt paa sine Forbeen; et Steds paa Store Kjøbmagergade, styrtede hun; det vil sige, hun lagde sig paa Knæerne med saa megen Anstand, at hun, ligesom Ørkenens Kameler, gav Rytteren Tid til at komme af Stigbøjlerne og aldeles uskadt sætte Foden paa Jorden.

Om Artilleriet paa Amager den Dag ligefuldt fik sin rette Commando, skal jeg lade være usagt; jeg veed kun, at Bataillonschefen, nogen Tid efter, tog sin Afsked, og at Lise, til Løn for lang og tro Tjeneste, »gik af« med en Kugle bag det ene Øre.

— Poësien fandt endnu af og til sit Udtryk ved festlige Familiebegivenheder og ved enkelte tilbageværende Venners Bortgang; men det skete dog sjeldnere og sjeldnere; derimod vedblev Sprogene at florere.

Dèr sad han, den smukke, snart firsindstyve-aarige Mand, med det kridhvide Haar og intelligente Ydre, og syslede med sine Bøger.

Tartuffe og Le malade imaginaire, gaae let fra Haanden, afvexlende med Frithjofs Saga og Fänrik Ståls Sägnar; men besværligere, ligesom Bjærgmanden i sin Schact, arbejder han, ved Bistand af Lexica, Glosser og Noter, paa Gjennembrydningen af Don Qvixote og La divina Comedia, i disse Værkers forskjellige Originalsprog.

— Sandsen for det Skjønne og Mildnende, blev bevaret usvækket, og han var henrykt, naar den ellers stille Stue gjenlød af ungdommelig og frisk Latter.

— Da han var 83 Aar gammel, meldte Døden sig. Aanden var endnu stærk; men det legemlige Maskineri gjorde Vanskelighed ved at yde sin Tjeneste. Tilliden til Homøopathien bevarede han usvækket; men, som han selv sagde, »der groer ingen Urt mod Døden«.

En Dag sagde han til sin trofaste Husbestyrerinde: »Formodentlig kalder Herren mig imorgen. See, dèr er Nøglen til mit Skrivebord; i den og den Skuffe vil De finde et Papir med Udskrift: »Til min Begravelse«. Tag det, og gjem det, til det kræver sin Anvendelse. — Bedst er det, strax naar jeg er død, at bære mig over i Helliggejstes Kirke; det volder altid Forstyrrelse at have Liig henstaaende i Huset.«

Efter en lang Slummer, fortalte han, at han havde drømt den gamle Husvens, Paulli's, Tale

ved hans Baare, og han gjengav dens Hovedindhold: »Ordene vare blomstrende, han mindedes Uttersløv, og han talte saa smukt. Men hvorledes kan den skjønne Tale tilkomme mig, der kun slet og ret har udfyldt den beskedne Plads, der her i Livet var mig anvist? Forresten talte han sandt: min stille Tilværelse var lykkelig!«

Han havde drømt Paulli's Tale rigtig.

— Næste Dag, den 29de April 1862, anbefalede han sin Sjæl til Gud, og hensov rolig, omgiven af en talrig Kreds af Børn og Børnebørn.

»Efter det tændte Lys's egen Udslukkelse, faldt Hammerslaget!«

TER.

).

paa Azurg

i Hambor

og Skibsrh

asiatisk C
ltz.)

4. *Emm*
drine
(G. m. G
Cand.
Jacob I
Ellinge

1. Jacob
colai H
pagter.
Henril
Landn
3. Emn
4. Anna
grethe H
Julie H.
Propr.
til Peter
v. Hors
6. Jutta
Emilie

Maria Brun
ajor, Bataill
eur *Rohwed*
4 ved Dypp

veder. †
phweder.
xelmægler *L*

i Larsen.
rda Larsen

SLÆGTREGISTER.

Jean Baptiste de l'Abbée.

c. 1655—1725.

(Prevot og Juge i Engisheim i Elsass. Vaaben: To korslagte gyldne Pile med Spidserne opadvendte, paa Azurgrund. — Udvandret, i Følge af det nantiske Edicts Ophævelse.)

Louis de l'Abbée
(c. 1700—1770. — Kjøbmand og Skibsrheder i Hamborg.)

Elisabeth de l'Abbée
(17[illegible]—1818. — Gift med Johann Diedrich Trock, Kjøbmand og Skibsrheder i Kjøbenhavn.)

1. *Margrethe Trock* (G. m. Hofbroderer *Brondt*.)

- 1. *Hendrine Margrethe Brondt* † (G. m. Johannes S. *Brunn* †)
  - 1. *Hans Hermann Brunn* †, Præst (G. m. Jacobine *Wesenberg*.)
    - 1. *Emma Brunn* (G. m. Prof. Architect *Storck*.)
    - 2. *Gustav Brunn*, Bager
    - 3. *Marie Brunn*
    - 4. *Alfride Brunn*
    - 5. *Dora Brunn*
    - 6. *Bertha Brunn*
    - 7. *Herman Brunn*, Exam. polyt.
  - 2. *August Emil Brunn*, Particulier, Capitain. (G. m. 1. Caroline *Hagen* †, 2. Ida *Brondum*.)
  - 3. *Carl Theodor Brunn*, Justitsraad, Contoirchef, R. (G. m. Laura *Hagen*.)
    - 1. *Vilhelm Brunn*. †
    - 2. *August Brunn* †
    - 3. *Vilhelm Brunn*
  - 4. *Camillo Brunn*, fh. Redaktør, Assistent i »Bikuben«. (G. m. Elise Frederikke *Koefoed*.)
    - 1. *Vilhelmine Brunn*
    - 2. *Hendrine Brunn*
    - 3. *Georgia Brunn*
    - 4. *Johannes Severin Brunn* (Cand. pharm.)
    - 5. *Hans Georg Koefoed Brunn* (Løitnant i Artilleriet.)
    - 6. *Alfred Ludvig Brunn* (Havebrugscand.)
    - 7. *Victor Emanuel Camillo B.* (Student.)
    - 8. *Asger Thorvald Brunn* (Xylograph.)
  - 5. *Thora Maria Brunn* † (G. m. Major, Bataillonscommandeur *Rohweder*, falden 1864 ved Dyppel.)
    - 1. *Carl Rohweder* †
    - 2. *Alfride Rohweder* (G. m. Vexelmægler *Larsen*.)
      - 1. *Kai Larsen*
      - 2. *Gerda Larsen*
  - 6. *Caroline Elisabeth Brunn* (G. m. Stationsforvalter, Cand. phil. *R. Belzer*, Glostrup.)
  - 7. *Alfred Julius Brunn* †, Landmand
  - 8. *Oswald Valdemar Brunn*, Direktør for Forstædernes Sporvognsselskab (G. m. Anna *Thiele*.)
    - 1. *Marie Brunn*
    - 2. *Ida Brunn*
    - 3. *Otto Brunn*
    - 4. *Viggo Brunn*
    - 5. *Ellen Brunn*
    - 6. *Asta Brunn*
- 2. *Louise Brondt* † (G. m. Cancelliraad, Kammer[illegible] *Mouritzen* †)
  - 1. *Hans P. Mouritzen* † (Kasserer ved Staden Kjøbenhavns Hovedkasse.) (G. m. Sine *Bech*.)
  - 2. *Ane Cathrine Mouritzen* † (G. m. L. A. *Solling*, Præst til Kirkehvalsø.)
    - 1. *H. C. Mouritzen Solling*, Kjøbmand i Randers (G. m. Christiane *Solling*.)
      - 1. Ane Cathrine
      - 2. Hans Adolph.
      - 3. Carl August.
      - 4. Margrethe
    - 2. *Peter Solling*, Forpagter i Sverig (G. m. Caroline *Pedersen*.)
      - 1. Samuel
      - 2. Anton.
      - 3. Aage
      - 4. Ejnar Thorbjørn
    - 3. *Hendrine Magdalene Elisabeth Solling*. (G. m. Dyrlæge *Wedel*.)
    - 4. *Samuel Anton Solling*, Contorist
  - 3. *Elisabeth Mouritzen* (G. m. Peter *Hørning*, Præst til Borum-Lyngby.)
    - 1. *Peter Erasmus*, Gaardeier.
    - 2. *Marie*
- 3. *Johanne Brondt* † (Ugift.)
- 4. *Vilhelmine Brondt* † (G. m. Fuldm. *Sunne* †)

2. *Doris Trock* (G. m. Pakhusforvalter *Johansen* †, Capit. ved Livjægerne.)

3. *Peter Herman Gottlieb Trock*, Capitain i asiatisk Compagni (G. m. Nicoline Jensine *Schultz*.)

- 1. *Elise Trock* (G. m. Orlogscapt. V. *Flensborg* †)
  - 1. *Sine Alexandrine Flensborg* (G. m. Pastor Victor *Heise*, forh. Præst i Pedersborg, nu for Kvisselmark og Fjurendal.)
    - 1. Vilhelm Heise (Sømand)
    - 2. Victor H., Postfuldmægtig
    - 3. Christian H.
    - 4. Elise H.
    - 5. Alexandrina H.
    - 6. Nicoline H.
    - 7. Augusta H.
    - 8. Johannes H.
  - 2. *Nicoline Mathilde Flensborg*
  - 3. *Emma Vilhelmine Flensborg* (Tvillingesødskende)
- 2. *Mogensine Trock* (G. m. pract. Læge *Hahn*.)
- 3. *Birgitte Trock* (G. m. Krigsminister, General Jul. *Flensborg* †)
  - *Julius Flensborg*, Ejer af Hestkjøbgaard ved Birkerød, g. m. Louise *Randleff*
    - 1. Birgitte F.
    - 2. Julius F.
    - 3. Augusta F.
    - 4. Sine F.
    - 5. Hermanna F.
- 4. *Emma Hendrine Trock* (G. m. Godseier Cand. jur. *Jacob Holm* til Ellingegaard.)
  - 1. Jacob P. Nicolai H., Forpagter
  - 2. Viggo Henrik H., Landmand
  - 3. Emma H.
  - 4. Anna Margrethe H.
  - 5. Ida Julie H. † (g. m. Propr. *Krøyer* til Petersholm v. Horsens.)
  - 6. Jutta Sine Emilie H.
- 5. *Peter Herm. Gottlieb Trock*, Forpagter af Kragerupgaard (G. m. Margrethe Caroline *Stub*.)
  - 1. P. H. G. Trock, Landmand
  - 2. Carl Frd. Stub T., Landmand.
  - 3. Victor Emanuel T., Kjøbmand
  - 4. Nicoline T. †
  - 5. Julius Vilh. T.
  - 6. Dagmar Elise T.
  - 7. Nicolay T. †
- 6. *Ida Vilhelmine Augusta Trock* (G. m. Prof. Tandlæge *Jansen*.)
  - 1. *P. H. G. Trock Jansen*, Læge
  - 2. *Ida Jansen* (G. m. Dr. phil. Docent *Løffler*.)
  - 3. *Jacob Jansen*, Cand. philos. Landmand.
  - 4. *Augusta Jansen* (G. m. Skovrider *Ernst Johannsen*, Frederikslund, Fyen.)
  - 5. *Alvilda Jansen*.

4. *Hendrine Trock* (G. m. 1. Fuldmægtig *Ronge* †, 2. Justitsr., By- og Herredsf.: *Hadeln* †)

- 1. *Hendrik v. Hadeln* †, Proprietair (G. m. Henriette Frederikke *Kjølner*.)
  - 1. Johan Hendrik v. H. (Assistent v. d. sjæll. Jernb.)
  - 2. Knud Chr. Emil v. H.
  - 3. Alfred Hendrik v. H.
  - 4. Hendrine Cathrine Frederikke v. H.
- 2. *Elise v. Hadeln* (G. m. Herredsfoged, Justitsraad *Meinig*.)
  - 1. Elise Meinig. (G. m. Baron *Juel* til Mindelstrup.)
    - 4 Børn
  - 2. Caroline Meinig. (G. m. Entrepreneur *Manjahna* i Schweitz.)
    - 3 Børn

Rettelser og Tilføjning til Stamtavlen.

I 5te Afdeling f. o., 7de Colonne staaer: practiserende Læge Hahn. Skal være: *Districtslæge paa Nørrebro, C. Hahn.*

I 6te Afdeling, næstsidste Colonne staaer Baron Juel anført med 3 Børn. Skal være: *1 Datter: Vibeke.*

I sidste Afdeling, 1ste Colonne, 7de Lin. f. n. er glemt at anføre Prof. Storchs Børn: *1. Margrethe; 2. Ingeborg; 3. Marie; 4. Johan.*

